

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Prohászka—Pikler—Zichy.

Budapest, május 23.

(v.) Összeveszték! Nyilvánosan és élesen. A keresztény-szociális tanfolyamon veszték össze olyan nyilvánosan és olyan élesen. Amit Prohászka állított, azt irtalmatlanul lecáfolt Zichy Nándor. Békéltetőül ezennel közéljük Pikler Gyulát. Ő intézheti el egyedül a keresztény-szociális tanfolyamnak ezt a rémséges disszonanciáját.

Nekem nagyon tetszik ez a Prohászka Ottokár. Ha pap nem volna, beállhatna akár Szókimondó asszonyságnak is. Előadásában kegyetlenül elagyabugyálta Zichy Nándorékát, a retrográd politikának felekezeti köpenyébe burkolódzó konzervatív főurat. Bátor legény ez a Prohászka Ottokár. Jó radikális gondolkodású politikus, elszánt forradalmár-lélek és — uram bocsá! — kéréletlenül Piklerista is.

Az egyház anathemizálja a francia forradalmat. Prohászka Ottokár ezt az anathémát súlyos hibának tartja. Az emberi jogok kihirdetéséről azt vallja, hogy ennél istenebb dolgot nem produkált még a világtörténelem. Az ő felfogása egyenes tiltakozás pap-társainak vélekedése ellen. Ő a francia forradalomban nem a vérontást látja meg, hanem azt a nagy vívmányt, hogy a kulturjavak e forradalom révén lettek szélesebb néprétegek közkincsévé. Lám, az anathemizált Pikler is ugyanezt mondja. Az ő belátásos elméletében csaknem szórul-szóra így vagyon ez megírva. A francia forradalom idején — így szól a Pikler elmélete — az emberek belátták, hogy esztelen állapot az, amely a nemességnek és a papságnak vindikál minden jogot, ellenben az egész polgári rendet kirekeszti a jog kötelességéből. Volt-e az embereknek joguk ezt belátni? Az egyház azt mondja, hogy

nem. Az egyház nézete szerint minden úgy van, ahogy isten rendelte, s tehát eretnokség bűnébe esik az, aki a létező dolgok megmátsására törekszik. Pikler Gyula ellenben más nézetet van. Ő azt mondja, hogy nem az emberek vannak a jog kedvéért, hanem a jog van az emberek kedvéért; s tehát ha belátták az emberek, hogy az ő érdekeik szempontjából változtatni kell a fennálló jogon, hát akkor bizvást változtathatnak rajta, mivel hogy az emberek jóléte a fődolog, nem pedig az ilyen vagy amolyan jogrendszerek változatlanága. Prohászka Ottokár pedig nem az egyháznak ad igazat, hanem Pikler Gyulának. Ő is úgy véli, hogy 1789-ben jogosan látták be az emberek, hogy a harmadik rendnek is van jussa az emberi jogokra; s ha belátták, hogy a régi jogrend nem célszerű többé, megalkothatták bizvást az új jogrendet. S hozzáteszi Prohászka Ottokár, hogy ez a változtatás, noha forradalmi természetű volt, teljesen egybehangzott az isteni akarral. Mert az isteni akarat — szerinte — az, hogy mennél fejlettebb legyen a társadalom, a társadalmi fejlődés pedig abban áll, hogy mennél több ember részesüljön a természet s a munka javaiban, vagyis a szellemi, anyagi és erkölcsi jóban. Amit Prohászka isteni akarat gyanánt vall, teljesen azonos a Pikler hirdette emberi belátással. Mióta ember tapossa ezt a sártekét, a sokaság mindig azt tartotta, hogy az anyagi, erkölcsi és szellemi javakra minden halandónak egyforma jussa van. A tömegek mindig így gondolkodtak. Csupán a kiváltságosok gondolkodtak másképpen. Az egyház pedig maga is pályáztat kiváltságokra, mindig a kiváltságosok mellé állt s mindig szembe helyezkedett a tömegek igényeivel. Az egyház szempontjából itt az a kérdés merül fel,

melyik hát igazán az isteni akarat. Az-e, amely szentnek s érinthetetlennek mondja a létezőt még akkor is, ha ez az emberek sokaságát elüti a kulturjavaktól? Vagy pedig az-e, mely az emberi sokaságnak azt a jogát mondja szentnek, hogy a fennálló intézmények megbuktatásának árán is kiküzdje magának a kulturjavakban való nagyobb részesedést? Az egyház eddig mindenha a fennálló jogrendet ruházta fel az isteni akarat szentségével. Pikler és Prohászka együttesen a jogkiterjesztő forradalmak számára foglalják le az isteni akaratból való származás szep előnyét.

Üdvözljük Prohászka Ottokárt a szabad-elmű gondolkozás terén. Teremt' ugyse, katolikus papban ilyen soha sem sejtettünk volna. Mégis csak jó volt ez a keresztény-szociális tanfolyam, legalább megismerhettük ezt a szabad gondolkodású papot, aki vakmerő lendülettel mer hadat üzeni a katolikus konzervatív felfogás minden hagyományának. Mert méltóztassék tudomásul venni, hogy Prohászka a társadalom alsó rétegeinek szívós fölfelé törekvését, vagyona és jogra igyekvését természetesnek, helyesnek, sőt Isten akaratával egyezőtnek találja. Prohászka Ottokár tehát kanonizálja az önzést. Am uram fia, hiszen Pikler is ugyanezt teszi. Pikler is azt mondja, hogy ami az embereknek jó, arra az embereknek szabad törekedniük s ha utjokban áll a régi jog, hát azt félretolhatják s a helyesen belatott célszerűséghez hozzászabhatják az új jogot. Főtisztelendő Prohászka ur, sziveskedjék hát maga elé rendelni a keresztény egyetemi ifjak százas bizottságát s megmagyarázni nekik, hogy a Zichy grófok kontárok az isteni akarat értelmezésében s hogy Pikler a jó katolikus. Mert hiszen amit ön mond, ugyanazt mondja

TÁRCA.

Egy holdas éj.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irtá: Wohl Janka.

A legérdekesebb társaságból szöktem meg, hogy a golopi parkban sétálgatva megleshessem a teli hold feljöttét.

A pompás kilátás esalt ki most is a szabadba, mert tudtam, hogy a Sátor mögül szokott feljönni a hold.

Már mind sűrűbbé vált a hanyatló napot követő ködös, hmvas árny, mely kelet felől lassan pirkadni kezdett, mintha egy messze távolban keletkező tűznek halavány vissz-sugára rezegne át rajta. Aztán bágyadt, elmosódó rózsaszínt öltött, egy izzó tűzhegy emelkedett ki a mélyből és szemlátomást kisebbedve, tüzes, sugártalan fényű golyóvá tömörült, amelyről lassan szét-szét-foszladozott a rózsaszínű ködfátyol. Rövid idő multával az izzó fény is halaványult, s a fehér világú, sáppatag hold teljes, tiszta pompájában jött fel mind magasabba az óriás nyárfa lombos koronája mögül.

Az egész síkság, a kagylós ut, a kastély a teli hold fehérség, ezüstös fényében uszott. Csaknem oly világos volt, mint fényes nappal s rajta kaptam magamat, amint csakis a hold rádiusában maradvá melegedni véltem a sugártalanul áradó világozáson.

— Ideges, szenzitív léte nem fél a hold vonzó befolyásától? — szólalt meg mellettem egyszerre egy férfinag.

Egy tudós orvos volt, ki szintén élvezte Golop szeretetreméltó urainak vendégszeretét, s észrovéve szokésemet, utánam jött.

— Nem tudja-e, — folytatá, — hogy vala-

mennyi égi test közt a hold a legrejtélyesebb, mert az egyedüli, mely az emberi lényekre közvetlen, megfajthatatlan, sőt ellenállhatatlan befolyást gyakorol? A napról nem beszélék, a nap maga az istenség látható kisugárzása.

— Ezt a mondatát nem merném Darwin vagy Moleschott bírálata alá boesátani.

— Pedig bizvást tehetné. Ezek az urak, ugy mint egykor Descartes, csak hogy ellenkező irányban, nagyobbak a lerombolásban, mint a felépítésben, valamint sokkal könnyebb kitűnő kritikussá kivimelödni, mint csak közepeszerű művészsze is. Azonban jelenleg semmi közünk ezekhez az urakhoz. Ez a szép holdas est nem arra való, hogy az anyag tanain tündödjünk, hanem eszembe juttat egy hasonló éjt, mely életemben nagy szerepet játszott. — Ismeri a Fiji-szigeteket elterjedt költői hitet, mely szerint a hold fénytelen, kiégett földgömb marad mindaddig, míg egy emberi lényt egészen megigézni és magához vonzani nem lesz képes, hogy annak lelke helyettesítse a tőle megvont benső világozást? Egy elkövetett engedtelenség következtében kárhozott el a hold, s azóta éjről-éjre követi, keresi a napot és sohasem találkozik vele; — keble holt s meddő marad, s örök vágygál néz le az emberiségre, melytől megváltását várja. — S hogy mennyire megy néha a vágy vonzereje, annak többször szemtanuja voltam magam is.

Szigorlatomra készültem. A mikor én még fiatal ember voltam, az életet nem úgy fogták fel, mint ma; nem az élvezet, de a munka volt az életél. Mi dolgoztunk; — sokkal nehezebben, sokkal ernyedtelenebb szorgalommal, mint mai napszág szokás, amidőn minden oly rohamosan, ugyszólván gőzerővel halad, s a fényes karrier zajos lokomotivja a művésziileg elkészített tudomány vékony sinein szalad a gyümölcsöző, biztos cél felé. Az éjjelt is nappá tettem, s a csendes nyáréj holdsütötte óráiban nyitott ablak

mellett forgattam a vaskos kötetekeket, melyeket az akkori divat szerint szórul-szóra könyv nélkül kelle tudnom. Magolás közben persze gyakran megessét, hogy ablakomon kitekintve, a csillagos égen vagy az átellenes házak tetőzetén jártattam szememeimet. Vagy pedig egy ablakon, melyben reggelenként egy halavány, finom arceoska, ábrándos szürke szemekkel szokott megjelenni, s melynek felidézett képe nem ritkán bájos kísértéssel vonta el gondolataimat a tanulmányok teréről.

Egy éjjel, — éppen holdtölte után volt, midőn a bágyadt fényű csillagzat már csak későbbben jön fel, — szintén az átellenes háztetőre szegzett szemekkel hajoltam ki ablakomon. A szigorlati munkámon törtem a fejemet; éreztem, hogy megbukom, a témám nem felelt meg az izlésemnek. Egyszerre ereimben jéggyű gyagott a vér és égnek meredő hajjal bámultam egy jelenségre, melyet első pereben izgatott képzeletem játékanak akartam tekinteni, utóbb azonban hajmeresztő valószínűságnak ismertem el.

Egy hófehér, ingadozó alak lebegett végig a magas tűzfal tetején, megvilágítva a hold áradó féhér fényétől. De alig emelhettem szememhez az ablakpárkányon tartott távesövet, alig volt időm az átszemlelt arcban halavány ideáloamat felismerni, midőn az lassan, mintha valami mélységbe hanyatlanék alá, letűnt a falról.

Saját józan, éles szememmel láttam a lehetlent. Nem volt káprázat. Higgadt, nyugodt voltam s éppen akkor este, a nagy hőség miatt, még sört sem ittam; — bizvást hihettem tehát szememnek, érzékeimnek. Ez női alak volt, még pedig nem más, mint a szürke szemű, szőke hajú, szép francia leány, aki velem szemben lakott.

Láz fogott el. Mintha ez a pillanatnyi látvány megigézett volna, e perctől fogva nem volt többé sem nappalom, sem éjjelem; nem bírtam tanulni, nem bírtam aludni, enni; örökkön-örökké szemem előtt lebegett a karcsu alak, azzal a föl-

Pikler is, ellenben amit önök ketten mondanak, azt a Zichy grófok irgalmatlanul lepecskondiázzák.

Prohászka Ottokár pap létére egyike a legbuzgóbb szociál-forradalmároknak. A keresztény-szociális kurzuson oda merete vágni a főpapság és az arisztokrácia szeme közé, hogy a létező nagy vagyonokon nincs rajta az isteni eredet kenete és hogy az igazi evangélium ilyesmit sohasem hirdetett. Mert a krisztusi indulat az, hogy senki se éljen bőségben és senki se lásson insetséget. Az egyház és a vele szövetkezett ultramontán nagyurak nem így értelmezik a krisztusi indulatot. Ellenben az eretnekségnek sokféle ágazata, például a szabadkőművesség így értelmezte azt mindenhonnan. Prohászka tehát eretnek, sőt lelke mélyén voltaképpen szabadkőműves is. Amit kétségtelenül bebizonyít az a felkiáltása, hogy az egyház segíteni tartozik a nyomorgó népen s hogy elszakad istenétől, ha nem hirdeti és gyakorolja ezt az új evangéliumot.

Meg is gyűlt a baja szegény Prohászka-nak gróf Zichy Nándorral, aki kegyetlenül agyonkörölte a Pikler-párti papot abban a köszönő beszédben, amelyvel a keresztény-szociális tanfolyam első napját bezárta. Külső színre hálaszózat volt a kegyes grófbeszéde, de valójában a legdühösebb polémia Prohászka Ottokár ellen. Sőt XIII. Leó ellen is. Azt mondta a gróf, hogy az egyház nem akar semmi újat tanulni, tehát visszautasította az új evangéliumot. Pedig XIII. Leó azt az enciklikáját, amelyvel a szocializmust befogadta az egyház oltalmába, e szavakkal kezdi: *Reverentiam novarum*. A pápa tehát ismer és elismer új dolgokat az egyházban, ellenben gróf Zichy Nándor nem. Ergo vakmerő eretnekséggel vádoljuk gróf Zichy Nándor urat. Van a gróf beszédeben egyéb polémia is.

A forradalmakat például, amelyeknek Prohászka védőjeül szegődött, Zichy Nándor leszólja a sárga földig. S ezen felül a *birtokjogot* az egyház védelme alá helyezi. A gróf ur nagyon óvatos. Azt a pár millióját, amije van, erősen félti Prohászka Ottokártól. Félti az új evangéliumtól, félti a *rerum novarum*-enciklikától, félti az embertömegeknek a kultúrjavakra való törekvéséről, tehát olyasvalamitől, ami Pikler szerint az emberi belátásból, Prohászka szerint pedig az isteni akaratból fakad.

döntési, mozdulatlan arccal, amint azt egy rövid szempillantásig láttam. Három éjjel egymásután meglestem a rejtélyes tüneményt s csaknem belebetegedtem a látványba. Nappal már alig érdekelt a szép leány. Szenvedélyemet csak az éjszította, az éj, a holdfény, a vért-fagyáló ut a szédítő magasban.

Ekkor egyszerre elmaradt a jelenség. A hold fogyni kezdett s intenzívítása hanyatlott. Ahogy a hold képe megváltozott, lelkem nyugalma is visszatért.

Ijedten tapasztaltam azonban, hogy mily károsan hatott reám az egész eset. Tanulmányaimtól idegenkedtem, egészségem nagy rázkódást szenvedett, s idegeim nem voltak többé hatalmamban. Éreztem, hogy véget kell vetnem az egész babonának. Erőszakot követtem el szívemen, mely éjjeli regényének titkoszerzéséhez ragaszkodott s mire az új holdtölte beállt, s a fehér alak ismét feltűnt a falon, tervemet megállapítottam.

Igaz, hogy álmatlanul, nehéz küzdelemben töltöttem az éjt, de az „érdekes eseteket” hajhászó orvos mégis annyira fölényre kapott ismét bennem, hogy mire a nap első sugarai belopódtak ablakomon, tisztában voltam magammal s egy órával később már fel s alá jártam a vis-à-vis ház előtt. A halavány arc ma is megjelent az ablakban s a szokottnál is átlátszóbbnak tűnt fel, de megindító szépsége s a nagy szürke szemek alatt elvonuló sötét árny nem voltak képesek feltett szándékomtól elántorítani.

A Király-utcában laktam, éppen szemben a most is változatlanul fennálló 28-ik számú házzal, amelyben ideálom lakott. Ez a ház az utcán emeletes, míg hátul csak földszintes. Az emeleten akkoriban egy tisztességes uri ember lakott, akinek a családjában a francia leány benne volt.

Bevártam ezt az uri embert, míg reggeli foglalkozására indult s megszólítottam. A tudó-

A milliomos gróf ur erősen megijedt, hogy olyan szepegre emlegeti a kanonizált birtokjogot. Neki is ment egész ékesszólásával szegény Prohászka Ottokárnak. Pedig a néppárti vezérnek nincs igaza. Aki élére állt a klerikális demagógiának, az ne riadjon meg, ha naiv papok végig gondolják az ő gondolatát s a kereszt védelme alatt a birtoktalannok kereszties hadjáratát hirdetik a nagyvagyonuk ellen. Gróf Zichy Nándor azt hitte, büntetlenül játszhatik a tüzzel. Most ime Prohászka Ottokár, tréfát nem érve, kiragadja kezéből a csóvát s megfenyegeti vele a főuri kastélyokat és a püspöki palotákat. Lesz ez még amugyabban is, kegyelmes gróf ur. A demagóg forradalom szellemeit büntetlenül nem lehet idézni. Prohászka-kán már megjelent a színen a munkásforradalom tábori papja. Majd jön utána a hadsereg is. Jó mulatságot, gróf ur.

BELFÖLD.

Egan ur. Egy könyvatos laptudósító, amely gyakran meríti információit a tulzó agrárius körökből, ma a következő cáfolatot röpti szét:

Egan Edérlől, a rutének fölsegítésére küldött miniszteri megbízottól újabb időben mind gyakrabban olyan hírek keringenek, mintha állásától meg akarna válni. Távozását mindenkor *Fáris Frigyesnek* nemrégiben történt kinevezésével hozzák kapcsolatba. Egan nem óhajt megválni állásától, míg a rutének fölsegítésére kidolgozott tervét végre nem hajtja.

Amennyiben ez a cáfolat a mi közleményeinkre is vonatkozik, kijelenthetjük, hogy mi nem irtuk azt, hogy Egan Ede meg akar válni az állásától. Sőt tudomásul vesszük azt is, hogy nem akar. Ellenben fenntartjuk azt a reményünket, hogy ebben a dologban nem minden fog történni az *Egan ur akarata szerint*.

Páris Frigyes urtól a következő nyilatkozatot kaptuk:

T. Szerkesztő Ur! A *Magyar Szó* mai számában sokféle, részben helytelen közlést olvasok a nevelmel kapcsolatos ügy felől. Szerkesztő ur már volt szives egy ízben kijelenteni, hogy én tölem e tárgyban semminemű értesítést nem kapott. Ennek kapcsán legyen szabad már most azt is kijelentem, hogy én tölem az ügy részleteire nézve sem a *Magyar Szó*, sem semmiféle más lap nem kapott információt. Hogy indok-

mány érdekében kértem, hogy nyújtson segédkezet tervem kivételére...

Az orvos elhallgatott, s mintha emlékeit akarná feléleszteni, pár pillanatig tündödvé nézett a fehér világu hold lapjába, azután végig simította magas homlokát s felsőhajtra folytatta:

— Mire az éj beállt, az orvosi egyetem egész tanári kara,* szótlanul magánorvos s egy néma, mozdulatlan ember-tömeg lepte el az emelt ház udvarát. En egy tanulóársammal a folyosón, a falhoz lapulva álltam, visszafojtott lélekzettel várva a perect, amidőn a kelet felől fejező hold teljes világával árasztja el az udvarnak és épületnek azt a sarkát, melyben a leány szobájának ablaka és mellette a konyhaajtó volt.

Hogy ön kellőleg tájékozhasa magát, hűségesen le kell írnom a házat és helyzetet. — A konyhaajtó az épület homlokzatának sarkában volt s rendkívül nehezen járó zár volt rajta. A folyosó a szokásos keskeny vaskorlátal egész a hátsó, földszintes házrészig ért, melynek lejtős tetőzete vagy félőnyire állt a vaskorlától s egy magasra emelkedő tűzfalhoz támaszkodott.

Egyszerre egy zárában megfordított kules nyikorgása szakította meg a nesztelen esendét. A nehézkes konyhaajtó megnyílt s egy esipkés, fehér pongyolába burkolt, nyulánk női alak jelent meg a küszöbön. A szerencsétlen tudhatta, mily betegségben szenved, mert választékos éjjeli öltözete, a hófehér harisnyába bújított apró lábcsák s a pompás, kibontott haj, amely királyi arany palástként folyt a körül a sugár termetet, bizonyos franciás kacérkodásról tanuskodott, mely még ily kivételes esetben sem hazudtolja meg magát.

Egy pillanatig habozva, mozdulatlanul állt, a teli hold felé emelt halavány arcúval és esu-

* Az esemény minden részletében igaz, s Pestnek számos idős orvosa még emlékezni fog az esetre, amely annak idejében világszerte feltűnést okozott.

ciók történtek, annak én oka nem lehetek; napok óta valóságilag elárasztják még a fővárosi köröket is litográfált memorandumokkal, amelyeknek én sem szerzője, sem terjesztője nem vagyok s így a belőlük származó indoklásokért engem semmiféle felelősség nem érhet.

Kitűnő tisztelettel

Páris Frigyes.

A közegészségügy államosítása. Az *Országos Közegészségügyi Tanács* már 1892-ben terjesztette fel első javaslatát a közegészségügy államosítására. Tekintettel a viszonyoknak időközben beállott változására, a tanács most állandó reformbizottságával újabb javaslatot dolgoztatott ki, amelyet hosszabb tárgyalások után nemrég végleg megállapított. Az egészségügyi közszolgálat államosítására vonatkozó ez újabb javaslatot az *Országos Közegészségügyi Tanács* elnöksége a részletes indoklással együtt a múlt napokban nyújtotta át *Szell Kálmán* miniszterelnöknek.

Darányi Temesvárott. A *Délmagyarországi Földmívelők Egyesülete* Temesvárt rendezendő állatkiállításának megnyitására *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter szombaton *Temesvárra* utazik több délvédeli képviselő társaságában. A *Délmagyarországi Földmívelők Egyesülete* meghívta báró *Fejérváry Géza* honvédelmi minisztert is, aki tudvalevőleg Temesvár városának országgyűlési képviselője, de ő levélben mentette ki magát.

A delegációk.

Budapest, május 23.

A delegációk munkásságában ma szünet állt be. A politikai közvélemény úgy nálunk, mint a külföldön *Goluchowski* külügyminiszter tegnapi expozéjának hatása alatt áll. Az osztrák sajtó hűvösen fogadta a miniszter nyilatkozatait, az a németországi számottevő lapok dicserik *Goluchowskit* s azt mondják róla, hogy a hármasszövetségnek nem is kívánhat jobb szószólót *Goluchowskinál*.

A *Berliner Tageblatt* írja: Gróf *Goluchowski* expozéja az idén sokkal tartalmasabb, mint az előző években volt. Az a részletesség és igazságosság, amelyvel a Balkán-félsziget helyzetét tárgyalja, azt bizonyítja, hogy Ausztria-Magyarország a Balkánt épp úgy, mint eddig, politikájában életerének tartja s erősen eltűnt szándéka hatalmi állását *Oroszországgal* egyenlően *csorbitatlanul* jönnartani. A hármasszövetségre vonatkozó fejtegetésekről azt mondja a nevezett lap, hogy a hármasszövetség igazán nem kívánhat magának jobb védőt gróf *Goluchowskinál*. Köszönetet érdemel, hogy egészen hivatalos formában *összefoglalta* azokat a hamis híreszteléseket, amelyek a hármasszövetséget élettelennek és erőtlennek igyekeztek föltüntetni.

kött szemekkel. Aztán egy lebegő lépést tett s mintegy láthatatlan karoktól felemelve, fenn termelt a folyosó két újnői szélességű vaskorlátján. Mindig oldalt, a fényes holdtányér felé fordított fejjel, csaknem védőleg maga elé tartott fehér kezekkel a lebegő alak lassan végig siklott hajmeresztő pályáján, míg a korlát felett emelkedő, lejtős háztetőhöz ért. Egy pillanat s minden akadózás nélkül, mintha a fölény magasság csak láthatatlan hajsza volna — a leány fennjárt a háztetőn — egyenesen, fel, fel, mind magasabba — alig észrevehetőleg átrahajló ruganyos alakokkal, hogy a folyó aranyhoz hasonló hajfürtök csaknem bokáit érinték.

Most a tűzfalhoz ért, mely vagy egy őnyiro magaslik túl a háztetőn. E percben nemesak sajtó szivemet hallám dobogni; de mintha a nesztelen némaságban csak egy nagy sziv dobogott volna; az iszonyat oly sajátságos, lélekvesztett érvérese lüktetett át az egész tömegben.

Csak az átszellemült, alig mozgó fehér alak oda főtt, csak az volt nyugodt. És ismét minden erősebb mozdulat nélkül, a szemléltető néző megfoghatatlan uton-módoz fellebegett a tűzfaira is, s esendesen, lehunyt szemű arcával változatlanul csüggye a hold tiszta képén, továbbent a tűzfal tetején, a szédítő magasban. — Most egy kürtőhöz ért és arra leült. Távolsómen át észrevettem, hogy egyszer-kétszer összebortadt; eddig mozdulatlan, feszült vonásain bizonyos lágság vonult el és vagy öt percig pihent, a holdra szegzett csukott szemekkel. Aztán felállt s megkezdte hajmeresztő utját lefelé.

Eleinte épp ily észrevehetően mozdulatlanul siklott a tűzfalon végig s le a háztetőre — de ott már lassabban járt. A hold, mely már nem volt egészen teljes s az előrehaladt órában lankadó intenzivitással árasztja világát, rézsentebben állt most a ház felett s valahányszor a fehéralak a kürtő árnyékába lépett, mely a holdfényt teljesen megvonta tőle, mint a vész lengette nád-

A londoni újságok közül a *Standard* azt a reményt fejezi ki, hogy a miniszternek a Balkán-országok helyzetére vonatkozó intézkedései el fogják riasztani bizonyos ambíciókat, amelyek nem eléghetők ki veszedélmen nélkül. Anglia csak azt óhajtja, hogy a státusz-kérdés ne döntse meg erőszakkal. — A *Morningpost* ezt írja: Amíg az osztrák-magyar monarchia mint nagyhatalom tennél, Európa keletén nem történhetik baj. Goluchowski beszéde tehát a mi országunkban, amelynek nagy érdeke az osztrák-magyar monarchiának, mint az európai egyensúly fönntartására szükséges elemnek fönntmaradása, teljes méltánylást érdemel.

A magyar delegáció külügyi albizottságának tegnapi ülésére vonatkozó tudósításunk kiegészítésre szorult. Gróf Szécheny Miklós osztályfőnök érdekes válaszát kell közölnünk, amelyvel Holló Lajos és Ugron panaszaira reflektált.

A genti konzul ismert eljárására nézve megjegyzték gróf Szécheny, hogy az a konzul nem hivatalos, hanem csak tiszteletbeli konzul és ilyenül nem lehet megkövetelni, hogy tudjon magyarul. A kérdéses eset, amely az újságok útján jött a külügyminisztérium tudomására, megvizsgáltatott. A belügyi hatóságok levezetése a konzulatusokkal rendeltileg van szabályozva, e szerint a belügyi hatóságoknak tekintettel a nyelvi nehézségekre, nincs megengedve a direkt levezetés a konzulatusokkal. Budapesti- és székváros tanácsa ennek dacára direkt magyar megkeresést küldött a genti konzulnak, aki azt nem értve meg azon kérelemmel küldötte vissza, hogy küldjenek neki francia vagy német fordítást, mert különben nem tud a megkeresésnek eleget tenni. Valamint a nevezett városi tanács, ugy a konzul is ez ügyben nem tartotta szem előtt az illető rendelkezéseket, mert a külügyminisztérium gondoskodott arról, hogy oly esetekben mikor magyar nyelven írt átiratok érkeznek egy oly konzulatusi hivatalhoz, ahol a magyar nyelvet nem értik az ügy azért lehetőleg gyorsan elintézzék. Ily esetben a konzul köteles az illető levelet a legközelebbi hivatalos konzulatushoz vagy a követséghez küldeni, ahol azt lefordítják és néki további elintézés végett visszaküldik. E tekintetben a nevezett konzul, aki különben a külügyminisztérium teljes megegyezésére vezette eddig ügyeit, nem járt el szabályszerűen.

Áttérve Ugron Gábor fejtegetéseire, megjegyzi, hogy a konzulok kereskedelmi kiképzésére a külügyminiszter igen nagy gondot fordít. A konzulatusi akadémia tantervében a kereskedelmi tárgyak most igen nagy tért foglalnak el. Természetes, hogy ez a néhány év előtt kezdeményezett reform csak akkor teremtheti meg gyümölcsét, mikor azok az itjak, akik már az új tanterv szerint lesznek kiképezve, kikerülnek az akadémiából. Felhívja azonban a bizottság figyelmét azon soknemű, egészen disparat természetű tevékenységre, amelyet egy konzulnak kiejtjenie kell.

A konzul egyszerűségi közigazgatási hivatalnok, sok helyen bír, azután anyakönyvvizető, közegészségügyi közeg, a mellett megkívánják tőle, hogy a kereskedelem minden ágához épp úgy értsen, mint a földműveléshez. Természetes, hogy minden szakmában nem lehet specialista. Ezt tekintetbe kell venni. Ugron általános vádakat hozott fel, de egyes eseteket nem említett. A külügyminisztérium minden tudomására hozott panaszt megvizsgál és ha szükséges, in-

tézkedik. De meg kell jegyeznie, hogy az ilyen panaszok többnyire alaptalanoknak bizonyultak. E tekintetben több példát hoz el.

Ugron megemltetta, hogy a budapesti német főkonzulátus egy magyar főúrtól valami német cég 7 márkájú követelését behajtotta. A mi konzulatusi hivatalaink is hasonlóképpen járnak el, csak hogy nem mindig arról van szó, hogy egy gazdag főúrtól 7 márka hajtassék be, hanem esetleg egy csodabekerült kereskedőtől kell sok ezer forintot behajtani, ami nem oly könnyű dolog. A külügyminisztérium által használt címer ügyében kiemeli, hogy az a megoldás, amelyet a cimerekérdés a konstantinápolyi főúrvénységénél nyert, nem felel meg a közös hatóságok jellegének, mert az említett főúrvénységek éppen nem közös hatóság. A külügyminisztérium nincs hivatalos arra, hogy a közös címer kérdését saját belátása szerint rendezze.

Amíg ez a kérdés nem lesz tisztázva és törvényesen szabályozva, addig a külügyminisztérium a tényleges állapotot nem változtathat és csak azt a címer használhatja, amely jelenleg megvan és melynek használatát a magyar kormány annak idején jóváhagyta. Ugyanazon címer az amelyet gróf Andrássy Gyula mint külügyminiszter használt. Hogy a konstantinápolyi konzulatus bizonyos rendeletei olasz nyelven adatnak ki, csak annak tulajdonítandó, hogy ez a nyelv a keleti kikötőkben a legjáratosabb és hogy különösen kereskedelmi tengerészetünk minden tagja ezt a nyelvet érti legjobban.

A magyar delegáció pénzügyi albizottsága holnap délelőtt 10 órakor báró Harkányi Frigyes elnöklése alatt tárgyalni fogja a közös pénzügyminisztérium költségvetését. Közvetlenül pünkösdtől utána, május 29-én délelőtt 10 órára Sziágyi Dezső elnöklésével a hadügyi albizottságot hívták össze a hadügyi budget tárgyalására. Ha az albizottság tárgyalását e napon be nem fejezi, a következő nap délelőttjén folytatja. Május 30-án délután 5 órakor a tengerészeti albizottság ül össze, a Teleki Sándor gróf előadó által készített jelentést hitelesítse. Junius elsőn délelőtt 10 órakor a zárszámadási bizottság tart ülést. Másodikán a külügyi albizottság fogja hitelesíteni a Falk Miksa előadó által készített jelentést. A magyar delegáció nyilvános ülései junius 3-án kezdődnek. Az első penáris ülés napirendjére a pénzügyminisztérium és a tengerészet költségvetésének tárgyalását tűzték ki.

KÜLFÖLD.

Asztrák képviselőházból. Az osztrák képviselőház ma tovább tárgyalta második olvasásban a beruházási javaslatot. A 80 millió korona visszafizetéséről intézkedő 9-ik szakaszról többek után felszólt a pénzügyminiszter is.

Az esti ülésben a bányász munkaidő megrövidítését előző törvényjavaslatot tárgyalta.

Choc (vezérszónok pro) kifejti, hogy a kormányjavaslat a bányászban eddig követelt alapevek feladását jelenti.

Stein (vezérszónok kontra) a szociáldemokrata munkászervek ellen intézett támadások kapcsán a legutóbbi bányásztrájkjal foglalkozik, melynél a sztrájkolókat a mezőgazdák támogatták. Bár akkor a szénbánya-munkások nem értek el eredményt, mégis óriási emelkedett a szén ára, ami csak a vállalkozóknak és a szén-nyagkereskedőknek válik hasznára. Helyteleníti a földművelésügyi miniszter tegnapi nyilatkozatát, aki a bányatulajdonosok érdekeit képviseli, a helyett, hogy a becsületesen termelő kisiparosok érdekében foglalna állást. Ismerteti a bányászok kedvezőtlen munkaviszonyait és azoknak hatékony védelmét követeli, azonban a mezőgazdaság tekintetbe vételével. A munkások és a munkaadók közti viszonyt illetően kijelenti a szónok, hogy a megegyezés köztük létrejöhetne, ha a munkaadósztály végre belátná, hogy a munkaadók minden körülmények közt szükségessé válnak. A szónok ezután hosszabb fejtegetésben kimutatni igyekszik, hogy a szociális kérdés benső összefüggésben van a nemzetiségi kérdéssel.

Hosszabb vita után a ház elvetette Schumeyernek a nyolc órai munkaidő tárgyában beadott indítványt és elhatározta hogy a bizottság által a kilenc órai bányász-munkaidő behozatala tárgyában beadott jelentés részletes tárgyalásába fog. Negyed egy órakor az ülés még egyre tart.

Bécs, május 23.

A *Slavische Correspondenz* szerint a német klubok és a cseh klub képviselőinek értekezlete megállapította a pünkösdtől való munkaprogrammot, melyhez meg akarják nyerni a többi pártok hozzájárulását. Pünkösdtől az első ülés május 29-ikén délelőtt és este midőn is a vizuális-javaslat második olvasása lesz a napirenden. Május 30-ikán délután folytatják ezt a napirendet, este a költségvetési provizóriumot tárgyalják. Ugyanez a napirend lesz május 31-ikén és június 1-én. A beruházási javaslat harmadik olvasása azonnal a vizuális javaslat második olvasása után következik. Azonkívül ebben az ülészakban meg elintézik a helyi- és városi vasutakról szóló törvényt, a kereseti szövetségekről szóló törvényt, a munkás-statisztikát, több államjóság eladását és az ipartörvény 59. és 60. §-ának módosítását. A többi klubok többsége ezen a javaslatokkal egyetért.

A törökországi postakonfliktus. Végre elintéződtött a törökországi postakonfliktus és az ezzel kapcsolatosan felmerült egyéb kérdések. Az idegen postahivatalok holnaptól kezdve ismét rendesen végzik a levelek továbbítását és az idegen hajók is fölveszik a török posta-küldeményeket.

A hatalmak és Törökország között támadt postakonfliktusnak sok török hivatalnok adta meg az árát. A lefoglalt postaszakokból ugyanis valamennyi gyanus török ember levelezését kiszédelték és fönntartották. Az így

inogni, hajlongani kezdett s csak lökötve, majd meg-megállva tudott előbbre jutni.

Mind nehezebb, bágyadtabb lett mozgása — sietni akart, de nem bírt. A halott-halvány arc a legfőbb ijedség kifejezését vette fel. Most a vaskorlátra ért, de már nem oly földrengéti magatartással lebegett a veszélyes úton. Fejét csaknem görcsös erőlködéssel tartotta hátra a hold felé fordítva s kitért karjai időnkint megmozdultak, mint mikor egy fáradt madár meg-megrebbenti kiterjesztett szárnyát.

Egy látható, már csaknem emberi szókelléssel, a konyha-ajtó előtt termett. De a háziúr, előzetes megegyezésünk folytán, ismét bezárta azt s kívül a zárbán hagyta a kulcsot. A leány be akart nyitni, azonban észrevette, hogy az ajtó zárva van, a roppant nehezen járó kulcsot kétszer megforgatta, de kimerültségében belenyögött a megerősítésbe, s a felnyitló ajtón át beosonva szobájába — egy nehéz fohászszal ágyára hanyatlott.

Az egyetem rektora és én nyomban követők. — Haláláspaddan ugyan, de csendesen aludt; csak időről-időre hallatott egy halk nyöszörgést, mint a gyermek, mely rosszat álmodik...

De mi lelte kegyedet? A holdfény-e, vagy történetem hatotta meg annyira? Hisz egészen belehalaványult.

Borzongva vontam összebb vállaimon fehér shawlomat s gyanus oldalpillantást vetettem az özült fényben uszó síkságra s az alátékintó hold foltos lapjára, melynek fiziognómiaja e percben határozottan ellenszenves hatást tett reám.

— Gyerünk be, doktor ur, — szoltam. — Nem szeretném, ha a hold reményeket kezdene csatolni hozzám s megváltójának most engem kandidálna. Benn is elmondhatja, milyen hatása volt az „érdekes esetnek“ — az ön életére.

— Egyszerűen az a hatása, hogy szigorlati munkám fényesen sikerült. A feledhetetlen éjszákát választottam témául. A delejesség útján fel-

gyógyult holdkóros leány különben orvosának, tanuló-társának felesége lett s jelenleg Genfben éli boldog családi életét.

A képzelet és az élet.

— A *Budapesti Napló* tárcája. —

Irta: Brandes György.

Franciaország volt külügyminisztere, Hanotou Gabriel, egy párisi hírlapban cikksorozatot tett közzé Balzacról ezen a címen: *Balzac, a könyvművelő*. A cikksorozatból kitűnik írójának élénk sajnálkozása a fölött, hogy a nagy regényíró nem írta meg saját élettörténetét, mely kétségkívül épp oly érdekes, épp oly tanulságos könyve lett volna a mesternek, mint a minők Rousseau: Vallomásai vagy Sand: Emlékiratai. Igaz ugyan, — folytatja Hanotou ur — hogy Balzac költött tárgy regényeiben sok helyen vannak elszórvá életrajzok, valóságilag megtörtént esetek. Az elvesztett illuziók nyomda-története, Balzac nyomdájának története s Caesar Bizotteau esődje, a regényíró esődje.

Bizonyos vagyok benne, hogy nagyon sok Balzac-olvasó egy cseppet sem fog csodálkozni azon, hogy Balzac műveiben subjektív motívumok fűződhetnek föl. A jó költészetnek általában az a formája, hogy mindig átélte dolgokat teremti ujakká s aki ezt a törvényt szem előtt tartja, aligha fog csodálkozni azon, hogy Balzac a jó költészet formái szerint írta meg irlivalóit.

Hosszu időn át a képzelőtehetséget valami nagy póknak nézték, amely önmagából a legcsodálatosabb ábrákban ereszt fonalat. Ma olyan növénynek tekintik, mely a földből, a tapasztalatok és élmények talajából táplálkozik. A nagy és modern költők, kiknek élete nyitott könyv előttünk, mint aminő Goetheé, arra tanítottak meg, hogy a fantázia a valóság benyomásaiból táplálkozik s titokzatos erejével újat teremti, átför-

málja azokat úgy, hogy senki sem ismerheti föl azokat a gyökereket, melyeket a képzelet üstjében a költő összefűzött. Rendesen lépten-nyomon követhetjük a korunkbeli írók élményeit s ki tudjuk mutatni, hogy tapasztalatait miképpen tudta fölhasználni s átalakítani. Ennélfogva közel áll hozzánk az a föltevés, hogy a multban is így készültek azok a költői művek, melyeknek értéke megmaradt.

Ki csodálkoznék azon, hogy a költő életének eszményi nyomot hagyunk műveiben? Régente nagy válaszfalat építettek az ugynevezett subjektív és objektív írók közé. A különbség lényegileg nem más, mint az, hogy az egyik megfigyeléseit, a másik pedig élményeit írta le. Az olasz Rapisanda egyszer így felelt arra a kérdésre, hogy vajjon nem írná-e meg élettörténetét: Minek írnam? Hisz az én élettörténetem a verseimben van.

Ugy, ahogy a modern író érzéseit és élményeit szabad képzeletének szülőltői közt meg lehet találni, épp úgy a régi költők élettörténetét is ki lehet olvasni műveikből. Sokáig lehetetlenségnek tartották ezt, olyan képtelenségnek, hogy alig akadt ember, aki Shakespeare műveit ebből a szempontból olvasta volna. Nyugodtan megmaradtak a Shakespeare személytelenségéről szóló legenda mellett. Akadt olyan életírója is Shakespeare-nek, aki azt állította róla, hogy ez az ember föltötte ember minden tapasztalat nélkül és minden élmények nélkül írta műveit, mert minden emberi motívumot önelékelből teremtett meg. Ezért fogják föl még ma is Shakespeare-t az etikai életbölcsesség és a politikai belátás eszményének s azt hiszik róla, hogy minden drámájában egy-egy örökkévaló ideának költői formáját teremtette meg.

Aki magát Shakespeare-t keresi a halhatatlan drámákban, annak két módot kell követnie. Abból kell kiindulnia, hogy Shakespeare a nagyság, az egészség és a lelki egyensúly összessége. Mindenütt, ahol az eddigi képzetekkel ellentétre bukkanunk műveiben, kimondjuk, hogy ez nem

talált kompromittáló adatok alapján a konstantinápolyi időtörvényszék ifju-török üzemek miatt *Halil Muvasik* bégét, a római török nagykövetség harmadik titkárát, *Kiami* etendi volt genfi konzult, *Dervis* basát, a Cipruson megjelenő Zeman című török lap tulajdonosát, *Naim Gorgor* etendi volt szmirnai vámbívaldónokot, *Ali Fakri* tengerészisztelet és *Edhem Ruhi* etendi orvosnagytól *in kontumaciám életfogytiglani várfogságra, összes polgári jogait elvesztésére és vagyonuk elkobztatására ítélté.* Hire jár, hogy a lefogalt levelek alapján számosakat elfogtak és az eljárás azok ellen is folyamatban van.

Beszélgetés Krüger elnökkel.

Budapest, május 23.

A Magyar Nemzet egyik munkatársa felkereste Krüger transvaali elnököt hilversumi villájában s a következőket írja benyomásairól:

Mély megilletődés fogott el, amidőn megpillantottam ezt a csak 76 éves, de 90-esnek látszó aggyasztányt. Gondosan lécsült hosszú, ősz haja simán terült el fején bajusza és arca irrisen beretvált, homlokán és arcán mély barázdákat vontak az idő és a viszontagságok. Nyakát hosszú és sűrű ősz szakáll árnyékolta. Kidüledt nagy szeme körül sebhelyek, a lápiszszal való gyógyítás nyomai látszanak. Balkeze asztalkán nyugodott, a kézöl teljesen nyomorék, hüvelykujja hiányzik s az egész kézöl egy torradásos sebhely. Ruházata gondos fekete szalonruha, a gomblyukban valamely rendjelének jelvényével.

— Igazán őszinte az a rokonszenv, — kérdezte, — amely a magyaroknál a mi szerencsétlen sorsunk iránt nyilvánul?

— A magyarok rokonszenv. elhíheti elnök ur, őszinte, igaz érdek nélküli. Mi a boerok harcában az önvédelem, a szabadság harcát látjuk és ezt Európa népei között mi magyarok tudjuk leginkább méltányolni.

— Igaz, — felelt, — önöknek is volt szabadságharcuk, de akkor önök nem voltak úgy magukra hagyva, mint mi. Velünk senki sem törődik, értünk senki semmit sem tesz.

— Mi is magunkra voltunk hagyatva, a mi kiáltó szavunkat se hallotta meg Európa. De amint reánk felvradt újra a szabadság az elnyomatás után, úgy fog Transvaal is még újraszületni.

Nagyot sóhajtott az ősz aggyasztány s feje lehanylatlott mellére. Majd felkapta fejét s egész élénken kérdezte:

— Igazán oly lelkesen fog engem üdvözölni a magyar ifjuság, miként a lapok írják?

— Kétségkívül, a legmélyebb tisztelettel, a legmelegebb lelkesedéssel fogják üdvözölni iratukat eljuttatni elnök urhoz.

— Az isten áldja meg a magyar ifjuságot! —

valódi hely. Így különítik például el a többi műveitől *Troilus* és *Cressidit* és *Timont* s azt állítják róla, hogy az nem shakespearei alkotás. Természetes, hogy ilyen módon hamarosan kikerekedik az emberföltől, örökké harmonikus Shakespeare. A másik eljárás az, hogy mindent shakespeareinek jelentenek ki, amit az évszázados kritika shakespeareinek mondott, a helyett, hogy figyelembe vennék, hogy első ifjúkorában írt műveiben miféle törlések, tördások vannak. Aki erre ügyel, sok olyan vonás birtokába fog jutni, melyből Shakespeare izlésére lehet következtetni. Mindenütt, ahol olyan vonatkozásokról van szó, melyek a nagy mester életkörülményeivel összevágának, mint például ott, ahol a nálánál sokkal öregebb asszonnyal kötött házasságról szól — ügyelni kell arra, hogy az ilyen viszonyról mit és hogyan beszélnek drámáinak értelmes alakjai. Mindenütt, ahol a maga nevében beszél, ügyelni kell minden szavára. Amit Hamlet mond a színművészetről, azt Shakespeare mondja, V. Henriket Shakespeare dicsőíti. A katolicizmus iránt tanusított türelmesége a shakespearei alakoknak, a nagy költő türelmeségéről tesz tanuságot s a dogmák iránti hiteltelenséget is Shakespeare egyéni hiteltelenségként kell fölfogni. Aki érteni akarja Shakespeare fölfogását a népről, kísérje csak figyelemmel, hogy mily megvetéssel szerepelteti ő a tömegeket s mily nagyszerű dicséreteket tud zengeni az arisztokratikus nagyságról.

Vagy ki fogja elhinni azt, hogy Shakespeare szonettjei és Shakespeare élete közt semmi összefüggés nincsen? Talán stilusgyakorlatokat végzett akkor, mikor szonettek írására adta magát s nem törődött avval, hogy van-e azoknak a verseknek valami közük az ő életéhez?

Ime ez a közös vonás az, mely a modern íróban és a régi művészen egyaránt megvan. Költészetükben életük van kifejezve. Nincs mit csodálkozni tehát azon, amin Hanotoux ur csodálkozik. Balzac is a maga életét gyurta át költészetébe.

szólt reszkoteg hangon s ujra kezem után nyult és rázogatta.

— És vajjon mennyien lesznek az aláírók?
— Több ezeren.
— Hát oly sok az egyetemi ifjuság Budapesten?
— Csupán Budapesten is több ezerezen vannak — mondám — de a vidéki városok főiskoláinak ifjusága is hozzájárul.

— Az Isten áldja meg őket!
Ezután arról folytattuk a beszélgetést, hogy a transvaali ütközetekről hamis híreket terjesztenek az angol tudósítások, amelyek aztán az egész világ sajtójában elterjednek. Pedig — ugymond — a boerok helyzete nem oly kétségbeesett, miként az angolok híresztelik. A legutóbbi ütközetekről is azt hírelték, hogy így meg úgy megverték a boer csapatokat, holott az angolok szenvedtek vereséget az egész vonalon.

Lassan, nehezen ment a társalgás, mert Krüger semmitéle európai nyelven nem beszélt, csak ó-hollandi nyelven. Titkára mindent tolmácsol neki s ő rendszerint bólingatva, mormolgatva hallgatja a beszédet.

Meghatottsággal távoztam a már teljesen tehetetlennek látszó aggyasztánytól, kinek egész lénye, viselkedése modora azt a benyomást keltette bennem, hogy egy energikus, de már szinte elpusztult hatalomnak romja.

Környezete bálványozó tisztelettel veszi körül s ami legjobban meglepett, az volt, hogy Krüger maga és környezete higgadtan mérlegeltek az európai nemzetek magatartását a dél-amerikai hadjárat kérdésében, mint a többi hollandusok.

HIREK.

Az igazságos — kötél.

Korunk humanizmusa lépten-nyomon ellentmond önmagának. Ez a nyughatatlan és következtelen és tisztán idegességen alapuló humanizmus idestova kiszorította a közfelfogásból ma már még azt is, hogy: borban van az igazság. Nem ebben van. Van a borban fuxin, víz, spiritusz, cukor, boresszenecia; de az igazság — az akasztásban van. A hóhér munkája realizálja az igazságot, a kötél a szimboluma.

Vanyek István többszörös gyilkos az utolsó éjjel egészségesen és nyugodtan aludt a bécsi szíromházban.

Ejtélt után a vallás szolgálja, aki a bűnös lelkéért kellesténél jobban aggódott, lábujjhegyen lépett a cella öre elé és suttozva kérdezte meg tőle, hogy alszik-e az elítelt?

— Alszom hát, — szól közbe az ébredő Vanyek, — és rögtön tovább is alszom.

Az elítelt hangja nyers, durva és viszszaütő volt, erősen kihallatszott abból a bosszankodás:

— Mit kerülget engem ez a pap, nekem csak a hóhérral van dolgom!...

Reggelre mégis megkönyékezik a bűnöst a lelkész és megindul a párbeszéd.

Lelkész (szeliden): Hogy van ön?

Elítelt (erős tekintettel, kemény hangon): Nagyon jól!

Lelkész (részvétellel): Tudja ön, hogy mi vár önre?

Elítelt: Hogyne: Föl fognak kötni.

Lelkész (szelid komolysággal): És azután?

Elítelt: Azután kampec. Utána meg eltemetnek, elásnak.

Lelkész (rémülettel): Szerencsétlen! Ön elvesztette a hitét!

Elítelt: El hát! És aki majd megtalálja, no az aztán talált valamit. Ejha!

... És a lelkész elhallgat. Megdöbben. Érti, hogy ő vesztette el a csatát. Az elítelt pedig fölénytel mosolyog, nevet, élvezi azt, hogy bucsuzásul még egyet — rughatott.

A konok és megátalkodott férfi hajthatatlan és törhetetlen maradt, tehát: *győzött.*

Hiába tagadjuk. Ez a konok és megátalkodott férfi mégis csak *férfi* volt. Férfi a szónak legdurvább, de legjellemzőbb értelmében. Ha ajkunk tagadja is, tényeink beigazolják, hogy abban a vad vonásban, mely ezuttal a bécsi gyilkos viselkedésében oly szembeszökően nyilvánult, ebben realizálódik

közülésünk szerint ma a *férfiasság.* A párbaj, a cirkusz, a bikaviadal, a hajmeresztő mutatványok közkedveltsége, az embertelenségek vonzó ereje, a rémhírek felvillanyozó hatása, valamint a kegyeletes aktusokon átborongó álmokeltő közhangulat: mindmegannyi tanuja a letagadott igazságnak. Hiába tagadjuk. Közülésünk szerint a férfiasság legnépszerűbb vonása nem az önuralom, hanem a nyers kitörés, a durva bántalmazás, a féktelen vadtság.

És ennek ellenére, nálunk úgy mint másutt, szinte keressük az alkalmat, hogy minden halálra ítélt és erős akarattal páncélozott gyilkos: a vallást és a vallással együtt az igazságszolgáltatást is — lefözzze.

Ilyenkor a vallás misszionáriusa ötlátható, majdnem tehetetlenül kapkod, mialatt a bűnök keménylelkű hérosza büszkén ennuaiál.

Mire jó az, hogy ezt az abszurd helyzetet majdnem minden kivégzés alkalmával megteremtik az igazságszolgáltatás bölcs sáfárjai?

Ha már a kötélben rejlik a modern igazságszolgáltatás legnagyobb varázsereje, akkor maradjon meg durva kötélnek a kötél.

Se a humanizmus, se a politikai bölcsesség szempontjából nem kívánatos vizsgálzatlanul azt az embert, akire a humanizmus és politikai bölcsesség ráparancsolja a halált.

Feszli Géza.

Budapest, május 23.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 31-én

uj előfizetéses nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Prágában. Bécsből táviratozzák, hogy a *Slavische Correspondenz* jelentése szerint a király mához egy hétre kihallgatásán fogadja *Srób* prágai polgármestert, aki Prága városa nevében hivatalosan meg fogja hívni az uralkodót a prágai Ferenc József-híd ünnepélyes felavatására.

— Edison legújabb találmánya. Szükszavu kábelátvitart jelenti New-Yorkból, hogy Edison olyan villamos akkumulátort talált fel, amely harmadfélre nagyobb kapacitással bír, mint az eddigi elektromos akkumulátorok, de a sulya nem nagyobb.

— Gromon Dezső nevenapja. Gromon Dezső államtitkár ma ünnepeite nevenapját. Nagy háromszáz üdvözlő sürgöny érkezett a szélerősa minden irányából s a személyes gratulációnk is egymást érték ma délelőtt hivatalában. Az üdvözlők sorát báró *Fejérváry Géza* miniszter nyitotta meg, meleg szavakban tolmácsolta szerencsekívánatait kitünő munkatársa előtt; azután jött herceg *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok, a katonai és politikai világ notabilitásának egész sokasága s végül a minisztérium tisztikara, amely üdvözlő iratban gratulált.

— Német katonák a királynál. Bécsből jelenté egy táviratunk, hogy a király ma déiben *Bulow* német katonai attasé, azután pedig *Mitslaff* porosz ezredes és *Ruzleben* porosz századost külön kihallgatásán fogadta.

— Az angol király a szabadkőműveseknek. Magyarország szabadkőműves nagypáholya VII. *Eduard* angol királyhoz trónralépsége alkalmával üdvözlő feliratot küldött, amelyre a következő válasz érkezett az angol nagypáholy titkárától:

Ó felsége a király megbízott, hogy megkérjem ön, sziveskedjék Magyarországi Szimbolikus Nagypáholya tagjainak átadni ó felsége szívbéli köszönetét a trónralépsége alkalmából hozott üdvözlő szövegért, amely az ön március 19-iki levelét kísérő gyönyörű és művészi feliratban kifejezésre jut. Testvéri üdvözléssel

E. Letchworth
10titkár.

— Boer parancsnokok Budapesten. *De Wet* János boer parancsnok, *De Wet* Keresztélynek, a híres boer vezérnek az unokaöccsese a jövő héten több társával Budapestre érkezik s június 6-ikán felolvasást tart a fővárosi vigadóban. *De Wet* a múlt vasárnap Boroszlóban, a Renc-cirkusz helyiségében tartott előadást a boer háborúról s előadását négyezer ember hallgatta meg. Az érdeklődés olyan nagy volt, hogy a felolvasást meg kellett ismétetni. A budapesti előkészítő bizottság ma ezer előjegyzési ívet

küldött szét a különféle intézetek és egyesületek elnökségének, hogy minenki kellő időben megfelelő jegyet biztosíthasson magának a rendezőség tájékozást nyerni a szükséges intézkedésekre vonatkozólag. A bizottság kéri az ivartartókat, hogy az előjegyzéseket e hó 30-ikáig küldjék be. Előjegyezni lehet a Kálmán-utca 15. sz. a. irodájában is.

— **Bilinci Szegezen.** *Szegedről* táviratozók: *Bilinci* bankkormányzó ma délelőtt megtekintette az Osztrák-Magyar Bank fiókjának új palotáját, látogatást tett a kereskedelmi és iparkamarában a Somogyi-könyvtárban és megtekintette a város nagyobb ipartelepét. Délben lakomát adott a *Tisza*-szállóban; tiszteletében magasztalta a magyarok haladását. Ma délután 6 órakor Temesvárra utazott.

— **A civil kutyák meg a katona kutyák.** Ha a katonatiszt kutyája szóba se áll például valami irodatiszt kutyájával, jól teszi. Az igazi uri kutya nem a mi szerény körünkben él. A mi kutyáink közönséges adófizető tömeg, a katona kutya ellenben kiváltságos. Nem tiz koronát kell a gazdájának leszurni adóba, hanem csak négyet s azt se kell elvinnie valami civil-bűróba. A katona kutyát a katonai hatóság tartja számon — úgy ahogy. A negyedik kerületi előjáróság ugyanis arra a tapasztalatra jutott, hogy míg a civil népség pontosan befizeti a maga kutyaadó-ját, a katonák kutyái után igen szórványosan érkeznek be a pénzeszkék. S ez esetben még abban sem lehet bízni, hogy a gyepmester majd elintézi a továbbiakat, mert ugyanaz a gyepmester, aki a civil Bánffy Dezső fődvármester és zászlósor mellől elfogta a kutyát, amelynek nem volt szabályszerűen fölmonetázva a nyakszija, nem mer hozzányulni az olyan ebekkéhez, amely egy hadnagyočka mellett beeg végig a járdán. Az előjáróság igen-igen sérelmesnek találja a helyzetet s arra kéri a tanácsot, hogy csináljon rendet a kutyák dolgában.

— **A fehéregyházi Petőfi-emlékoszlopnál.** A segesvári állami polgári leányiskola növendékei a tanári testület vezetése alatt folyó hó 21-én kirándultak a fehéregyházi Petőfi-emlékoszlophoz, ahol a Himnusz eléneklése után *Szegedi* Ilona IV. osztályú tanuló elszavalta *Várady* Antal *A szent nyomok* című költeményét. *Gyöngyössi* István igazgató kegyeletes szavakban emlékezett meg Petőfiről és a névtelen hősökről.

— **Magyar kereskedők Bosznijában.** A Bosznijába kirándult magyar kereskedők, mint egy táviratunk jelenti, ma délelőtt érkeztek Szerajevóba. Már Zenicán a zenicei kereskedők küldöttsége üdvözölte a kirándulókat, akik elő Podlugovába Szerajevóból küldöttség utazott. Szerajevóból a pályaudvar föl volt díszite és nagy közönség várta a magyar kereskedőket, akiket az országos kormány nevében *Hörman* Szilárd udvari tanácsos üdvözölt szives szavakkal és beszédét háromszoros éljen-nel fejezte be. Aztán a város nevében *Skalicz* Nezis effendi polgármester, a kereskedők nevében *Gerő* Mór üdvözölte a vendégeket, akiknek nevében *Fürst* László mondott köszönetet. A vendégeket hosszú kocsisor szállította be a városba. A kiránduló társaság megérkezése után küldöttségileg tisztelgett báró *Appel* kormányzóknál, báró *Kutschera* adlatusnál, továbbá *Mikuli*, *Bajner* és *Hörman* udvari tanácsosoknál. A küldöttséget mindenütt kiváló előzékenységgel fogadták. Különösen *Appel* kormányzó és báró *Kutschera* hangsúlyozták a tanulmányt fontos-ságát s ama őszinte önjajlásuknak adtak kifejezést, hogy e tanulmányt által a kereskedelmi összeköttetés minél bensőbb váljék. *Appel* utalt arra, hogy *Gerő*, a magyar kereskedelmi múzeum megbízottja, kiváló szolgálatakat tesz. A kirándulók csoportokra oszolván megkezdtek üzleti látogatásaikat.

— **A borsodi alsópán párbaja.** *Miskolc*ről írják nekünk, hogy ma délután 5 órakor a lovassági kasszárnya fedett lovardájában párbaj volt *Tarnay* Gyula alsópán és *Melcer* Gyula közt. A párbajt fegyverbíró-sági döntés előzte meg. Segédek voltak az alsópán részéről *Elek* Kálmán földbirtokos és *Kozma* Elek ügyvéd, *Melcer* részéről pedig *Szentiványi* Árpád orvosságügyi képviselő és *Petőczy* Dezső földbirtokos. A fegyverbíró-sági döntés azért volt szükséges, mert *Tarnay* segédei pisztolyt akartak kétszeri golyóváltással, *Melcer* segédei pedig karpárbajt akartak. A fegyverbíró-sági pisztolypárbajt állapított meg egyszerű golyóváltással, 25 lépésre. *Tarnay* golyója a falba fúródott *Melcer* feje felett négy ujjnyira, *Melcer* pisztolya csüörtörtököt mondott. A felek kibékülés nélkül távoztak a párbaj színhelyéről.

— **A mándoki tüzevész.** *Nyíregyházáról* táviratozók: *A mándoki nagy tüzet* csak a 21 éjjel oltották el. Elégett összesen 83 lakóház, 291 melléképület. Egy ember odaégett és 18 állat, azonkívül 1810 aprómarha, sőt 1742 frt készpénz is. 136 család hajléktalan, 51 család 220 taggal éhínségben van. Az alsópán pillanatnyi segélyt utalványozott; a miniszterrel is segélyt kértek. A tűz úgy keletkezett, hogy kenyérsütés alkalmával a ház teteje kigyuladt.

— **Tüzhányó.** A vulkánokban szerfölött gazdag *Jáva* szigetéről, ahol 1853-ban a Krakatoa-vulkán kitörése oly katasztrófát okozott, újabb kitörésről érkezik hír. Jáva negyvenöt vulkánja közül huszonnyolc van működésben, de ezek hamun kívül jobbadán csak vizet, kengőzőket és törmelékletet szórnak ki s olykor gyöngye földröngöket okoznak. Most azonban a *Kediri*-csoportban levő *Kelöt* nevű vulkán hatalmas köveket dobál ki és látát ont. A vulkán környékén teljes sötétség uralkodik. Ez a kitörés azért vézedelem, mert a *Kelöt* körül a termékeny völgyben sok kávéültetvény van. Emberélet azonban aligha fog veszedelemben. A legretentőbb katasztrófa volt Jáva szigetén a Ringghiz kitörése, mely tízezer embert pusztított el.

Amsterdam, május 23.

Handelsblad bataviai távirata szerint *Blitdr* lakossága a Keost tüzhányó hegy kitörése következtében elmenekült. A vulkán kitörésénél heves hamueső hullott alá *Kederi*, *Madiven*, *Soerakata*, *Djökakata*, *Kedoe* és *Semarag* rezidenzségekben. Híre jár, hogy sok bennszülött életét veszlette.

— **A gyermek.** Páris kiállítását csinált a gyermekről. A nagyszabású világalakítások bemutatásának pazar és kábító ünnepe után alig néhány hónappal valóságos illikus baba-bált rendezett az annyira változatos és szélsőségek között élő város. Együtt van ezen a tárlaton minden, ami az apró emberiség történetére vonatkozik, s amit tudósok, művészek, akadémikusok összehalmozhattak mindenfelől. Május negyedikén volt a megnyitás, *Casimir Perier*, az egykori elnök vállalta el a díszelnökséget.

A kiállítás öt részből áll.

1. A gyermek a művészetben és a történelemben.
2. A gyermek a szülői házban.
3. A gyermek a nemzetgazdaságban.
4. Nyilvános jótékony-ság a gyermekért és a gyermek egészségügye.
5. A gyermek erkölcsi és javító nevelése.

A közönséget, mint a párisi tudósításból értesülünk, leginkább a történelmi, a művészi és az otthonra vonatkozó rész vonzza. A művészeti részben híres festőknek egész sereg gyermek-képe látható. *Lucas Cranach*, de *Vos*, *Cuyp*, *Hais*, *Fragonard*, *Boilly*, *Lawrence*, *Josua*, *Reynolds*, *Constable*, *Gérard*, *Dow*, *Sinet*, *Able*, *Faivre*, *Dhurner* és még sok más név szerepel ebben a gyűjteményben. Láthatók jelenetek a gyermekvilágból és gyermekfejek *Carriéretől*, *Flamengtól*, *Munkácsytól* és *Broziktól*, *Carolus Durantól*, *Besnardtól*, *Daguan-Bouvet* *Degastól*, *Lue-Ollivier* *Mersontól*. Érdekes látminival a japáni metszet- és rajzgyűjtemény ugyancsak gyermekjelenetekről.

A történelmi osztályban különösen sok a franciákra becses ereklje. Ott vannak a *Templeben* meghalt kis dauphin játékszerei, *Mária Antoinette* kis lánykori képe himzében; *Lulu* herceg bölcsője, amelyet Páris városa ajándékozott. Szerencsétlen anyja, *Eugenia* császárné, a bölcsőt a kiállítás alkalmából a *Musée Carneval*nak ajándékozta vissza. Ott van a kis római király dominójátéka, az ifjú és később meggyilkolt *Berry* herceg hegedűje és *Chambord* gróf bölcsője. Ott van a párisi grófnak, a trónkövetelő orleansi herceg apjának első bugyogója.

A gyermekek pszichológusaira nézve érdekes néhány ma is élő nagyságnak a gyermekjele. Igy *II. Miklós* cáré, *Casimir Perier*é, *Tolstojé*, *Saint-Saëns*é, *Deschanel* kamarai elnöké, *Mun grófé*, *Paul* és *Alfred* de *Musset*é, *Sarah Bernhardt*é, *Coquelin*é.

A bábuk csoportjában az ezerelele bábú-fajták között van egy háromszáztagú összetartozó társaság, amely egy napolyi játékot képvisel. Porcellán figurákban és játékokban is nagy a változatosság. És mind ezt nagy érdeklődéssel nézi most Páris raffinált közönsége.

— **Halálozás.** *Dr. Tatai* Adolf, fővárosi bizottsági tag, az országos közegészségügyi tanács tagja, nyugalmazott fővárosi tisztí orvos, ma éjjel Budapesten meghalt, életének 64-ik évében. Az elhunyt vezetője volt a III. kerület politikai és társadalmi életének, pártfogója és harcosa minden humanitárius ügyeknek. Az ő budai jótékony egyesületek bőkezű támogatójukat, a szegények igazi pártfogójukat vesztik el benne. Halálát özvegye és két fia gyászolja. Temetése holnap, pénteken, délután 4 órakor lesz, a III. kerületi (Ó-Buda) *Lajos-utca* 138. számú gyászházból.

— **A volt transvaali elnök halála.** *Johannesburg*-ból jelentik, hogy *Pretorius* volt elnök e hó 19-én Potselstroomban két napi betegség után meghalt. Temetésén több mint ezer ottani lakos és menekült vett részt.

— **Osztrák képviselő párbaja.** *A Neues Wiener Abendblatt*-nak jelentik Grécából, hogy *Derschatta* és *Malik* képviselők a napokban párbajt vívtak, amelyben *Derschatta* megsebesült.

— **Amire Angliának nincs pénze.** Milliórdokát nyelt el az angolok délafrikai háborúja, de a kincstár nem akadt meg egy perere sem: fizetett, mint a katonatiszt. A délafrikai háborúra volt és van Angliának pénze. Hogy ennek a gazdag országnak mire nincs pénze, azt egy angol miniszter mondta meg tegnap. Az orvostudományi egyetemen doktorrá avatott hallgatók tiszteletré adott ebédén *Balfour*, a kincstár első lordja azt mondta, hogy szegénye a brit nemzetnek, hogy az angol orvosi iskolák és más intézetek, amelyeken az orvosi tudományokat tanítják, *nincsenek kellően felszerelve, mert nincs hozzá pénz.* Ajánlja honfitársainak, hogy ne maradjanak vissza a tudományok terén való nemzetközi versenyben, amely némiképpen ellensúlyozza a hadi szervezkedés terén való drága és káros versenyt. Szinte mesébe illő, hogy Angliában ilyen nyilatkozat eshetik. Bizonyos azonban, hogy az angol társadalom néhány nap alatt előteremtí a tudományos célokra szükséges pénzeket. Az angol társadalom épp ebben a pontban különbözik a kontinens társadalmaitól.

— **Vogrincsic Mária halála.** *Vogrincsic* Mária csak egyszerű cseléd volt, de a halála népszerűsége. Nem azért, mert szerencsétlenségnek lett az áldozata — ez cselédekkel, fájdalom, gyakran esik meg — hanem a miatt a vonatkozás miatt, amelyben azzal a családdal élt, amelyet szolgált. Erről felvilágosítást a következő gyászjelentés ad:

Horváth Ferenc és gyermekei: *Tibor*, *Mici* és *Vidór* fájdalommal részvétellel jelentik, hogy hűséges cselédjük *Vogrincsic* Mária római katolikus vallású, muraszombati születésű, 18 éves hajdon e hónap 17-én, reggel spiritusoz-robbanás következtében megégett és ugyanazon nap délután 3¼ órakor kínos szenvedés és a halotti szentségek ajtós fölvétele után meghalt. A tetem a magyar királyi törvényszéki bonctani intézetből e hónap 22-én, délután két órakor fog a központi temetőben a 44-17-18. számú sírhelyre örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat e hónap 23-án, reggeli 6 órakor fog a jászai-városi plébánia-templomban a Mindenhatóknak bemutattni. Budapest, 1901. május hónap 22-én. Aldás és béke poraira!

Ez a gyászjelentés eléggé beszédes, bővebb magyarázat alig kell hozzá. *Vogrincsic* Mária hűséges, jó cseléd volt, s gazdája, akit szolgált, a maga és családja halottjának tekintti, miután életében szeretettel családja tagjának tartotta. Amibe ez a haláleset beleilágít, az mintha a cselédkérdés eddig elérhetetlennek látszó megoldását mutatná meg.

— **Elvadás Mexikóban.** Különös hír érkezik Mexikóból: A mexikói kormány neki látott, hogy kiírta az országban a poligamiát és általános uralkodóvá tegye a keresztény házasságot. Furcsának tetszik, hogy egy alapjában véve keresztény országban a papság nagy buzgózkodása ellenére igen zülött állapotok legyenek, de mégis úgy van, hogy a mexikói köztársaságban a többnéjűség ellen érvényben lévő törvényeket sok helyütt éppenséggel nem respektálják, sőt egyes vidékeken egyáltalában nem ismerik a házasság szent intézményét. Nemrégiben a hatóságok először a kisebb gyarmatokban tartottak vizsgálatot, s a vizsgálat során ugyan csak szomorú viszonyokra találtak. A legtöbb tartott népszámlálás alkalmából kitűnt, hogy a hegyi vidékek lakói inkább állati, mint emberi közösségekben élnek. Egynémely kerületben évek óta nem volt egyetlen esküvő sem. Dél-Chihuahuanban egy bányatelepen, amely tizenkét családból áll, a legöregebb generációtól a legfiatalabbig semmit sem tudnak esküvőről s a legközelebbi rokonok is össze-vissza társultak vadházasságban, úgy hogy az utódokon az elfajulásnak rettenetes esetei következtek be. S Chihuahua államnak ezen a telepén esik is meg a legtöbb törvényellenes cselekedet s a legtöbb súlyos büntetnek a forrását oli lehet megtalálni. Sok gyarmat egyébként olyan elszigetelten fekszik, hogy az összeköttetés a külvilággal épp oly bajos, mint szokatlan. Mind e nehézségek ellenére is *Diaz* elnök erősen elhatározta, hogy a reformot keresztül viszi. A hatóságok rendkívül sok letartóztatást rendelnek el és sok a kényszer-esketés is. Néhány héttel ezelőtt egyik nagyobb gyarmaton razziát tartottak, s azóta ott ötven kényszer-esketést hajtottak végre.

— **Cáfolat.** Egy lapársuk ma azzal foglalkozik vezércikkében, hogy a *Deutsches Volksblatt* című bécsi hírlapnak — melytől a postai szállítás joga 1897-ben megvonatott — a magyar királyi belügyminiszter újra megadta a postai szállítás engedélyét. Mint a félhivatalos *Magyar Távirati Iroda* illetékes helyéről értesül, ez a hír teljesen alaptalan, mert a nevezett lapot kitöltő rendelet mindaddig nem vonatott vissza.

— **Sztrájk Resicán.** *Resicáról* táviratozók: Az osztrák-magyar államvasút-társaság 250 hídgyári munkása ma bárcellenőrzés és a 12 órai munkaidőnek 10 órára való leszállítása miatt abbahagyta a munkát. A nyugalmat nem zavarták meg.

— **A szíami fehér elefántok.** Még csak egy évtizeddel ezelőtt is gyöngyölgött volt Sziamban a fehér elefántok. Ha fogtak egyet valahol, akárhol, nagy ünnepek között vitték be Bangkokba, egyenesen a király elé. Itt szépen fölcímázták rákaszottak minden lehető és lehetetlen csillagolt holmit s azonkívül egy vörös táblát is a nyakába, amelyen fehér betűkkel az volt megírva, hogy a fehér barom a braminok angyalának egyenes lezárazottja. Attól kezdve a jó sorsba jutott állatot királyi hercegek szolgálták ki, külön üdvartartást rendeztek be számára s boldog volt az az asszony, aki térden csuszva közeledhetett a szent állathoz. Ezt a jelenetet Adrez Bastian is látta ezelőtt tizenkilenc évvel. Azóta azonban lassan-lassan tért hódított magának Sziamban is a civilizáció. Nem nagyot, de valamiképp s a fehér elefánt már korántsem részesül abban a nagy tiszteletben, mint a régi jó időkben. Mikor két évvel ezelőtt Henrik herceg meglátogatta Bangkokot is, a kíséretének tagjai között akadt egy kíváncsi, aki megkérdezte a szíami külügyminisztert, hogy hogyan áll az elefánt-kultusz. A külügyminiszter nem diplomatikusodott, hanem elmondta a dolgot, úgy ahogy áll.

— **Tünnünk kell ezt a humbergot,** — mondta — a nép érdekében. O felseje szigorúan ragaszkodik a vallás szabályaihoz és a nemzeti szokásokhoz. Ezért a fehér elefántokat még most is Bangkokba hozzák és itt külön istállóban gondozzák és ápolják. Az elefánt-procészonokon a király résztvesz. Egyebekben tapasztalni fogják, uraim, hogy épp oly kevéssé tiszta lelkiismeretünk e vallásos aktus megejtésénél, mint a fehér elefánt szőrének színe.

— **Ilyenformán —** ugy látszik — kitalál az idejük Sziamban a fehér elefántoknak. Nem sokára lekerül a szíami rendjelekről a képük s még az is megeshetik velük, hogy befogják őket a király ekéi elé. Ez a degradáció azonban valószínűleg egy kis forradalommal járna.

— **Halálos pofon.** Egy kis semmisségből Bécs egyik külvárosi utcáján végtelen baj kerekedett tegnapelőtt. Egy *Wasserrab* nevű fiatal mechanikus gyantalanul ment a biciklijén, amikor egy öreg szénmunkás, *Treschek* Ferenc minden ok nélkül szidalmazta. *Wasserrab* rá sem bement, s hajította tovább a gépjét. Ekkor a munkás felkapott egy követ s utána dobta. A kő nem talált, de arra már elvesztette a türelmét *Wasserrab*, leugrott a biciklijéről, s mikor bántalmazója erre neki esett, arcul ütötte. *Treschek* eszméletlenül terült el a földön, úgy hogy a mentőknek kellett gondjukba venni. Kórházba vitték, ahol tegnap reggel meghalt. Agrázkodás okozta a halálát. A szerencsétlen *Wasserrab* ellen megindították az eljárást.

— **Házasság.** *Pozsony*ból táviratozták, hogy nagyállai *Kállay* Frigyes huszárbadnagy *Kállay* Benjamin közös pénzügyminiszter fia, ma dében tizenkettő órakor esküdött meg a régi koronázási időtemplomban vajai *Vay* Ella bárónővel, báró *Vay* Dénes pozsonyi főispán leányával. Az esketés szertartását *Hettyey* Sámuel pécsi püspök végezte. Az esküvőn sok előkelőség volt jelen. Násznagy gróf *Bethlen* Pál volt. Tanuk gróf *Khuen-Héderváry* Károly, gróf *Apponyi* Albert, *Blaskovich* Elemér, báró *Vay* Elemér, gróf *Cseköcs* Sándor és gróf *Esterházy* János. Ezeken kívül jelen voltak az esküvőn: *Isabella* hercegnő, *Mária* Krisztina, *Mária* Anna, *Mária* Henrietta és *Stefánia* hercegnőkkel. *Kállay* Benjamin és neje, báró *Vay* Dénes főispán és neje. Az arany díszmugyában jelentek meg. A menyasszony fehér selvényruhában volt. Tegnap este báró *Vay* Dénesnél lakodalmi ünnepség volt, amelyen a többi között megjelent *Frigyes* főherceg, *Isabella* hercegnő, *Mária* Krisztina és *Mária* Anna főhercegnők továbbá *Khuen-Héderváry* Károly horvát bán, gróf *Apponyi* Albert és mások. Esküvő után az ifjú pár nászútra ment.

Dr. *Balassa* Béla fővárosi fogorvos ma délelőtt költ egybe a VI. kerületi anyakönyvvezető előtt *Manó* Ferikével. Tanuként szerepeltek a vőlegény részéről dr. *Nagy* Sándor orsz. képviselő, a menyasszony részéről pedig dr. *Vándor* J. orvos.

Láng Győző, aradi háztulajdonos, a *Nagyvárad* kiadóhivatalának volt vezetője, vasárnap tartotta esküvőjét *Uyvidéken* *Regényi* Olga kisasszonnyal, *Regényi* István ékszerész leányával.

Ráth Gyula gépészeti felügyelő június 1-én vezeti oltárhoz *Fleischer* Sarolta kisasszonyt *Szomolnokon*.

Reiner Adolf Ludasról eljegyezte *Frank* Ilonka kisasszonyt *Járdánházáról*.

— **A szegény tanulók segítése.** Az Egyetemi kör a szegénysorsu egyetemi hallgatók tandíjának leedezésére gyűjtést rendezett. A gyűjtés bevétele 5870 korona 20 fillér. Ebből tandíjképpen lefizettek 3889 korona 44 fillért, marad tehát 1980 korona 76 fillér. A földösleget az egyetem központi irodájában helyezték el.

— **Csempész herceg.** *Henry de Croy* herceg, aki április 28-án Newyorkba érkezett egy német hajóval, ott ugyancsak nagy és kinos feltűnést keltett a megjelenésével. Avégből utazott éppen Amerikába, hogy a földi javakban *dus* *Goddard* ezredes leányát nőül vegye és ezzel tetemes vagyonnal aranyozza meg hercegi koronáját és most, mint megbélyegzett csempész áll a világ előtt. A herceg, amikor a vám-

hivatalnokok kezébe került, nagyon gyanus izgatottságot áruolt el, aminek az lett a következménye, hogy a vámhivatalnokok gondosan megmotozták. És csakhamar rájöttek, hogy a ruhába a következő értékártyák vannak beárvá: a egy pompás briliáns-karperec, egy nagyon értékes. briliánsokkal és smaragdokkal kirakott gyűrű, két csodaszép angora-sál és még néhány drágaság, több ezer dollár értékben. Megbírásgoltak továbbá egy zárt csomagot, amelyet a herceg a hajó egy emberére bízott és ugyancsak eltitkolt. *Croy* herceg, aki egyébként aktív osztrák tiszt, a newyorki tudósítás szerint tavaly járt először az Egyesült-Államokban, s mint a belga követ vendége akkor Washington legelőkelőbb köreiből forgott s így ismerkedett meg *Goddard*dekkal. *Goddard* ezredes a kinos eset után most azon buzgolkodik, hogy a hercegnek a leányához való minden összeköttetését megszakítsa.

— **Aranylakodalm.** A fővárosnak egyik tisztos öreg polgára, *Gelléri* József pünkösdi vasárnapján ünneplő házasságának ötvenedik évfordulóját. A jubiléus párnak gyermekei: *Gelléri* Mór királyi tanácsos, az Országos Iparegyesület igazgatója, *Gelléri* Mihály nyomdaplátáros, *Gelléri* Adóli, a Gizellalalom tisztviselője, valamint férjénél levő leányai. Az évforduló családi körben ünnepli meg a friss egészségre örvendő jubiléus házaspár.

— **Száztizenkilenc válopör.** Newyork egyik törvényeszkén száztizenkilenc válopör volt előjegyezve május 15-ikén. A bíró, aki egész nap tárgyal, éjfélig harmincöt esetet intézett el, s ezzel a legnagyobb rekordot érte el ezen a terén. Egyébként megfogadta, hogy éjjel nappal tárgyal mindaddig, amíg az összes válopörököt el nem intézi.

— **Hamis váltó.** *Eisert* Sándor nyitrai lakos tizenötezer forintot váltópörrel indított *Rosenbaum* Gizella asszony ellen, aki *Klinger* Zsigmond fővárosi fogorvos elvált felesége. A tárgyalás során megesküdött az asszony, akinek neve mint elfogadó szerepel a váltón, hogy aláírását hamisították. *Rosenbaum* Gizella följelentést tett a főkapitányságon a váltó hamisításáért. *Bérczy* Béla rendőrkapitányra bízta az ügyet, aki Nyitrára utazott s kihallgatta *Eisert* Sándort. Kezdetben azt mondta, hogy ő maga számolta le *Rosenbaum* Gizellának a tizenötezer forintot, később azonban megvallotta, hogy a váltó nem is az övé. *Klinger* Gyula gazdasztól kapta, hogy pörölje a saját neve alatt. *Bérczy* kapitány erre *Klinger* Gyulát hallgatta ki aki bányájának. *Klinger* Zsigmond fogorvosnak nyitrai mezejét birtokán gazdálkodik. Ez tagadta a váltóhamisítást s azt állította, hogy sógoromjével, aki akkor még nem vált el az urától, a börtön játszott s sokat vesztett. *Rosenbaum* Gizella a börtönvesztés fedezésére adta neki a váltót. Több kérdésre azonban olyan ellenmondásba keveredett, hogy *Bérczy* kapitány letartóztatta s Budapestre kísérte.

— **Megégett a halálos ágyon.** Az éjszaka megrendítő szerencsétlenség történt Erzsébetfalván. *Turkovich* Nándor, a közösi segédjegyző halálos betegen lekölt az Erzsébet-utca 80-ik szám alatt lévő lakásán. A 63 esztendő öreg ember teljesen magára volt hagyva s hogy legyen valaki, aki felolja a szemeit, *Schröder* Agoston temetkezési vállalkozó elküldte hozzá az egyik szolgáját. Erzsébetfalván az a szokás, hogy a haladók kezébe égő gyertyát adnak. *Turkovich* kezébe is égő gyertyát nyomott a szolgáló s azután magára hagyta. A tehetetlen öreg ember valahogy elejtette a gyertyát, amitől az ágynevelő meggyulladt. Lángokba állott s a szerencsétlen öreg ember végül szénn égett. A közösi elöljáróság megindította a vizsgálatot, hogy kiderítse, vajjon kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

— **Az osztályorszátek húszása.** Az osztályorszátek mai húszásán ötezer koronát nyert 60039, ötszáz koronát 96019 61981 41712, háromszáz koronát 65956 8102 73607 15868 84379, száz koronát 63533 17815 33885 24510 83506 13913 63831 22856 28132 77898 43276 19631 14365 91449 40694 32422 66882 13023 79099 25441.

— **Reudőri hírek.** Az éjszaka eltörték *Kavalovszky* János tanár *Mária*-utca 6-ik szám alatt lévő lakását s onnan 110 korona értékű holmit loptak el. — Ma reggel a *Hernád*-utca sarkán *Petel* Lajos közvezetőmester kocsiával elgazolta *Fehér* Sándor 4 éves kis fiút. Elvetésélyes sérüléseket viték a *Stefánia* gyermekkórházba. — *Maternich* József csehországi állatdög napzsáma s minap a *Lipót*-körút 42. szám alatt sósavval megmérgezte magát. Az éjszaka a Rókus kórházban meghalt. — *Kállay* Sándorné született *Egri-Radics* magánzó nő ma éjjel a *Klauzál*-utca 16-ik szám alatt lévő lakásán lúgkőoldatot ivott. — *Weisz* Adolf tanuló ma *Kispesten* az egyik pajtása játék közben egy pisztolylyal arcon lötte. A kis fiú súlyos sebével a *Szent-István* kórházba viték.

— **Somosy-Mulató.** A *Somosy-Mulató* új programját állandóan nagy közönség élvezi. A változatos és mulatózó műsor minden egyes száma valószínűleg attraktív.

(x) **Elsőrendű,** a fővárosban és az országban elismert műterem *Kossák* József cs. és kir. udv. fényképező, *Kossuth* Lajos-utca 12., szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejáratnál.

(x) **Kérjünk mindenütt** Emke-gyűjtőt!

Wohl Janka.

1846.—1901.

A művelt magyar nők száma egygyel megfogyott. Helyesebben talán így mondhatnók: a legműveltebb nők száma fogyatkozott meg a földön ma reggel, amikor *Wohl* Janka elköltözött az elők sorából.

Műveltsége nemcsak abban állott, hogy rendkívül sokat tanult, négy európai nyelven kitűnően beszélt és irt, alaposan ismerő az irodalmat és a művészetet és előkelő emlék társalgása közben hozzá tudott szólni minden esztétikai és szociális kérdéshez.

Műveltségét a szív ritka nemessége emelte fel az igazi műveltség magas színvonalára. Onfeláldozó, lelkes, energikus szeretet volt benne az ember s különösen saját neve, az asszony iránt. És ez az energikus szeretet a modor bájos gyöngédségével, a senkit soha megnem sértő tapintat bársnyos finomságával párosult nála.

Az első közt volt, akik szóval és tollal lelkesen és okosan harcoltak a magyar nők jogaiért, akik azt akarták, hogy a magyar nő emancipálja magát a tudatlanságból rejlő kiskorúságtól és hozzávaló munkakörben, tanulás, szorgalom, ügyesség révén hasznos alkotórésze legyen a családnak, a társadalomnak, az egész nemzetnek.

A nő emancipációjáért küzdött, de a külföldi emancipátor-asszonyok minden rikkító hóbertje és toladók agitációja nélkül. Onállóvá, függetlenné akarta tenni a nőt, de sohasem akarta kivetkőztetni nőiességéből. Ebben a tekintetben a maga életével és példájával elől járt. Vagyont nem örökölt, maga kereste kenyerét zsenje ifjú kora óta, a maga erejéből emelkedett föl a magyar irodalom jelesei közé, de külsőjében, modorában, erkölcsében a legtisztább nőiség megtestesülése volt.

Európai műveltsége nem tette kozmopolitává. Sohasem hagyta el Budapestet és rajongott a magyarságért. A magyar élet megszépítésé volt egyik fő-ideálja. Azt szerette volna megvalósulva látni, hogy a magyar társadalom minden osztálya forrjon össze a műveltség, az emberszeretet, a nemes együttérzés jegyében. A maga kis szalonjában, ahol tudósok, költők, művészek, államférfiak, magnások és az intelligens magyar társadalom emberei rangra, születésre való tekintet nélkül gyűltek össze: ezt az ideált megvalósította és ezt tartotta életé legnagyobbr örömeinek és dicsőségének. A műveltségnek, a valódi demokráciának ez a fényes, intím kis köre pótolta otthonát. Ez adott vigasztalást neki abban a szomorú időben, amikor testvérét, *Stefániát*, a temetőbe és egészen egyedül maradt a világon.

Nem ment férjhez; nem volt családja, mint *Josika* Juliának és *De Gerando* Antóniának, akikhez annyira hasonlított lélekben, műveltségben, finom modorban, eszelekvő hazaszeretében.

Egyedül élte át nemes és hasznos életét. De nem egyedül megy utolsó nyugóhelyére. Százak és ezrek áldása kiséri majd koporsóját; mindazok áldása, akik szerették, becsülték, önzetlenül, nagy műveltség, gyöngéd szíve és sugárzó idealizmusa miatt.

A. E.

Wohl Janka 1846-ban Pesten született s tizenkét esztendővel élte tul testvérét, *Wohl* *Stefániát*, akivel együtt törekedett ideáljai megvalósítására. A Wohl-nővérek szerény polgári családból származtak. Apjuk sebész volt s a szabadságharcban mint honvédfőorvos szerepelt. A művészetet iránt való fogékonyságot főleg kiváló műveltségű anyjától nyerték, akinek házat az akkori szellemi élet nagyságai sűrűn látogatták.

Jankát zongoraművésznőnek szánta az anyja, de ez a terv nem valósulhatott meg, mert a fiatal leányka olyan ideges volt, a lámpaláz annyira gyötörte, hogy képtelen volt hallgatóság előtt játszani. Hajlandósága az irodalom felé vonzotta s tizenöt éves korában már verses kötetet irt, amelyet *Jókai* Mór adott ki *Arany* *János*hoz intézett ajánlással. Később angol műfordítással foglalkozott, majd a hugával együtt a *Divatot*, 1872-től fogva pedig a *Nők Munkaköre* című lapot szerkesztette, amelyet másfél év múlva a *Magyar Bazár*val egyesített. A magyar hölgyvilág izlését és műveltségét sikerrel fejlesztette ezekben a lapokban a hugával. Buzgó munkásságuk közben főleg a magyar irodalmi szalon megteremtése foglalkoztatta őket. Estéket, összejöveteleket rendeztek s szalonjukba *Haynald* *Lajos*, *Trefort* *Agoston*, *Liszt* *Ferenc*, gróf *Zichy* *Géza* is járt.

Arany *János* kedvelte őket különösen, atyai barátjuk volt és vezetőjük az irodalmi életben. *Wohl* *Janka* ebben az időben négy nyelven irt s ő volt az első nő, akit az Akadémia fordítással bízott meg. *Symonos* *A* *rezensáns* *Olaszországban* című könyvét és *Saint* *Beuve* híres kötetét, az *Arcképeket* fordította le magyar nyelvre. 1887-ben Párisban megjelent *Liszt* *Ferenc*ről irt francia nyelvű tanulmánya és életrajza.

amely két hónap alatt három kiadást ért s Londonban angol és Jénában német fordításban is megjelent. Mikor a huga meghalt, 6 adta ki 1891-ben Wohl Stefánia *Hátrahagyott Írtaival* két kötetben, utolsó munkája pedig *A szépség művésze* című könyv volt, amely 1899-ben jelent meg. A király 1897. január 21-én a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

Évek óta gyengélkedett már. Két esztendővel ezelőtt könnyebb természetű szélhűdés érte, amelyből azonban annyira felgyógyult, hogy barátjával hosszabb sétákat is tett. Egy hónappal ezelőtt azonban rosszabbra fordult az állapota. Megesett néhány héttel ezelőtt, hogy egyik barátja, aki látogatásba ment hozzá, a lépcsőházban összeesve találta. Nagyon megrémült természetesen, amikor ráismert, de Wohl Janka a szokott szelid hangján vizsgálta: — Nem történt semmi különös velem, csak nagyon elgyöngültem s összerokkadtam. De azért nem érzem rossz magamat, csak nem tudok fölkelni. Majd magamhoz térek megint.

Azóta többnyire gyöngélkedett. Kedden délelőtt egyik barátjával még kikocsizott, de különös rosszullétről nem panaszkodott. Délután négy órakor egy másik barátja látogatását fogadta, de alig beszélt vele pár percig, összeesett. Nem vesztette el az eszméletét és az első segítség után sokkal jobban lett, csak a balkeze merevedett meg. Ágyba fektették s háziorvosa megnyugtatta, hogy nem lesz komolyabb baja. Aztán elszenderedett, de álmalból nem ébredt föl többé. Elvesztette eszméletét s nem tért magához egy percre sem ma reggel, amikor szenvedéseit megszüntette a halál.

Temetése szombaton délután négy órakor lesz a Deák-utca 12-ik számú gyászházból. Haláláról a következő gyászjelentést adták ki:

Rokonai, barátai, tisztelői őszinte megilletődéssel tudják, hogy Wohl Janka, nemzeti irodalmunk nagyérdemű munkása és társadalmi életünk szeretetreméltó alakja, 1901. évi május 23-án, reggeli 7 órakor agyszélhűdés következtében kiszünetelt. Földi maradványai szombaton, a hónap 25-én, délután 4 órakor fognak V. kerület, Deák Ferenc utca 12. szám alól az ág. evang. hitvallás szerint a Kerepesi-úti sírkertben örök nyugalomra tétetni. Budapest, 1901. május 23. án. Áldás emlékére!

A részvét általános, az ismerősök és jóbarátok nagy számban keresik fel a gyászbaborult családot s fájdalmas megilletődéssel osztoznak a gyászban.

Betörő világ.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 23.

A rendőri krónikákból ki lehetne mutatni, hogy a fővárosban sohasem fordult elő annyi betörés, mint mostanában. A betörők valósággal élők világukat s alig mulik el nap, hogy ki ne vegyék dézmájukat a fővárosi polgárság vagyonából. Napirenden vannak a kisebb-nagyobb rendű és rangu betörések s a korona-herceg-utcai, meg a Haris-bazári ékszerész boltok károsítása mellett szerényen húzódnak meg az olyan esetek, amikor a betörők csak egypár ezer korona értékű holmit visznek magukkal.

A rendőrség — tagadhatatlan — nagy buzgalommal veti magát a betörők után és sok esetben sikerül is neki kézrekeríteni a jómadarakat, de a betörők mégis napról-napra vakmerőbbek lesznek ugyanarra, hogy ne legyen meg senkit sem, ha legközelebb arról fog referálni a rendőri krónika, hogy Rudnay főkapitány ur feje alól lopták ki a betörők a párnát a Zrínyi-utcai palotában amíg délutáni álmát aludta.

Tegnap ugyanis már közel jártunk ahhoz, hogy ez is megtörténjen. A Zrínyi-utcaban működtek ugyanis a betörők. *Fényes nappal*, alig egypár lépéssnyire a főkapitányság épületétől. Ez a betörés olyan fényes stíljú volt ennek a kasztnak, amilyenre alig akad példa s amelyre — hogy ugy mondjuk — valósággal büszkék lehetnek azok, akik a rendőrséget így megrézték.

Ezzel csak három rendbeli betörésről számolunk be. Három nap alatt történt a három eset, mind-egyik fényes nappal, a legnagyobb forgalmu pontjain a fővárosnak.

I.

A Zrínyi-utca 11-ik szám alatt, alig husz lépéssnyire a főkapitányság épületétől van a *Weisz és Kohn* cég szabóüzlete. Csinos terjedelmes üzlet, szép rak-tárral amelyben garmadaszámra állanak a kész ruhák és a hatalmas vég posztók. A személyzet s az üzlet-tulajdonosok délelőtt egy fél egy tájban rendszeren abbahagyják a munkát s elmennek ebédelni. Ilyenkor az üzlet vasredőjét nem huzzák le, csak az ajtót zárják be kívülről s a kulcsot rendszeren az egyik tulajdonos viszi magával.

Tegnap délelőtt is így történt a dolog. *Weisz*

Sándor, az egyik tulajdonos maradt utolsónak s miután a kulcsot kívülről ráfordította s kivette a zárból, még meg is próbálta, hogy jól be van-e zárva az ajtó. Alig fél óráig volt otthon, csak éppen bekapta az ebédjét s aztán visszament az üzletbe. Itt azonban nagy meglepetés érte. Az üzlet üvegajtaja be volt ugyan téve, de nem volt bezárva. Már kívülről látta, hogy odabent nagy rendetlenség van; erről azonban még jobban meggyőződött, amikor bement a helyiségbe.

Rögtön átszaladt a főkapitánysághoz s jelentést tett az esetről. Egy rendőrtisztviselő jelenlétében tartották meg a vizsgálatot és kiderült, hogy a betörők, akik álkulccsal az utca felől hatoltak az üzletbe, elvittek: 50 nadrágot, 20 szalonnőt, 6 télikabátot, 2 prêmes téli-bundát, 9 vég posztót, ezenkívül temérdek mel-lényt és felöltőt. Az ellopott árúk értéke mintegy 4000 korona.

Maga a betörés nem is volna talán annyira érdekes, ha a körülmények nem adnák meg neki az érdekességet. A Zrínyi-utcaban, a főkapitányság épülete előtt ugyanis éjjel-nappal áll egy rendőr; de ezenkívül is, különösen délelőtt, rendkívül nagy ott a forgalom. A kifosztott üzlethez közel, az utcán most következő-munkások dolgoznak, szemben vele pedig egy házát renoválnak s ott is sok munkás foglalkoskodik. De érdekessé teszi az esetet az a körülmény is, hogy a betörők olyan nagymennyiségű ruhát és posztót vittek el, hogy az elszállításához feltétlenül kocsik kellett. Így hát ebben az esetben szinte a rendőrség oltalma alatt fosztottak ki egy üzletet a betörők.

A rendőrség természetesen rögtön megkezdte a nyomozást; de az a csodálatos, hogy sem a rendőrszem sem pedig az utcán dolgozó munkások nem tudnak semmit a betörésről, nem láttak az inkriminált időben egy lelkét sem a kifosztott üzlet előtt.

A rendőri sajtóiroda az esetről természetesen mély-ségesen hallgat.

II.

A második eset tegnapelőtt délelőtt történt a Nagymező-utcaban, egyik legélénkebb forgalmu pontján a fővárosnak. Itt a 45-ik számú házban van *Flesch* Lipót szabóüzlete. *Flesch* az említett napon szintén fél egykor hagyta abba a munkát s miután az üzlet ajtaját bezárta, hazaszaladt a Lovag-utcaban lévő lakására ebédelni. Alig egy negyedóra hosszáig volt odahaza s mikor visszament, üzletét feltörve találta. Valami nyolevan darab ruha hiányzott.

Flesch is természetesen a rendőrséghez szaladt és eipanaszolta az esetet, vizsgálatot kért. Amde a rendőrségnek így fizették ki:

— Hagyjon most nekünk békét, nagyon kis baj a maga baja, van nekünk most egyéb dolgunk is, mint betörőket keresni.

Azóta azonban mégis csak megindította a rendőrség ebben az ügyben is a vizsgálatot, de a betörőknek eddig még nem akadtak nyomára.

III.

A harmadik nappali betörés ma délelőtt történt az Ó-utca 4-ik szám alatt, *Krausz* Mór fűszeres boltjában. Háromnegyed egykor bezárták az üzletet s a személyzet hazament ebédelni. Az volt a szerencse, hogy *Krausz* valamit az üzletben felejtett és visszaküldte érte az inasát. Az inas már egy embert talált bent az üzletben, aki éppen a kassza felfeszítésével foglalkozott. Amint meglátta a visszatérő inast, kiugrott az üzletből és futásnak eredt.

Az inas lármájára összefutott az utca népe s üldözöbe vette a betörőt és sikerült is elfogni. Atadták egy rendőrnek, aki a főkapitányságra kísérte.

Bresci öngyilkos.

Budapest, május 23.

A monzai királygyilkosság hőse, *Bresci Gaetano* börtönében ma saját kezével vetett véget életének. Amit az olasz törvények *Umberto* király gyilkosának nem adtak meg, azt az anarkia őrgyöngő szolgálja maga kereste meg s fölakasztotta magát cellája ajtajának kilincsére s így menekült meg ama végzet elől, melyet az emberi igazságszolgáltatás készített elő számára. A saúkszavú olasz táviratokból hiány-zanak az öngyilkosság részletes adatai, de magát a tényt minden távirat megerősíti.

A santonstefanoi fegyházban és a városban a legnagyobb izgatottságot keltette Bresci öngyilkosságának híre, mindenütt a fegyintézeti őrség felügyele-tének hiányosságáról beszéltek s bár az igazságügy-miniszter legott elrendelte a vizsgálatot nem derült ki egyéb, mint hogy az őrség nem teljesítette olyan éber figyelemmel a kötelességét, mint ahogy azt a szabály-zat előírja.

Tíz hónapja, hogy Olaszország szelidlelkű királyát egész Európa lölháborodására halálra sebezte Bresci golyója. A főháborodást még fokozta a gyilkos

örjögöngön kihívó viselkedése, amelyvel egy magasabb politikai érdek szolgáltatásban állónak mondotta magát, ugyanarra, hogy európaszerre foglalkozni kezdtek azokkal a kényszerintézkedésekkel, amelyekkel az anarkia ellen védekezni lehetne. Az akkori ölbuzdulás s a nemzetközi védelem érdekében elhangzott szavak ugylátszik teljesen erejüket veszítették. Tíz hónappal a borzalmas gyilkosság után már a gyilkosra sem tudnak eléggé ügyelni abban az Európában, amely arra mert gondolni, hogy az anarkiát nemzetközi rendszabályokkal fogja meg-fékezni tudni.

Bresci öngyilkosságának részleteire vonatkozólag éjjeli távirataink a következőket jelentik:

Háromféle verzió kering Bresci öngyilkosságáról. Az egyik szerint asztalkendőjével, a másik szerint ágypárnája lefejtett átnuzatával akasztotta föl magát. A legvalószínűbb verzió a harmadik, mely szerint alsóruhájának kötelét használta föl arra, hogy életének véget vessen. A san-stefanoi fegyházban minden intézkedés megtörtént, hogy Bresci a legsekevényebb összekötésbe ne kerülhessen a külvilággal. Két méter széles és négy méter hosszú cellája előtt éjjel-nappal fegyveres katonák őrködtek, kik a zárka vas-rácsos axtáján folytonosan figyelemmel kísérhették a foglyot. Bresci az utóbbi időben valami melancholia fogta el, első jele annak, hogy a külön zárka-rend-szer szörnyű következményei beállanak. Az őrséget ekkor mekötöttették s így csakis vétkes könnyelműség okozhatta, hogy Bresci végrehajthatta az öngyilkosságát.

Az őrk néhány percig nem figyeltek az alvást szinlelő Bresci-re, aki a kinálkozó alkalmat fölhasználva, nadrágja zsinórjával a vasrács kilincsére akasztotta föl magát. Legalább egy negyedórának kellett eltelnie, míg az őrségnek föltűnt, hogy a fogoly csön-desen viselkedik. Jelentést tettek a felügyelőnek, aki fölynyitatta a zárka ajtaját. Bresci már ekkor meg volt halva, de teste még meleg volt. A vizsgálatot legott megindították s föleg abban az irányban vezetik, vajjon nincs-e az őrség közt valaki, aki szándékosan nyújtott módot arra, hogy Bresci öngyilkos legyen. Ezt az esetet azért sem tartják kizártnak, mert a gyilkos őrséget az utolsó időben szigorították s mert Bresci többször hangoztatta, hogy úgy sem él már nagyon sokáig.

Berlin, május 23.

Milánóból táviratozzák a *Volkszeitung*nak: Áprilisban vitték vissza Bresci-t a san-stefanoi fegy-házba. Attól fogva nem hetvenkedett: megtörte a nehéz fogság, amelybe eddigelé még minden rab beleőrült. Egyszer-másszor még rakoncátlanokdott; a bibliát, amit olvasni küldött neki a fogházfel-ügyelő, a földhöz vágta és rátaaposított, aztán tom-bolva követelt újságokat, de mikor büntetésből e miatt egy napra megvonták tőle az egy órai sétát, akkor megint kezes lett.

Sokszor próbált az őrkkel beszédebe ereszkedni, de a karabinierik egyetlen árva szóval sem felelték neki. Egy idő óta Bresci-t valósággal ki kellett tuszkolni a szűk udvarra; már nem leste többé a pillanatot, amikor egy órára a friss leve-gőre vitték a szuronyos őrk. Eltompult már, se nem hallott, se nem látott. Naphosszat ül a széken, vagy a falhoz támaszkodott. Csak egyet-lenegyszer szólalt meg az utolsó napokban: — Vége! Nem lesz forradalom!

Tegnap este hamar ölköltötte a bablevest. Az egyik őr azt mondotta, hogy látta, milyen mohón evett Bresci. Aztán valami neszt hallott; azt hitte, hogy messziről zug a tenger, vihar kerekedik: Bresci hörgőse volt. Mikor újból benézett a szűk cellába, nem látta helyén a rabot. Fellármázta az őrséget s a porkolábbal együtt bement. Bresci az ajtó sarokvasán lögött. A terítőkendőt ketté hasította, összezsavarta s arra akasztotta fel magát. A holttest még meleg volt.

Milánóban nagy az izgatottság és az elkese-redés a lakosság között. Az őrköt okozták azért, hogy a királygyilkos megrövidíthette szenvedését és a súlyos raboskodás elől a halálba menekülhetett.

Frankfurt, május 23.

A *Frankfurter Zeitung*nak táviratozzák Rómából:

A Ponsa-szigetről tegnap este a nápolyi sajtó azt a hírt kapta, hogy Bresci öngyilkosságát követelt el. Részletek eddigelé nem érkeztek. A vizsgálatot nyomban megkezdték, de még nem sikerült kideríteni, vajjon mennyiben terheli az őrköt mulasztás.

Egy verzió szerint Bresci az alsó nadrágja zsinórjával az ajtó sarokvasára, más jelentés szerint az ablakrostélyra egy lepedőből hasított és összezsavart kötéllal akasztotta fel magát.

Róma, május 23.

A belügyminiszter a központi fogházfelügye-lőt a santonstefanoi fegyházba küldte, hogy Bresci

öngyilkossága ügyében vizsgálatot indított. Nápolyból egy vizsgálóbíró egy orvossal, aki az öngyilkos holttestét fel fogja boncolni, szintén oda utazott. A holttestet egy félreeső szigetre szállították. Bresci halála gyorsan bekövetkezett. Az örök látta, amidőn Bresci fölakasztotta magát és gyorsan odasietett, de már halva találta. Az előhívott orvos fulladástól bekövetkezett halált konstatait.

Délafrikában.

— Jelenet. —

De Wet: Szervusz, Botha. Hogy áll a bál?

Botha: Köszönöm jól. Tegnap ismét gyönyörű hadműveletet csináltam. Az egész seregem résztvett benne mind a kilenc katonáig.

De Wet: Hát még én! Mind a négy emberemmel felvonultam az angolok ellen.

Botha: Nos, és?

De Wet: Fényes győzelmet arattam. Egyiküket se tudtak utolérni az angolok!

Botha: Az én műveletet fel fogja jegyezni az utókor. Ejnek idején kettős rendekben vonultunk fel. Elöl állt a lövés-g. öt ember. Mögötte a két tartalékcsoport: két-két ember. Adott vezényszóra kirohantunk, s a főcsapat a két tartalékcsoport védelme alatt megcsiklandozta az angol tábornok lovát.

De Wet: Gyönyörű!

Botha: Hát te mit csináltál?

De Wet: Beláthatod, hogy én nem csinálhattam ilyen nagy dolgot, tekintve, hogy seregem mostában négy emberből áll. Hát én csak egy nagy hegyi műveletet csináltam.

Botha: Hogy-hogy?

De Wet: A balszárny és a jobbszárny felhatolt egy kupalaku hegyre, amely alatt az angolok gyanútlanul aludták az igazak álmát. Tartalékcsoportom, mely két legénységéből állott...

Botha: Legénységéből?

De Wet: Mondjuk: két legénységből. De megjegyzem, hogy elég legénység fölött, hogy csak ketten vannak...

Botha: Tovább.

De Wet: Felvonultunk a hegyre s amikor kellő pozícióra voltunk, hadsegédem leköpi az angol táborra. (Büszkén): Nos?

Botha: Ezt irigylem téled. Hiába, mindig mondtam, hogy „ez a De Wet a legzenialisabb hadvezér...”

— 0. —

FŐVÁROS.

(*) **Segélyezés a honvédszoborkorszor alapjából.** A magyar nők akkor, a mikor a budavári honvédszobrot leleplezték, gyűjtés útján gyönyörű, művészi kivitelű bronzszobrot helyeztek a szobor talapzatára. A begyűlt összegek többségét alapítványul helyezték el a főváros pénztáránál azzal a rendeltetéssel, hogy az évi kamatokból öreg honvédek vagy azok özvegyei és árvaí kapjanak segélyt. A tanács most az egyenkint 120—120 koronára rugó két segélyösszeget ötv. *Bánfalvy* Jánosné honvédszázas özvegyének és *Kralovics* Lajos 90 éves öreg honvédtizedesnek adományozta.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** **Lakmé.** Nincs új mondanivalóm *Arnoldson* Sigríd asszony minden ízében nemes és költői *Lakmé*-járól, ha csak az nem, hogy ma este is bőkezűen kárpótol remek művésze a hangérzékű varázsának érezhető veszteségeiért. Szólukarságunkat bizonyára megbocsátja a művész, akinek négy-öt szerepéről istenem már annyiszor már annyit írunk. Csak egyre folyton ismételném magamat és az ilyesmi nem érdekes, amint ezt kiváló vendégművésznőnk is tapasztalhatja. A közönség előtt, amely már tavaly se mutatta a régi érdeklődést, a művész nő kissé stereotip lett — és bizony ma se látunk az egykor elengedhetetlen rekvizitumot: a tekete táblát. Sőt. Megjegyzem, hogy a közönségnek nincsen igaza, mert *Arnoldson* Sigríd igen nagy művész, de törődnie kell ezzel a vezetőségnek, mert az ilyen vendégszerelések nagyon költségesek. Különösen ilyen körülmények között.

(G—ly.)

** **Nemzeti Színház.** Az *Endre* és *Johanna* szombati előadásán lép föl utoljára ebben a színházi időszakban *P. Márkus* Emilia asszony, aki vasárnap közdi meg három havi szünidejét. Úgy erre az előadásra, mint a vasárnap színekerülő *Ember-tragédiája* és a hétfői *Pry Pál* előadására a *Nemzeti Színház* igazgatósága mérsékelt árú jegyeket bocsátott a torna-verseny alkalmából Budapestben időző vidéki tanulóifjúság rendelkezésére.

** **A Népszínház utolsó ujdonsága.** A *Népszínház* utolsó ujdonsága ebben az évadban, mint mai számunkban már megirtuk, egy látványos angol darab lesz. A darabnak *Struggling for Millions* a címe és kalandos mese keretében a klondykei aranyások érdekes világába vezet. D. Ch. *Murray* művét *Bálint* Dezső kiváló tehetségű újságíró-társunk dolgozta át magyarra. Az érdekes ujdonságból, amely értesülésünk szerint június 10-ikén kerül bemutatásra, már megkezdődtek a próbák.

** **Pálmay Ilka Nagyváradon.** *Pálmay Ilka* két estén át vendége lesz a *nagyvárad* Szigligeti Színházának. A diva június 30-ikán a *Nebánsvirágban* és július 1-én a *Szép Helénában* fog játszani a *nagyvárad* közönség előtt.

** **Fővárosi Nyári Színház.** Holnap, pénteken, kerül színpadra a Fővárosi Nyári Színházban ebben az idényben először *Cyano* de *Bergerac*, amely tavaly 33-szor tölthette meg a budai színpot. A címszerepet most is *Pethes* Imre játssza, *Roxant* *Tóth* Ilonka, a többi szerepeket a társulat új tagjai vették át.

** **A Magyar Színház kardinálisainak jutalmajátéka.** A *Magyar Színház* kardinálisainak jutalmajátékot rendez, melynek érdekes műsora a következő lesz:

I. rész *Nyitány.* Előadja a színház zenekara. II. rész *A donevér* II. felvonása, a főszerepekben *Szojzer* Ilonkával, *Leodolky* Gizellával, *Dóry* Margittal, *Róthonyi* Akossal, *Füredi* Bélával és *Dalnoky* Viktorral. III. rész *Hangverseny.* 1. *Dal-ünnep.* Előadja a budapesti Polgári Dalkör. 2. *Magyar dalok.* Hegedűn előadja *Zólyá* Marci ur, cimbalmon kíséri *Lányi* Géza ur. 3. *Rosetta* belépője, a „Citerásból”. Énekl *Inkei* Gizella urhölgy. 4. *Fuolasszó.* Előadja *Palásthy* Sándor ur. 5. *Dalok.* Énekl *Zilahiné Singhoffer* Vilma urhölgy. 6. *Prologus* a „Bajzások”-ból. Énekl *Dalnoky* Viktor ur. 7. *Staccato* polka. Énekl *Szojzer* Ilonka urhölgy. 8. *Órsten.* Előadja a budapesti Polgári Dalkör.

Az előadásra jegyek a mai naptól fogva válthatók a színház előcsarnokában levő pénztárnál.

** **Szerződéses.** Özvegy *Tiszay* Dezsóné társulatához a koloratur-énekesnő szerepkörére *Márkus* Arankát, az Országos Királyi Zeneakadémia végzett növendékét szerződtette. A kisasszony, a fiatal művészgeneráció egyik legjelesebb tehetsége, aki a legutóbbi vizsgálaton is feltűnést keltett művészi kvalitásaival.

** **Százezer frank kártérítés egy színésznek.** A *new-yorki* legfelsőbb bíróság előtt érdekes pör ért véget nemrégiben. A pört *Eari* o: *Yarmouth*, aki a színészpályán működik indította a *Newyork Daily Telegraph* című újság ellen egy cikk miatt amelyet a gróf-színészről írt. Ez a cikk erősen megkritizálta gróf *Yarmouth* társadalmi és művészpályáját; rossz színésznek és szerencsevadásznak nevezte és leírta, hogy jelent meg egy izben a színpadon balet-ruhában s ez által nagy megrögzöttséget keltett, ami *Viktoria* angol királynőt is leihaborította. A pör során az amerikai újság sok tanuval igyekezett bizonyítani, hogy cikkének minden állítása való volt. Mr. *Arthur English*, a *Daily Telegraph* ügyvédje, a tárgyaláson is erősen támadta *Yarmouth* grócot.

— Az ő neve, — mondta a többek közt, — nem *Charles Francis Seymour*, nem is gróf és csak atyja halála után fog hozzájutni ehhez a címhez. Felvette ezt a címet, hogy pénzt keressen.

Az újság több kritikus bizonyította, hogy a grófnak nincs tehetsége a színészpályára. Mindennek a vége pedig az volt hogy az újság százezer frank kártérítést ítélték a gróf színész javára.

** **A temesvári színészet.** *Temesvárról* táviratozák a Magyar Távirati Irodának: *Temesvár* város színügyi bizottsága ma délután toglalkozott a színháznak 1902. évi októberétől kezdve három évre leendő kiadásával. Két ajánlat érkezett: *Makó* Lajos, a jelenlegi igazgatóé, akit a tanács szőlített fel ajánlatának benyújtására és *Krecsányi*, aki részletes művészi program kapesán kérte a színházat. Az értekezleten teljes elismeréssel méltatták *Makó* működését, de a jelenlevők túlnyomó többsége *Krecsányi* mellett foglalt állást. Szavazás nélkül úgy határozott az értekezlet, hogy a jövő szeptembertől tartandó városi közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a pályázat mellőzésével *Makó* és *Krecsányi* művészi egyenjogúságának elismerése mellett *Krecsányi*nak adja oda a város a színházat az eddigi 20.000 korona segélylyel s egyéb kedvezményekkel.

** **Modjeska asszony Európában.** *Modjeska* asszony, az ismert lengyel származású amerikai színművész, ez év során Európába jön, hogy magát a párisi, berlini és bécsi közönségnek bemutassa. A művész, aki nagyon előkelő lengyel családból származik, egy orma tökéletességgel bírja az angol francia és német nyelvet.

** **Vidéki színészet.** Újvidéken e hónapban kezdte meg előadását *Kóssy* Albert kecskeméti színtársulata. Bemutató előadásul *Herzog* *Ferenc* *Ocskay brigádéros* került színpadra. A közönség lelkesültséggel taposolta a darab szereplőit, akik közül *Almássy*, *Benedek* *Gyula* és *Nagy* *Dezső* tetszetek leginkább. Második este a *New-York szépté* adtak zsúolt ház előtt. Az énekes személyzet bemutatkozása is lelkes tüntetések közt folyt le. A sikerben *Aradi* *Aranka*, *Ragányi* *Iza*, *Tarnay* *Leona*, *Radványi*, *Nagy* *Gyula* és *Latabár* osztozkodott. Az előadásokat 24 tagu katonazenekar kíséri. A közönség meleg érdeklődéssel támogatja a kitünően szervezett társulatot.

** **Hangverseny a Telefon Hírmondóban.** Ma este fél 9 órakor házhangversenyt rendez előfizetőinek és hallgatóinak szórakoztatására a *Telefon Hírmondó*. E hangversenyre közreműködésüket megígérték: *Asztaller* *Irma*, *Fábián* *Cornelia*, *Korányi* *Frida* és *Lukács* *Henriette* urnök, *Hegyi* *Jedő*, *Mihályi* *Ferenc*, *Monostori* *Károly* az állatorvosi főiskola tanára és *Fülöp* *Szántó* *Lajos* urak. A hangverseny után 10 óráig és est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a szerkesztőség, 10 órától 11-óráig pedig cigányzenét közvetít a *Telefon Hírmondó* az *Emke* és az *Elite* kávéházból.

MŰVÉSZET.

□ **Művásár a Nemzeti Szalonban.** A *Nemzeti Szalon* az egész hó folyamán szép számmal látogatta a közönség. A művásárlás is kielégítő. Ujabbán a következő művek kelték el: *Csók* *István*: „*Patience*”, megvette gróf *Hadik-Barkóczy* *Endre*; *Szenes* *Fülöp*: „*Géza*”, megvette *Lukács* *Pál*; *Hatvani* *Béla*: „*Este*”, és *Tull* *Ödön*: „*Kikötés* *Genuában*”, megvette dr. *Farkas* *László*; *Koroknyay* *Ottóné*: „*Pipacs*”, megvette dr. *Nagy* *Ferenccé*; *Pálly* *Celesztin*: „*Vásári* *kocsis*”, *Glatz* *Oszkár*: „*Törészlet*” és *Bihari* *Sándor*: „*Falu vége*”, mindhármát megvette *Wolfner* *Tivadár*; *Rippl-Rónai*: „*Himzés*”, *Bihari* *Sándor*: „*Tanulmányfejt*” és *Rubovics*: „*Napsütés*”, mindhármát megvette *Vészi* *József* országgyűlési képviselő. Több nagyobb műre alku folyik.

□ **A Műbarátok köre** által a *Ferenczy*-terez 4. sz. alatt levő *Királybazarban* rendezett kiállítás a folytatón érdeklődés miatt még egy hétig nyitva marad.

□ **A Magyar Iparművészeti Társulat** választmánya *Ráth* *György* főrendiházi tagnak elnöklésével ülést tartott, amelyen örömmel vették tudomásul *Hegedűs* *Sándor* kereskedelmi miniszternek egy 2000 koronás nagy államdíj alapítására vonatkozó leiratát. A nagy államdíj a társulat kiállításán évenként egyszer kerül odaítélésre. Ezzel kapcsolatosan tudatta a miniszter, hogy a nagydíj mellett öt állami ezüstérem adományoz évenként ugyancsak iparosok részére. Az utóbbiakra nézve kimondotta a választmány, hogy kettőnek kiadását az idei szegedi kiállítás alkalmával fogja javasolni, három ezüstérem pedig megmarad a téli kiállítás számára. Együttal kimondta a választmány, hogy a társulat a maga részéről ezúttal három díjat adjon ki a téli kiállítás, még pedig egy 500 koronás díjat tervező művészek számára, egy 300 és egy 200 koronást pedig a kiállítás sikerének előmozdításáért adományoz. Ezek a díjak természetesen nem érintik a kultuszminiszternek nagy állami aranyérmét, amely úgy mint eddig történt, csupán kompozíció és kivitel tekintetében egyaránt feltétlen becsüli műipari munkáért ítélték oda. Több szakvélemény megadása után a választmány egy *zománcoló* *művész műhelyének* felszerelésére 1000 korona kölcsönt szavazott meg. A szeptemberben megnyíló *szegedi kiállítás* rendező-bizottságát a választmány új tagokkal egészíti ki, olyképpen, hogy a bizottság fővárosi tagjai *K. Lippich* *Elek*, *Faragó* *Ödön*, *Gelleri* *Mór*, *Györgyi* *Kálmán*, *Horti* *Pál*, *Pap* *Henrik* és *Vig* *Albert*, szegedi tagjai pedig *Erdélyi* *Béla* a szegedi képzőművészeti egyesület igazgatója, *Kulinyi* *Zsigmond* kamarai titkár és *Nyilassy* *Sándor* festőművész.

Horti *Pál* tanár fölhívta a választmány figyelmét a *Műbarátok Körének* nemrégiben megnyitott kiállítására, amelynek túlnyomó részét egy *butorkereskedőnek* *bécsi* *butorai* és *disztárgyai* foglalják el, aki azokat ott el is árusítja. Tekintve pedig azt, hogy épp az illető butorkereskedő már eddig *millióra* *menő* *kart* *okozott* a *hazai iparművészetnek*, miután főleg a *fővárosi* *körök* *határoltan* *támogatják* és a szóban levő kiállítás rendezését is ugyyszólván egészen reá bízták, indítványozza, hogy a társulat jelezze ki sajnálatát a *Műbarátok Körének* *eme* *tenye* *felett* és keressen módot, hogy a jövőben hasonló esetek ne forduljanak elő. A választmány lényegileg egyhangulag magáévá tette *Horti* *indítványát* és kimondta, hogy az esetet bejelent a *Országos Iparművészeti* *és* *egyben* *átiratot* *intéz* a *Műbarátok Köréhez* is, amelyben kéri, hogy jövőben a hazai iparművészet érdekét a kellő figyelemben részesítse.

□ **A Teknológiai Iparmúzeum új szervezénye.** Iparművészetünk fejlesztésének egyik leghasznosabb intézménye a *Teknológiai Iparmúzeum*, amely az ipari szakiskolákat modern tökéletességű mintákkal látja el és sok tekintetben befolyik az ország több városában tennálló ipari szakiskolák irányítására. Ennélfogva nem lehet közömbös az, hogy ez az intézet mint végzi feladatát s miképpen halad a korrall. Ennek ellenőrzése nem nehéz. Mindenki megtekintheti a muzeumot s egy séta a termekben most még érdekesebb, mint máskor, mert hétfőig kiállították azokat a műipari tárgyakat, amelyeket főképp oktatási célokból vásároltatott a kereskedelemgyűjtemény kormány Párisban.

Nem muzeumbeli tárgyak, hanem csupa olyan

darab, amely a tanulónak üdvös utmutatással szolgálhat arra nézve, hogy miképpen tökéletesítse technikáját, ízlését. Egy sor gyönyörű japáni selyemre festett kép e technikának tökéletes fokát mutatja be és szerkesztésül szolgálhat. Egy fenyőfából faragott kis japáni szobrocska rendkívül instruktív. Hát még azok a japáni szalmafonatok, amelyek bámulatos precizitásukkal megütik a finom csipke szépségét. Ebből rengeteget tanulhat a magyar szalmafonó ipar. Angol velvetelek, francia kovácsolt vasak, japáni selyemhímzések, csodaszép applikációk, rendkívül érdekes s könnyen készíthető német fa-intarziák egészen új technikai fogásai lépnek meg első sorban. Néhány butor utmutatásul szolgálhat az asztalosnak, hogy miképpen kell szolid darabokat konstruálni. Az agyag-ípar-tárgyak közt egy pár instruktív hollandi munka van, különleges technikával, a norvég faedények meg-
lepek, sok magyaros akcentusú vonalornamentummal. Két szekrényke japáni lepke csodás színezetével a díszítés kimeríthetetlen forrásává lehet. Végre kovácsolt apróságok, gyertyatartók, elmés amerikai lakatok, pántok tanítják ki az iparostanoncot, hogy miképpen kell hasznos és szép formát adnia munkájának.

Ez az okosan összeválogatott gyűjtemény néhány napig itt marad, de azután széjjelosztódik az ország több ipari szakiskolájába. Ezek az intézetek kölcsönkérrik az egyes darabokat hosszabb-rövidebb időre, azután továbbadják a testvérintézeteknek. Így ezek az utmutató minták mindig forgalomban vannak s itt is, ott is éreztetik majd üdvös befolyásukat. Nem minden iskola szerezhethet be ily becses tárgyakat s azért az intézőség ehhez a bevált expedienshez fordult.

Az egész gyűjtemény 15.000 forintjába került a kormányknak.

Magyar művészek sikere Velencében. A velencei nemzetközi tárlat magyar osztályában kiállított művészek művei közül már többeket megvásároltak. Az olasz udvari képtár megvásárolta *Kernstock* Károlynak *Hajóvontatók* című képét, a velencei képtár megvette *Magyar-Mannheimer* Gusztáv egyik tájképét, azonkívül elkelt *Beck* O. Fülöp plaqueettei és *Telcs* Ede terrakottája.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Filozófiai Társaság május 25-én, szombatn délelőtt 11 órakor tartja alakuló közgyűlést a váci-utcai útvárosban közgyűlési terejében. Tárgyak: 1. Dr. *Bokor* József egyetemi tanár megnyitói beszéde. 2. Az alapszabályok tárgyalása. 3. A tisztikar és a választmány megalakítása.

Látszat és valóság a címe *B. Jósika* Kálmán legújabb regényének, amely most jelent meg a Légrády testvérek kiadásában. A regény tárgya a társadalmi élet bűnkronikájából van merítve. A szerző erős vonásokkal festi a modern társadalmat. Eless megfigyeléssel domborítja ki alakjait, keresetlen, egyszerű, magyaros stílusával mellőz minden szózaportást. A Látszat és valóság ára 2 korona 40 fillér.

Beszélelyek és tárcák. Ilyen címmel jelent meg a ma elhunyt írónek *Wohl* Jankának néhány igen szép novellája és utelírása. A kötetben *Wohl* Stefániának is van néhány munkája. A háromszáz oldalas könyvet az *Athenaeum* szerénytársaság adta ki, ára két korona.

EGYESÜLETEK.

(A Szent István-Társulat közgyűlése) A Szent István-Társulat ma tartotta meg a Szentkirályi-utcában levő új palotája díszterében negyvenbeledik évi nagygyűlést. A herceggimást megakadályozta egészségi állapota, hogy a gyűlésen elnököljön s az elnöki helyet báró *Hornig* Károly veszméri püspök és gróf *Zichy* Nándor foglalták el. A megnyitói beszédet báró *Hornig* Károly mondotta.

Hosszabban ismertette a társulat működését, kiadványait s azután a jövő teendőire tért át. Számos hiányra mutatott rá; hosszasan szólt arról a családias jelenségről, hogy nincs teljesen katolikus szelvényben írt irodalomtörténet, nincs tisztán katolikus szelvényben szerkesztett lexikon, nincs befejezett katolikus egyháztörténelem s végül panaszokodott, hogy a közönség nem pártolja kellőképp a katolikus napisajtót.

A gyűlés éljenzéssel fogadta a beszédet. A püspök indítványára a herceggimásnak üdvözlő táviratot küldtek, amelyben a nagygyűlés hódolatát töl-mácsolták és a kaedínális áldását kérik.

Gróf *Zichy* Nándor köszönetet mond *Hornig* püspöknek a fölvetett eszméért. *Kisfaludy* A. Béla elnöki jelentésében kegyelettel emlékezett meg a püspöki kar három elhunyt tagjáról, *Hiassy* Kornélról, *Zalka* Jánosról és *Steiner* Fülöpről. Erdemeiket a közgyűlés jegyzőkönyvével örökíti meg.

Kaposi József igazgató jelentése beszámoló a társulat tavalyi működéséről és írói irodalmi munkásságáról. Fölöröly a társulat kiadványait, megemlékezik a tudomány és irodalmi osztály felolvasásáról, a könyvtár gyarapodásáról. A közgyűlés tud-

másul vette a jelentéseket és számadásokat s megválasztotta a tudományos és irodalmi osztály új tagjait. Ezek: *Bán* Aladár dr. *Erdélyi* Károly, *Erdőhelyi* Menyhért, *Huber* Lipót, *Hutkay* Lipót, *Kincs* István, dr. *Klinda* Teofil, *Kontor* Elek, dr. *Lörincz* Gyula, dr. *Botler* Antal, dr. *Prónai* Antal, *Sziklay* János és *Ujházy* László. Az igazgató-választmány tagjaira nem szavaztak, hanem egyszerűen kijelentették megválasztottaknak a régiéket.

A közgyűlés, melyet a Jézus Szent-Szive templomban mise előzött meg, ezzel véget ért. Bezárta után érkezett meg a herceggimás távirata, melyben sajnálkozik, hogy gyöngékedése miatt nem lehetett jelen és áldását küldi.

(A Magánisztitviselők Nyugdíjgyesület) e hó 24-én, este 7 órakor saját helyiségében (Kerepesi-ut 78.) igazgatósági ülést tart.

SPORT.

A Magyar Athletikai Klub viadala. A M. A. K. tavaszi nemzetközi viadalát június 6-án rendezi a következő versenyszámokkal: 100 yardos síkfutás a Gerenday vándordíjért negyed angol mértődes síkfutás az *Andrássy* vándordíjért, 1 angol mértődes síkfutás Magyarország bajnokságáért, 4 angol mértődes síkfutás, 220 yardos síkfutási handicap, 120 yardos gátverseny, távolugrás Magyarország bajnokságáért, rudverseny, súlydobás. E versenyeken résztvehet minden hazai és külföldi sportegyesület amatőr gentleman tagja. Nevezések a klub titkárához intézendők (VIII., Szentkirályi-utca 17.) aki a viadalra vonatkozó részletesebb felvilágosítással szolgál. Nemzetközi viadalát megelőzőleg házi viadal rendez a klub május hó 29-én a következő versenyszámokkal: 100 yardos síkfutás a Magyar Athletikai Klub bajnokságáért második vetélkedés rudugrás a Magyar Athletikai Klub bajnokságáért; második vetélkedés 200 yardos handicap, 2 angol mértődes handicap, súlydobási handicap, távolugrás handicap.

A Magyar Athletikai Klub jubileuma alkalmából gróf *Széchenyi* Imre, a klub alelnöke lawn-tennis-vándordíjat alapított, mely a balatonudvari sportintézet alkalmából kerül kiírásra. E díj impozáns méretű ezüstserleg modern kivitelben.

Az osztrák kancaújj. Alighogy bezáródtak, annyi viszontagság és balszerencse után, a városligeti versenytér kapui, holnap már a Derby-meeting kezdődik a *Freudenau*-ban, osztalán érdeklődése közt a sportsman világnak. Annyira nem lehet letörve egy sportsman sem, hogy a legnagyobb érdeklődéssel ne nézzen a Derby-meeting eseményei elé, amelyek egytől-egyig vörös betűkkel maradnak bejegyezve a *Turkronikában*. Ilyen szenzáció a holnap eldőlt osztrák kanca-díj. Tekintve, hogy a gyöngébb nem ezuttal aránylag kiválóbb klasszist képvisel a Derby-évjáratban mint az erősebbik, igazán elsőrangú társaságot lehet holnap a starthoz várni, élén a Derby második favoritjával *Mágnessel*, mely ennek a versenynek immár „reás” favoritja. A valószínű indulók ezek:

Nézz reám	lov.	Black
Pompadour	„	Taral
Verita	„	Adams
Féza	„	Doggett
Mágnés	„	Cleminson
Kamorosan	„	Ross
Haiderose	„	Barker

Nyilvános forma szerint csak *Mágnés* és *Pompadour* közt kellene a versenynek eldőlnie, melyek már a pesti kancaújjban is az első helyeket foglalták el. Mindenesetre van egy különbség a pesti és bécsi kancaújj közt; az, hogy az utóbbinak 400 méterrel hosszabb a távolsága, tehát jóval nagyobb kitarást kíván amannál. *Mágnés*, a verseny favoritja igen kitarató ló, s különösen éppen álló képességéről híres, mindazáltal nem hiszszük, hogy ez a *Matchbox*-csikó olyan elsőrangú lenne hogy mind a két kancaújjat megszerezze. A multkor is csak igen erős küzdelem után nyert; holnap — nagyon is nem tartjuk kizártnak, hogy *Pompadour* visszaadja neki a kölesönt. Annyi csaknem bizonyos, hogy a küzdelem ismét a két testvér közt dől el, még meglepetést *Nézz reám* okozhat. A programmon levő többi verseny közül a *Schönfeld*-verseny érdekes, amely *Davensberg* és *Garásda* közt hozhat szép küzdelmet, míg a *Trompetersteepchase* *Avar II* és *Adj Isten* közt dől el. Tipjeink holnapra ezek:

- I. Bonafide—Csatt
- II. Éva—Bombardier
- III. Pompadour—Mágnés—Nézz reám
- IV. Neveermind—Zsupánka
- V. Gut genug—Protersteren
- VI. Avar II—Adj Isten
- VII. Davensberg—Garásda.

A jockeyk sikerei. A lezajlott budapesti meeting után természetesen *Fred Taral* a champion és pedig nem kevesebb mint 31 győzelemmel. A májusi pesti meeting után ennyi győzelem példátlan lóversenyeink történetében, mert ilyen sok nyéréssel csak pár évvel ezelőtt még az év végén is champion

volt a jockey. Taral után *Adams* és *Cleminson* következnek 13—13 győzelemmel, azután *Jim Morgan* 7, *Gray*, *Black*, *Imre* és *Wilton* 6—6, *Barker*, *Doggett*, *Hucstable*, *Jones* 5—5, *Hamilton* és *Prudames* 4—4 győzelemmel. Érdekes, hogy a híresebb jockeyk közül *Bulford*, *Southey* és *Poole* még egyetlen versenyt nem nyertek az idén.

Az osztrák kancaújj eredményét minden más organumot megelőzve, leghamarabb és legmegbízhatóbban a *Telefon Hírműködő* utján tudhatja meg a nagyközönség, mert a *Hírműködő* kiküldött tudósítójának telefonjelentése alapján közvetlenül a Kanca-díj lefutása után, valamint a többi futamokról is két versenytíj részletes eredményt olvastat fel. A lóversenyeremények felolvasására kézszerű riadójellet hívja fel előzetűl figyelmét a beszélőjűség.

VIDÉK.

(Kassa város) törvényhatósági bizottsága ma délután tartotta meg rendes közgyűlést *Péchy* főispán elnöklésével. A polgármester jelentését elfogadták, mire a belügyminiszter leiratát tárgyalták a színház szubvenciójának ügyében. A közgyűlés elhatározta, hogy ismét felír a miniszterhez a szubvenció érdekében, mert Kassán csak így lehet állandó színház fenntartani. A feliratot azzal okolták meg, hogy a kassai színház kulturális és hazafias érdekeket szolgál és a Felvidék magyarosodását is előmozdítja. A színházat három évre bérbeadták *Szendrey* Mihály színházgátnak. Városi adóhivatali főnök-helyettesnek megválasztották *Griczmacher* Károlyt, adótitkárként *Kriszt* Jenőt. A közgyűlés nagy lelkesedéssel elfogadta a *Kazinczy-Körnek* azt az indítványát, hogy a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségét a jövő évi közgyűlése alkalmából Kassára hívják meg és azt anyagilag is támogassák.

(Liptómező) mai közgyűlése *Jóob* Macellé alispánná, *Prusinszky* Pált főügyészsé, dr. *Kiszely* Árpádot főszolgabíróvá választotta. A közgyűlés határozatából a vármegye belépett a gazdasági munkáspénztárba alapító tagul. Elhatározta a közgyűlés, hogy üdvözlő feliratot intéz a képviselőházhoz az összejáratellenség törvény reformja alkalmából. Helyesmege átiratával kapcsolatban kimondta *Szmercsányi* főispán indítványára hogy bizik a kormány hazafiaságában a vámkérdést illetően, és ha az erre vonatkozó tárgyalások eredménytelenek lennének, a kormányt a külön vámtérellet behozatala esetén támogatja. *Platthy* Mihály indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a kormányt telkéri az antialkoholikus mozgalom pártolására.

TÖRVÉNYSZÉK.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter a nyitrai kir. törvényszék területére vizsgálóbírói állandó helyettesül dr. *Ehrnsfeld* Gyula kir. törvényszéki bírót, dr. *Füredy* Gusztáv köröndi gyakorló ügyvédet a szombathelyi és *Bialkó* Lajos rosznyói lakos, végzett joghallgatót a rimaszombati kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottakul rendelte ki.

Az új ügyészség esküje. A budapesti királyi ügyészség újonnan kinevezett hat ügyésze: dr. *Geszti* Andor, dr. *Daróczy* Elek, dr. *Magyar* István, dr. *Gall* Endre, dr. *Halász* Antal és dr. *Böhm* Alajos ma délelőtti tizenegy órakor tette le hivatali esküjét *Zsitvay* Leó törvényszéki elnök kezébe. *Zsitvay* meleg szavakkal üdvözölte az új ügyészeket.

Az osztrák perrendtartás és az ügyvédek. Az egyi ügyvédi kamara átiratot intézett a budapesti ügyvédi kamarához, amelyben kifejti, hogy minden tekintetben eszatiakozik a budapesti ügyvédi kamarának fellerjesztéséhez, amely a polgári perrendtartási tervezet az ügyvédség ellen irányuló intézkedéseinek módosítását kéri. — A balassa-gyarmati ügyvédi kamara pedig arról értesítette táviratlag a budapesti ügyvédi kamarát, hogy e tárgyban messzebbmenő intézkedéseket kíván, nevezetesen országos ügyvédségi gyűlés, vagy országos ügyvédi kamarai értekezlet összehívását és felkéri e utóbbi, hogy e tárgyban a szükséges intézkedéseket tegye meg. Hasonló mozgalom indult meg a *szegedi ügyvédi kamara* kebelében is.

Zendülés a temetőben. Ezelőtt három esztendővel meghalt *Huimer* Ferenc nagy-vázsonyi uradalmi gazdaszt, akit másnap eltemettek az odaváló római katolikus temetőben. Ischlben lakó édesanyja a holttestet oda akarta szállítani; meg is kapta reá a belügyminisztertől az engedelmet, az elszállítás azonban sok bajba, néhány ember életébe került. Amikor az engedelem megérkezett, az alsópán *Kletzár* Ferenc főszolgabíró és dr. *Sándorfi* Miksa járási orvost bizta meg a holttest exhumálásával. 1898 május huszonkettedikén hajna két veszméri sirásával ki is mentek a nagyvázsonyi temetőbe. A temető azonban tele volt kiabáló emberekkel, akik nem engedték ki-
adni a sirt. Szónokuk *Vince* Lajos földműves volt, aki így szólt:

— Huimer ur kedves halottunk volt, akit életében is nagyon szeretünk, sirja is díszíti temetőnket. Ne vigyétek el innen a halottat.

— De el kell vinnünk, nem mi rendelkezünk vele, szólt közbe a főszolgabíró.

— Azt nem engedjük, mert ha egy halottat el-

visznek a község határából, elveri a jég a természetünket.

Hasztalan világosította föl őket a főszofigabíró, az emberek bittal, kapával s doronggal neki támadtak s egy *Ettlinger* József nevű gazda doronggal sujtott reá, meg a sirására. A hatóság emberei kénytelenek voltak elmenekülni, másnap azonban osendőrökkel tértek vissza s ekkor történt az a sajnálatos dolog, hogy két embert, aki megütötte a osendőröket, keresztülöttek, többen pedig megebesültek, de a halottat csak egy hét múlva szállíthatták el, amikor a katonaság is megszállta a községet. Mintegy harmincan kerültek hatóság és magánosok ellen való erőszakért a veszprémi törvényszék elé, amely *Husveth* József és *Stahl* Mihály földműveseket kilenc hónapi, *Ettlinger* Józsefet hat hónapi börtönrre ítélte, míg a többiek nyolc naptól három hónapig terjedő fogházbüntetést kaptak. A győri tábla s *Valkai* Bertalan bíró előadásában ma a kuria is megerősítette ezt az ítéletet.

Legujabb.

Goluchowski expozéja.

Köln, május 23.

A *Kölnische Zeitung* a következő tegnapi keleti berlini közleményt hozza:

Goluchowski grófnak a magyar delegáció bizottságában mondott beszédét minden irányban az osztrák-magyar politika igen kielégítő programszerű kifejtésének lehet tekinteni. Mindenekelőtt az a felfogás, melylyel gróf Goluchowski a hármas szövetség lényegéről és jelentőségéről nyilatkozott, teljesen megfelel annak, ahogyan itt a hármas szövetségről gondolkoznak. Az óriási fontosság mellett, melyet most az egyes államok gazdasági viszonyai nyertek, mindenestre megmagyarázható, ha gróf Goluchowski, aki osztrák-magyar miniszter, azt állítja, hogy ma már nem lehet védeni azt a tételt, hogy egy formaszorú gazdasági hárme egészen jól összeegyeztethető a jó politikai viszonytal. Másrészt azonban teljesen elismerésre méltó, ha gróf Goluchowski ezzel a gazdasági szemponttal szembe állította a politikait és a kettőnek összehasonlításából arra a következtetésre jutott, hogy oly szoros barátságban levő államok, mint a hármasszövetség államai, a magasabb politikai célokat nem tehetik feltétlenül függővé a gazdasági követelmények kielégítő alakulásától és hogy az ellentétes érdekek közt is meg fogják találni a kiegyenlítést, mert azt meg kell találni. A barátságos előzékenység hasonló szellemében gondolkodnak itt is. E mindkét részlől uralkodó felfogás mellett várható, hogy a Németország és Ausztria-Magyarország közti kereskedelmi szerződés megújításának fontos kérdése, a minden fajta nehézségek ellenére jó megoldásra fog jutni.

Róma, május 23.

A *Tribuna* hosszú cikkben foglalkozik gróf Goluchowski expozéjával és kiemeli világos és kimerítő fejtegetéseit a Balkán kérdéslől Gróf Goluchowski felfogását a hármas-szövetségről mindenki osztja, aki előglatatlanul foglalkozik a nemzetközi politika problémáival. A *Patria* dicséri az expozé szerkesztés hangját és kiemeli annak optimizmusát, eltekintve attól a résztől, mely a Balkán kérdéslől foglalkozik. A meleg, ékes szavak, — ugymond a lap — melyekkel gróf Goluchowski a hármas-szövetség mellett állást foglal és melyek a delegációra mely hatást tettek, bennünket is élénk örömmel töltöttek el.

Nyiltér.

Mohai ÁGNES-Fortás
hazánk legzénsavdúsabb természetes savanyuvize. Tiszta, kellemes asztali víz s a Budapest főváros részére való külön háztartási töltés olcsóbb a szódaviznél s jobb minden mesterségesen készített szén-savval telített viznél 1°/₁₀ lit. palack 36 fill., üres palack visszavételi ára 8 fillér.

Kapható minden fővárosi fűszerkereskedésben

Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapesten,

cs. és kir. udvari szállító.

Ásványvíz-nagykereskedő.

Császár-fürdő

nyári és téli gyógyhely

Prospektus ingyen és bérmentve.

Budapesten. Előragru kénes hévíz gyógyfürdő, pára/ian gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvízszórákkal, kő- és kádfürdőkkel, 20 kényelmes lakosztállyal. A legszilidabb kezelés.

MOLNÁR FERENC

AZ ÉHES VÁROS

REGÉNY.

DISZES KIÁLLÍTÁSÚ KÖTET.
ÁRA HÁROM KORONA. KAPHATÓ
A BUDAPESTI NAPLÓ KIADÓ-
HIVATALÁBAN. UTÁNVÉTTTEL
IS MEGRENDELHETŐ.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Franzensbad, május 23. Itt hire jár, hogy *Draga* szerb királyné orvosi rendeletre a franzensbadi iszapfürdőt fogja használni.

A francia színházi cenzura.

Páris, május 23. A képviselőházban ma a nacionalista *Bernard* indítványt nyújtott be a *színházi cenzura eltörlése* iránt, azt mondva, hogy eltiltanak olyan darabokat amelyek semmi felforgató tendenciát vagy erkölcstelenséget nem tartalmaznak mig obscön dalokat eltérnek. Különböző passzusokat idéz az utóbbi időben eltiltott darabokból és végül indítványának rögtönös sürgös tárgyalását kéri. *Leggus* közöltatásügyi miniszter kijelenti, hogy ő is a *cenzura eltörlése mellett van*, de ez nem sürgös ügy, miért is a sürgöség megtagadását kéri. A Ház 328 szavazattal 124 ellenében elvetette a sürgösséget.

A spanyol választási mozgalmak.

Barcelona, május 23. Ma délelött itt republikánus népgyűlés volt, amelyen nagyon heves beszédek hangzottak el. A szónokok felszólították a népet, hogy a mai szavazásról fegyveresen jelenjenek meg. A nép a közlérsaságot éllette. Rendzavarás nem fordult elő.

A svéd véderőtörvény.

Stockholm, május 23. A birodalmi gyűlés véglegesen elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely szerint a nemzeti védelem régi rendszere 6 év múlva lejár és a szolgálati kötelezettségre alapított új rendszer lép életbe. A szolgálati idő békében a gyalogságnál és a szerkesztésnél 240 nap, a tüzérségnél és a lovasságnál 365 nap és a haditengerészetnél 300 nap lesz.

A délafrikai szabadságharc.

Fokváros, május 22. Minden oldalról hire jön, hogy a fokföldi és oránje boer csapatok azt a parancsot kapták, hogy *egyesüljenek*. A katonai hatóságok el vannak készülve rá, hogy *De Wet esetleg átveszi a koncentrált csapatok parancsnokságát*, de nincs tudomásuk róla, hogy *De Wet* már fokföldi területen volna.

London, május 23. A Reuter-ügynökségnek azt jelentik Port-Elisabethből, hogy ott *négy pestiseset* fordult elő.

London, május 23. (Alsóház.) Campbell-Bannerman amaz indítvány tárgyalásának folyamán, hogy a ház e hó 24-ikétől június 6-ikáig elnapolja magát, azt a kérést intézte a kormányhoz, hogy a délafrikai helyzetről nyilatkozzék.

Brodric hadügyminiszter azt válaszolja, hogy *Kitchener* jelentése megerősítik, hogy ő az Afrikában elért haladással meg van elégedve. Az a körülmény, hogy a katonai műveletek nagy területre terjednek ki és hogy a boerok szélszört osztályokkal működnek, hozzájárul ugyan ahhoz, hogy a háború meghosszabbítsa, de mig brit részről a veszteségek csak nagyon csekélyek az ellenség kiárasztásának művelete meglehetősen gyorsasággal halad. A kormány minden hatalmában álló támogatást megadott *Kitchener* lordnak, aki okos közigazgatási intézkedésekkel mindent meg fog tenni, hogy a háboru befejezését siettesse.

A román koronázás ünnepe.

Bukarest, május 23. A koronázás huszadik évfordulójának nemzeti ünnepe alkalmából tedeumot celebráltak, amelyen jelen voltak a király, a királyné, a trónörökös pár gyermekekkel a miniszterek, a kül-

földi katonai attasék és a magasrangú tisztviselők. Ezután a csapatok a bulevardokon elvonultak a király, a királyi család, a miniszterek és a diplomáciai testület előtt. A királyi párt az óriási számban egybegyűlt tömeg lelkes ovációkban részesítette. A város ünnepesen fel volt díszítve és fellobogózza és este pompásan kivilágítva.

A kínai bonyodalom.

London, május 23. Az alsóházban *Hamilton* indiai miniszter egy kérdésre válaszolva azt mondja, hogy a különböző államok ama csapatainak, amelyek a kínai hadműveletekben résztvettek, nemzetközi kitüntetés most van tárgyalás alatt, de e kérdés még nem jutott annyira hogy nyilatkozhatnák róla. Az Oroszország és Franciaország által épített gyors cirkálókra nézve felvetett kérdésre az *admiralitás polgári lordja* kijelentette, hogy az admiralitás e hajók pontos megvizsgálása után elhatározta, hogy gyors cirkálókat épít a „Monmouth” típusúra és azt hiszik, hogy ezek megfogják felelni a várakozásnak.

Berlin, május 23. Gróf *Waldersee* jelenti Pekingből tegnapi kelettel: Vantól északnyugatra, 28 kilométernyire Paotingfutól nyugatra, *Wichura* zászlóaljának osztályai újból összeülökztek szétugratott boxerekkel. Az ellenség vesztesége 110 ember. *Wichura* csapataiból két ember megebesült.

A török postakonfliktus.

Köln, május 23. A török postakonfliktusról ezt írja a *Kölnische Zeitung*: Ha csakugyan nincs kizárva, hogy egyes hatalmak flottatüntetés gondolatával foglalkoztak, tudomásunk szerint ilyen fenyegetést soha sem intéztek a portához, hanem a porta maga tett ilyen kényszerítő eszközök alkalmazása nélkül olyan engedményeket a mílyeneket a dolgok állásánál fogva a hatalmak megsértett jogérzetének tenni kellett. Az ezt megelőző tárgyalásokban Németország soha sem érezte szükségét annak, hogy vezérserepet jászszék. De igenis Németország barátságos tanácsának volt a következménye hogy a szultán lemondott tarthatatlan álláspontjáról, amelyre hatóságainak eljárása késztette. Ezek a tanácsok csak a megszokott barátságos német politikának feleltek meg, amelynek nem állhatott érdekében, hogy ez az ügy még inkább kiélekedjék és elmérgesedjék s végül olyan megoldásra tereltesse, amely Törökországra csak nagy megalázást hozhatott volna. Míhelyt a hatalmak elértek a célt, amelyre törekedtek, tudniillik a nemzetközi postaszolgálat biztosítását és az elkövetett jogsértés jóváteletét, méltán kijelentették, hogy ki vannak elégitve és elállhattak minden további rendszabálytól, amely a török lakosságra való visszahatásában csak fokozhatta volna azokat a nehézségeket, amelyek Törökországban a rend és a nyugalom fenntartását akadályozzák.

A japáni kormányválság.

Jokohama, május 23. Hir szerint *Inu*je véglegesen kijelentette, hogy tekintettel azokra a nehézségekre, amelyek útjában állanak, *nem vállalkozhatik* a kabinet-alakításra.

Közgazdasági távirat.

Páris, május 23. Az orosz kölcsönre való aláírás olyan nagymértékű volt, hogy holnaptól kezdve a nem teljesen befizetett kötvényekre a jegyzett összegek 90%-át és a teljesen befizetett kötvényekre a jegyzett összegek 50%-át vissza kell adni az aláíróknak.

New York, május 23. (Terményfőssé.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8¹/₈ (8¹/₈), júniusra 7.69 (7.60). *Augusztusra* 7.24 (7.22). *New-Orleansban* helyben 7¹/₈ (7¹/₈). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). *Petro* stand white Philadelphában 6.85 (6.85). *Rafined in Cases* 7.90 (7.90). *Credit Balances at Oil City* 1.05 (1.05). — *Zsir:* Western steam 8.40 (8.47). *Rohe* és *Brothers* 8.55 (8.65). — *Tengeri* irányzata gyenge. — *Májusra* 49¹/₄ (49¹/₄). *Júliusra* 48¹/₂ (48¹/₂). — *Szeptemberre* 48¹/₂ (48¹/₂). *Buza* irányzata tartott. *Piros* 6si helyben 82.— (82¹/₄). *Májusra* 80¹/₄ (80¹/₄). *Júniusra* — (80¹/₄). *Júliusra* 79.— (79¹/₄). *Szept.-re* 76.— (76¹/₂). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* —¹/₂ (—¹/₂). — *Kávé:* air Rio 7. sz. 6¹/₄ (6¹/₄). *Májusra* 5.35 (5.35). *Augusztusra* 5.55 (5.50). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — *Cukor:* 3¹/₄ (3¹/₄). — *Ón:* 28.30 (27.72). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, május 23. (Terményfőssé.) (Zárlat.) *Buza* irányzata tartott. — *Májusra* 73¹/₈ (74¹/₈). *Jul.-ra* 73¹/₈ (73¹/₈). *Tengeri* irányzata gyenge. — *Májusra* 43¹/₄ (48.—). — *Zsir:* *Májusra* 8.15. (8.17). — *Júliusra* 8.10 (8.15). — *Szalonna* short clear 8.20 (8.20). — *Sertésus:* *Májusra* 14.67 (14.65). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Tavaszi ének.

Mondják, hogy tavasz van,
Levél leng az égen,
Kacagó virulás
Fut át a világon.

Mondják, hogy tavasz van,
Szívek gyógyulása,
Elapad a könnyek
Fájó hullatása.

Mondják, hogy tavasz van
S téged sirni látnak:
Könny a gyöngyharagtja
A legszebb virágnak.

Révész Tivadar.

A fekete császár udvarában.

(Apróságok Menelikről.)

Egy francia újságíró, Hugues Le Roux nemrégiben meglátogatta Abesszinia császáraját s igen sok érdekes dolgot mond el most róla lapjában. Elmondja többek közt annak az ajándéknak a történetét, amelyet a francia kormány néhány évvel ezelőtt Meneliknek küldött. A kormány egy Lomboy nevű kapitányt bízott meg azzal, hogy a fekete császárnak átadja a következő ajándékokat: 1. egy elültöltött, régi módi ágyut, 2. egy kis ezüstözött Lelaubeaux-puskát és 3. egy kis verklit. Ugy gondoltok, hogy Menelik hanyat fog esni a meglepetéstől, ha ezt a három csodát meglátja. A kapitány meg is jelent a negus előtt s elsőnek a vadászpuskát mutatta be. Aztán a verklit hozatta elő s ő maga forgatta le rajta mind a hat nótát, amire be volt rendezve. Végül, hogy a legnagyobb csuda utóljára maradjon, elővontatták az ágyut és elültölték.

A császár mindezt nagy jóakarattal nézte végig, csak éppen a verklizésnek türelmetlenkedett kissé. Ugy látszik, bántotta, hogy a francia köztársaság úgy bánik vele, mint valami embervő törzsfőnökkel. És aztán kedves mosolylyal szólt:

— Nagyon köszönöm a szép fegyvereket, mondja meg a kormányának. Ami pedig a verklit illeti, majd odaadom a kis fiannak, talán mulattatni fogja.

A kapitány ijedten bámult rá, majd pedig, amikor egyedül maradt Ig urral, a császár miniszterével, ezt kérdezte tőle:

— Ugye, nagyon felsültem a császárnál?
Masnapra meghívták Lomboy kapitányt Menelik palotájába.

— Azt kitalálták, — mondta neki a császár, — hogy szeretem a fegyvereket. Nézze meg a gyűjteményemet.

S asszal megmutatta fegyvergyűjteményét, amely-nél különb Európában is kevés van. A kapitány ámult-bámult, amikor sorra mutogatta neki a fekete császár a legkülönbözőbb, legdrágább és legmodernebb fegyvereket.

A császár pedig gunyos mosolylyal mutogatta és magyarázgatta sorra a puskákat, s amikor egy óriási elefántvadászó puskát mutatott neki Menelik, így szólt:

— Felség, ugy szégyenlem magam a kis Lefau-chaux miatt, hogy szeretnék elbujni ennek a nagy puskának a tokjába.

De a császár kegyetlen volt. Innen a parkjába vezette a kapitányt, ahol egymás mellett állottak a legmodernebb német és francia gyártmányú ágyuk és a kapitány ismét szégyenkedve gondolt arra az öreg, elültöltött ágyura, amelylyel a franciák le akarták főzni a Negust.

Az újságíró az éjszakai országokról és Ibsenről beszélt Menelikkal.

— Nagyon értem, — mondta a császár, — hogy az éjszakai írók oly sokat foglalkoznak a nő szerepével. Természetes, hogy abban a szigorú klímában a jó meleg szoba nagy belolyással van az erkölcsökre. A szobának, az otthonnak fogalma viszont összefügg a nő szerepével, s ahol a férj ideje legnagyobb részét otthon kénytelen tölteni, ott fontosabb a feleség szerepe, mint máshol.

Majd hozzátette:

— Nekünk Isten minden napra adott fényt és árnyékot, nem mint az északiaknak, minket megáldott ezzel. De őszintén megvallva, nem tudnék hinni a hosszú éjszakákban ha nem olyan emberektől hallottam volna, akik ott jártak.

Hogy azonban Menelik környezete intelligencia dolgában nem méltó hozzá, bizonyítja a következő anekdota:

A francia újságíró megismerkedett egy öreg pappal, aki az egyházi vagyont kezeli. Ez a pap egy szép napon, beszélgetés közben egyszerre csak így szólt hozzát:

— Maga azt mondja nekem, hogy a föld forog? Hát bánom is én, akár forog, akár nem! De akarja, hogy lássam forogni?

— Akarom — mondta gyanútlanul az újságíró.

A pap egyszerűen szólt:

— Hát akkor adjon cognacot!

— Rhodes Ceoil ideálja. Nines mit csodálni azon, hogy az angolok úgy jellemzik Rhodes Ceoil, mintha a legemesebb emberbarátok között ő foglalná el az első helyet. A nélkül, hogy az angol nemzeti büszkeség által sugalt jellemzést elfogadják, kénytelenek vagyunk elismerni, hogy a ravasz fináncapacitást rendkívül érdekesen jellemzi egyik iskolai alapítványa. Rhodes jelentékeny ösztöndíjakat biztosított olyan tanulóknak számára, akik a következő négy pon-

tozatba foglalt feltételeknek megfelelnek. Először közepes jártasság iradalomban és tudományban. Másodszor: hajlam és ügyesség a sport terén. Harmadszor: férfias jellemvonás, bátorság, igazságszeretet, kötelességérzet, megvéde a gyöngének, baráti hűség és önzetlenség. Végül és negyedszer kell, hogy erély és parancsoló képesség is jellemezze a kiszemelt ösztöndíjasokat, sőt, hogy iskolatársai az illetőket szeres-sék is, de meg — féljenek is tőlük.

Közel áll a gyanu, hogy a nagy fináncseni a pályázatok meddőségére és a kitűzött ösztöndíjak megtakarítására spekulál. Mert bizonyára az lesz az ösztöndíjpályázatok elbírálásának végeredménye, hogy annyire ideális gyerek: — egy sincs.

— A sólyomvadászat eredete. Grimm Jakab a német nyelv történetéről szóló nagy munkájában egy egész fejezetet szentelt a sólyomvadászat keletkezésének és a sport eredetét a németek javára foglalja le. Grimm álláspontjával ellentétben Hehn Viktor most azt iparkodik kimutatni, hogy a sólyomvadászat a keltáktól származott a német sportkedvelők közé. Kimutatja Hehn továbbá azt is, hogy a madarakkal való vadászás már a babilóniaiak és az asszirusok kedvenc sportja volt. Egy babilóniai irodalmi hagyaték a koronatanu arra nézve, hogy a sólyomvadászat közel négyezer éves sport.

— A pápa öröme. Egy bécsi lap közli, övé a felelősség ezért a világraszóló csudáért. E szerint Archangelos pápát a felesége hat gyermekkel ajándékozta volna meg. Három fiúval és három leánnyal s ez a sok apróság a hír szerint mind jól érzi magát, nem is szólva az anyáról, aki szintén jól van. A pápáné egyébként, ugyancsak a bécsi forrás szerint tízennyolc hónappal ezelőtt hármas ikreknek adott életet.

— Drága könyvek. Amsterdamban a napokban rendkívül érdekes árverést rendezett a Müller-öc. Berlinből, Londonból, Párisból, Brüsszelsből, Münchenből és Hollandia minden tájáról sereglettek egybe a vevők, akik izgatottan licitáltak egymásra. Amikor a könyvkereskedés egyik érdekes régisége, egy biblia került sorra, a kereskedő bekiáltotta a tömegbe a kiáltilási árat:

— 5000 forint!

— 10.000 forint!

— Et cent, — kiáltotta egy francia.

— És még száz! — kiáltott egy másik.

— Quinze mille neuf cent!

— Sixten thousand florins!

Ez volt a legnagyobb ár. Egy Quaritsch nevű amatőr lett a könyv, amelyet a 16-ik század első felében adtak ki Hollandiában és a középkori művészet egyik legkiválóbb remeke. Jan van Eyck és Rogier van der Weyden készítették a rajzait.

REGENY.

Cine mintye.

— REGENY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

Nemzedékek, a hogy jönnek és mennek egymásután mindenüket csak a császár jóvoltából bírják, így a földet, a vizet a léget, a vért és életet. Azon a nagy területen évszázadok óta kevés a nép. A kéklő havasok közt eltűnő messzeségben vagy csak saját öröten hangjának visszhangját hallja, vagy visszacseng füleiben a dobpergés és trombitaszó, mely mellett már száz éve mult, hogy elődei hűségét esküdtek az osztrák császár lobogójának. Sem a hagyomány, sem az emlékezet nem verte le a nagy területen sehol az összetartozás érzését. Nines itt nép. Csak egyes családok külön-külön hagyományokkal, szinte mind megannyi külön történettel. Nines szervezet, mely a köztudatba olvadva a polgári társadalom alapját megvetette volna, vagy, mely e széthullott töredékeket a nemzetnek a nemzet egységébe bekapcsolta volna. Sem a történelmi nemes-ség, sem a szomszédos szász-ság intézményei, törvényei ide át nem hatottak, sem a magyar, sem a török, sem a német uralom nem hagyott itt maradandó nemzeti alkotást. Mintha azzal a traktit láncolattal, amely egész Erdélyt befogja s csakis itt szakad meg kissé, a buzgón épült nemzeti egység is itt egyszerre megszakadna s mintha a borgó és radnai kristályos közetek, amint el-elszakadva egymástól magánosan, mogorván, sötétben, fenyegetően állnak, azok a lányszák volnának, amelyekkel valami idegen hatalom bármikor Erdély szívéhez juthat. Regényünk idejében ez a terület volt az, ahol az

osztrák császárság eszméjének történelmi előzményei voltak, hol a magyar szabadságharcban e történelmi előzmények ellen áruást és pártütést láttak s ahol éppen ezért a legfeketébb gyűlölet uralkodott a magyar forradalom vezetői iránt.

Ezen a vidéken telepedett le a forradalom után csakhamar Vázsonyi gróf. Deresedő hajával, hosszú szürke szakállával, magos, de már meghajlott termetével, kopott papi rubáztával, amint udvarában sétálgatott, senki fel nem ismerte volna azt a déleleg magyar főurat, kit ő családai hagyomány a róv. kath. egyház szolgálatába vitt és kit csak pár év előtt, mint a nemzet egyik leendő vezérépüspökét emlegettek. A forradalom emberei sokat vártak és sokat reméltek tőle. A forradalom legelső áldozatai egyike azonban Vázsonyi gróf testvére volt. Egyik forradalmi vezér az ifjabb Vázsonyi grótot, a család katona fiát, mint árulót hadbírósi ítélet alapján felakasztatta. Az erzsákosok elszakasztott lélek, mint setét felleg nehezedett az életben maradt testvér szívére. E setét felleg azután szította kifogyhatatlanul a kínzó emlékeket és megtöltötte újra meg újra Vázsonyi gróf szívét szenvedélyes gyűlölettel. Elhagyta hitét, megtagadta nemzetiségét, levette anyanyelvét, elhagyta hazáját. De a távollét nem volt elég a gyűlölet érzetének. Szívének bosszu kellett. Ez a bosszu, amit fegyverrel venni lehet egyes emberen, nem is az a bosszu, mely ha lesújtja ellenét, avagy tőle lesújtatik, azonnal kimerül; de olyan bosszu, mely elrontja mind azt, amit testvére gyilkosai nemzedékekre megalkotni hittek. Hogy szívének minden keserűségét nap-nap után, mint mérgeces-pet oltassa be igazságtalanság és kegyetlenség miatt megtagadott nemzetébe. Hazajött ismét. Mint ellenség jött vissza hazájába. Kereste azt a helyet, melyet még soha magyár láb otthon gyanánt nem taposott, azt a földet és azt a levegőt, mely még magyar vért nem termett soha. Hol a gyűlöletnek a magyar ellen örökös fészéket lehet verni. Es hol ezt a fészéket évszázadokig megvédi a környezet.

Ezt a helyet találta meg a kis oláh faluban, a radnai havasok alatt.

Egy kis darab teljesen idegen föld, bent a magyar hazában. Multjának minden hagyománya, minden emléke, hosszú sorozata a magyarok elleni küzdelemnek. Küzdöttek egyenkint és küzdöttek nagyobb tömegekben. Előbb a székely vajdák darabontjai, majd a Hunyadiak hajdúi ellen, mikor e vidéknek ezeket kellett uralnia. Küzdöttek a magyar királyok, erdélyi fejedelmek ellen Bástával, Bazaráddal, mindig a reánk törő idegen oldala mellett. Es küzdöttek a magyar nemzet ellen a szabadságról kivont élethalál-harcában az osztrák császár és az orosz cár zászlói alatt. E hosszú harcban sok vért onthattak, de nekik is sok vérük folyhatott. Az a sok vér, melyet a magyar fegyverek kiöntöttek, megfektetve ott van valahol az utódok szívében. Egy tüszurásra kipattan a seb, előnti a szívet izsapos fekete vérről. E vér a gyűlölet. E vér csak rombolni tud. Vérző sebbe mélyebben vágni a kést, égő házra rádobni a zsarutnokot.

Mikor az elnyomott, leigázott Magyarország legjobbjainak frissen hantolt sírján a fű még alig vert gyökereket, s egy vérző seb volt az egész ország, ezen a vidéken ujjongott a nép, hogy „eljött a mi időnk.” Mikor a nagy hajótörés összes vesztésége nem sajtott úgy, mint az elnyomatás tüszurái, mikor ott égett minden kunyhón és minden palotán a szégyenérzet, hogy a reánk erőszakolt hálót széttépni nem lehet, ezen a vidéken vígan fickándoztak a hálóban, keresték a mestert, aki megtanítsa, miként legyenek hatalmasak, hogy fel-fel falhassák maguk körül a többieket.

Vázsonyi jó helyre jött. Hamar lett a vidéknek tanító-mestere. Egyházi jellege, melyet új vallásban is megtartott, nagy és közvetlen befolyást biztosított neki. Nagy vagyona, melyet többnyire külföldi bankokban helyezett el — mert Magyarországon mind eladta családi örökségét — hatalmas eszköz volt gyűlöletének szolgálatában. Tervei messze kihatók és merészek voltak, jól

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A tőzsdetanács ma *Kornfeld* Zsigmond elnöklété alatt teljes ülést tartott, amelyen a folyó ügyek elintézése után a következő határozatot hozta: Kimondotta, hogy az *Arad* és *Videke* című lapban megjelent cikksorozat miatt, amely a választott bíróság működését „rágalmakkal illette”, felkéri az igazságügy-minisztert, hogy a megtört lépeké fogatosítása céljából a sajtópör megindítására a kir. ügyészségnek felhatalmazást adjon. A negyedik jogügyi titkári állásra a tanács dr. *Donáth* Gyula budapesti ügyvédet választotta meg. A statisztikai bizottság tagjául *Herzfeld* Frigyes tőzsdetanácsost terjesztette fel a kereskedelmiügyi miniszterhez. Kimondotta, hogy a Fiume bekereskedelmének fejlesztése tárgyában tartandó értekezletre kebeléből két tőzsdetanácsost küld ki. Végül elhatározta, hogy a temesvári első takarékpénztár által kibocsátandó C. sorozatu 4 1/2%-os záloglevél, valamint a Concordia gőzmalom r-t. 200 koronás részvényeit lajstromoztatja és jegyezti.

Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság ma délután 4 óra körül rendkívüli közgyűlésén az igazgatóság jelentést tett arról a módosításról, mely a kormány szerződését becikkelyező törvényjavaslaton a szerződés tartama és a társaság hajóbeszerzési kötelezettsége tekintetében a törvényhozás részéről tételt. Az igazgatóság jelentését a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

Változás az államvasutaknál. *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter a m. kir. államvasutak igazgatóságának szervezetében változást rendelt el. A menetjegynyomdatát és a szigoruan elszámolandó nyomtatványokat kezelő ügyosztályt az általános igazgatási főosztályba áthelyezte; ez alkalomból az általános igazgatási főosztály igazgatójának állandó helyettesévé dr. *Bartsch* Gusztáv és dr. *Kiss* János főelügyelőket rendelte ki; az utóbbi helyére *Kalmár* Ernő főelügyelőt nevezte ki a miniszter a vezérutkársági szakosztály vezetésére.

Kiállítás Versecen. *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter a jövő évben Versecen rendezendő ipar- és mezőgazdasági kiállítás céljaira — mint azt a múlt napokban a kiállítási bizottsággal hivatalosan tudatta, — 10.000 koronát adományozott. Kikötötte azonban a miniszter, hogy a kiállítás nem országosanem csak helyi érdekű lehet és legfeljebb a kerület és vármegye nagyobb ipartepei vehetnek részt benne. A miniszter ezen adományt nagy lelkesedést keltett Versecen a polgárság körében.

A Duna Gözhajózási Társaság közli, hogy Szalk állomását az alacsony vízállás és illetve a kikötőháji körül támadt zátony következtében, amely a hajók kikötését lehetetlenné teszi, folyó hó 25-én az őssziorgalomra nézve megszünteti.

Mezőgazdasági kiállítás Temesvárott. A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete Temesvárt gazdasági kiállítást rendez, amely 26-ikától 30-ikáig tart. A kiállításon résztvesz az egész Délvidék. A rendezőség, amelynek élén *Wittmann* János és *Blasko*

vič Ferenc országgyűlési képviselők állanak, nagy sikerrel buzgózkodott a kiállítás tényének emelése érdekében. A megnyitás 26-ikán délelőtt 10 órakor lesz.

Borjuvásár. 1901. évi május hó 23-ikán. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Beltföldi élő borju 1590 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, növendékmárha 105 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. *Arjegyzések.* — Beltföldi élő borju I. rendű 77—84 l.-ig, kivételes 88 l., II. rendű 60—75 l.-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — l.-ig, II. r. — l.-től — l.-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borju — l.-ig. Növendék marha — l.-től — l.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű 46—48 l.-ig, alárendelt — l.-ig, 1 kilónként. Bárány élő — k., leölt bárány — k. — k. kivételesen ár — k.-ig páronként. — A nagy felhajtás következtében az irányzat lanha volt; az árak általában 3—6 fillérről kgkint csökkentek.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 977 darab, magyar tehén: 691 darab, szerbiai ökrök 872 darab, szerbiai tehén 34 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 58 drb, bika 197 darab, összesen 2829 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök 74 darab, fejős tehén 233 darab, igás bivaly 6 darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-tól 64.— K.-ig, kivételesen 65.— K., 100 kilónként élő sulyban, középminőség 54.— K-tól 58.— K.-ig, silányabb minőség 48 K-tól 52 K.-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 52 K-tól 60.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Silányabb minőségű 46 K-tól 50 K.-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 62 K-tól 68.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, középminőség 54 K-tól 60.— K.-ig, silányabb minőség 48 K-tól 52 K.-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 52 K-tól 60.— K.-ig, kivételesen 63 K.-ig, silányabb minőség 44.— K-tól 50.— K.-ig. Bika jobb minőségű 54 K-tól 64.— K.-ig, kivételesen 67.— K.-ig, silányabb minőségű 46.— K-tól 52.— K.-ig. Bivaly 38 K-tól 46 K.-ig, kivételesen — K.-ig. Magyar tehén 44.— K-tól 58.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Tarka tehén 46.— K-tól 64.— K.-ig, kivételesen 68.— K.-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-tól — K.-ig, kivételesen — K.-ig métermázsánként, 750.— K-tól 840.— K.-ig páronként, közép minőségű — K-tól — K.-ig 100 kilónként 640 K-tól 730 K.-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K.-ig 100 kilónként, — K-tól — K.-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér 100 kg.-kint — K-tól — K.-ig. Fejőstehén keresztetett színes — K-tól — K.-ig darabonként, bonyhádi faj — K-tól — K.-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K.-ig. Igás bivaly — K-tól — K.-ig páronként.

A felhajtás vágómarhából 800 darabbal nagyobb volt a multhetnél, de mivel a szükséglet hétről-hétre növekszik, mert idegen vevők többen jelentkeznek a vásáron, a múlt heti árak változatlanul maradtak, csupán kivételre alkalmas (Németországba) marhákért 2 koronával magasabb árakat fizettek.

Ludapesti sertes-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-akadonál lévő székes-lővárosi sertes-konzumvásár árjegyzése 1901. évi május 23. Készlet 419 darab. Erkezett 777 darab. Összesen 1196 darab. Eladott 787 darab. Maradt 464 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—90 koronáig, 220—

280 kilogramm sulyban 84—90 koronáig. 320—380 kg. sulyban 82—88 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 76—82 koronáig. Malac — kgrig — korona. A vásár hangulata lanha volt.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, május 23.

Jó kínálat mellett a malmok elég jó vételkedvet folytatván, elkelt 23.000 métermázsas buza változatlan áron.

Rozs lanha, takarmánycikkék változatlanok. A forgalom teljesen szünetel.

Eladott: Buza. *Tiszavidéki*: 600 mm. 79 k. 7 K. 87 1/2 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 75 fillér.

Pestvidéki: 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f., 350 mm. 76 k. 7 K. 47 1/2 f., 200 mm. 75 k. 7 K. 55 fillér.

Becskei: 5000 mm. 76 3 k. 7 K. 40 fillér. *Szentesi*: 1000 mm. 76 3 k. 7 K. 40 fillér.

Fehérmegyei: 600 mm. 76 5 k. 7 K. 60 fillér. *Bácskai*: 200 mm. 75 k. 7 K. 55 f., 2000 mm. 75 5 k. 7 K. 35 fillér.

Budai: 350 mm. 76 5 k. 7 K. 50 f. *Orosházai*: 3000 mm. 75 5 k. 7 K. 80 f.

Tolnai: 1800 mm. 74 5 k. 7 K. 45 f. *Dunai*: 860 mm. 74 k. 7 K. 32 1/2 f.

Raktári: 5600 mm. 76 4 k. 7 K. 50 f. Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 7 K. 20 f., 200 mm. 7 K. 20 f. *Tengeri*: 200 mm. 4 K. 77 1/2 f.

Arpa: 2800 mm. 7 K. 05 f., 300 mm. 6 K. 80 f., 100 mm. 6 K. 75 f.

Készpénzfizetés mellett. A készvárosi hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		100 kilogramm ára			
		K-tól	K.-ig	K-tól	K.-ig		
Tiszavidéki	0	76	1,50	7,00	79	7,90	8,—
"	"	76	1,60	7,70	80	8,—	8,—
"	"	77	1,70	7,80	81	—	—
"	"	78	1,80	7,90	82	—	—
Fehérmegyei	"	75	1,80	7,60	79	7,80	7,95
"	"	75	1,85	7,65	80	—	—
"	"	77	1,90	7,70	81	—	—
"	"	78	1,95	7,80	82	—	—
Pestvidéki	"	75	1,90	7,60	79	7,80	7,90
"	"	76	1,95	7,65	80	—	—
"	"	77	2,00	7,70	81	—	—
"	"	78	2,05	7,80	82	—	—
Bácskai	"	74	1,85	7,45	78	—	—
"	"	75	1,90	7,50	79	—	—
"	"	76	1,95	7,60	80	—	—
"	"	77	2,00	7,70	81	—	—
"	"	78	2,05	7,80	82	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	50 kilogramm ára	
		K-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű		70—72	7,20
" másodikrendű		—	7,10
Arpa új elsőrendű		60—62	6,40
" másodikrendű		62—64	6,10
Zab új elsőrendű		64—66	6,20
" másodikrendű		66—68	6,15
Tengeri búza		30—41	6,70
Tengeri árpa		—	5,85
Kepece		—	6,40
Köles		—	5,10

A határidőszület folyamán a következő kőtések története:

Buza májusra	7.35—7.37—7.38—7.39—7.40
Buza októberre	7.64—7.65—7.66—7.67—7.68
Rozs októberre	6.67—6.68—6.67
Zab októberre	5.69—5.70—5.71—5.73
Tengeri májusra	5.39—5.40—5.41—5.43—5.45
Tengeri júliusra	5.34—5.36—5.35—5.37

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza májusra	7.39	pénz	7.40	áru
Buza októberre	7.67	"	7.68	"
Rozs októberre	6.67	"	6.68	"
Zab októberre	5.71	"	5.73	"
Tengeri májusra	5.44	"	5.45	"
Tengeri júliusra	5.37	"	5.38	"
Kepece augusztusra	13.25	"	13.35	"

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza májusra	7.46—7.47
Buza júliusra	0.—0.—
Buza 1901. októberre	7.73—7.74
Rozs októberre	6.09—6.70
Zab októberre	5.72—5.73
Tengeri májusra	5.45—5.46
Tengeri júliusra	5.37—5.38
Kepece augusztusra	13.25—13.30

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde üzletlenn és gyenge volt. A zárlat kissé megjavult.

A helyi- és járadékpiac üzletlenn volt mondható. A déli tőzsde változatlan lefolyású volt.

A helyi piacon Rimamurányi részvények csökkentek.

A valutapiac változatlan.

Az előtőzsde gyenge.

Jegyzetek: Magyar hitelviszony —. Osztárk

átgondolva az apró részletekig és biztos kézzel hajtva keresztül.

Az elhanyagolt külső, az egyszerű életmód szokásaiban, környezetében, sőt háztartásában is egészen a többi felművelt paptársaihoz való alkalmazkodás, ezek között akkora bizodalmat keltett, hogy pár év alatt protopopa (esperes) lett. Ajtója mindig mindenkinek nyitva állott, főurnak, nagy hivatalnoknak, parasztnak egyaránt. Asztalán mindig ott volt a malé-kenyér és a seprőpálinka, ezzel kínálgatta mindenféle rangu vendégét.

A ház, melyben lakott, egy katonai kincstári épület volt, mely a határfőrezdek felosztásával eladódva lett és ő vásárolta meg, a papi lakot átadta segédlelkészének. A kaszárnyaszerű épületből a maga részére csak két szobát és konyhát foglalt le, két szoba volt még vendégszobának és gazdasszonyának fenntartva, az épület többi részét kórházzá alakította át. E kórházban ingyen gyógykezelte, ápolott és pazarul ellátott minden betegét, aki igazolta, hogy román szülőktől származott. Más nemzetiségbelit senkit nem fogadott meg. Kiválasztott ügyőkeivel sürűn bejárta a vidéket s gondoskodott a szegényebb néposztály táplálékának megjavításáról. Mint protopopa a házasságok kötésénél a nép szokása szerint bizonyos alakiságok megtartására felügyeleti joggal bírván, ezen a címen befolyt a házasságkötésekre és békeüzégével különösen erőteljes fiataloknak szivesen segítette elő egybekelését. Ellenben gyenge és satnya férfiakat és nőket a házasság kötésétől visszatartott. Amint így megállapított terv szerint a vért akarta regenerálni és erőteljesebbé tenni, éppen így gondoskodott a szellemi fejlődéséről. Düledező templomok romjaiból egymás után emelkedtek ki az izléses imaházak. Az ócska mázolású szent képek helyét díszesebb kivitelű olajszínyomatok váltották fel. Iskolák is épültek a templomok mellé. Ez iskolákban, e templomokban azonban nem a béke és nem a szeretet ígért hirdették, de beszéltek évszázados elnyomatásról, egy vad, erőszakos népfaj részéről, melynek dögletes hulláján most keresztülgázolt a

diadalmas császár. E hullákat, mint a hollósegregnek fel kell emészteni a nemzetiségeknek, ha nem akarják, hogy újra feltámadjon és mint a keselyű reacesapjon ismét régi martalékára. Le van vágva a magyar törvényeknek köteleke, a sziklara láncolt Prometheus szabad. A seb, melyet a keselyű marcangolása tépett, begyógyult. Erejét nevelni kell gondos, figyelmes ápolással, hogy többet soha ne legyen martalék. Így szólott a tanítás, amit hirdettek és hirdettek.

Ez volt a védelem. Védelem a leigázott, megtört magyar társadalom ereje ellen. Védelem amaz idők emlékének átszivárgása ellen, midőn még a nemzet minden fia egynek érezte magát örömben, bánatban a haza határain belül. E védelemnek eszközei, a jótékonyság, az áldozatkészség, az emberszeretet, a vallásos érzés terjesztése, felgyújtása a tudás szövétnekének, egytől-egyig nemes eszközök, de egyoldalú alkalmazásukban mind eszközeivé váltak a gyűlöletnek.

Mégis a civilizált emberiség szívverése lüktetett bennük. Eltűntetése a nyomornak, haladás a köztársaság felé. Mind, mind a szeretet fegyverei, melyek a gyűlölet kezében csakis úgy érnek célt, ha célt tévesztenek.

A támadás nem volt válogatós az eszközökben. Megrontása legelőször a nemzet elitéjének az emigrációban, vagy bent az országban. Megrontása anyagilag és szellemileg. Pénzzel, furfanggal, a szenvedélyek felizgatásával. Nem nézve, nem bírálva az eszközöket. Ha egyik-másik belétörtött, újat a helyébe. Befolyást teremtett az uralkodó körökben az eszközöknek, bármi uton és bármi áron. Piacon vinni, odabójni szépségét, tisztaságát a nőnek, becületét a férfinak, de hajtani a magyar társadalmat a zűllés felé.

Hol kezdődik e társadalom? Vajjon az a rongyos zsidó, ki itt a szomszéd faluban született, s kit leleményességéért annyira felkarolt, vajjon Berger Ignác tagja-e a magyar társadalomnak, és tagja-e a kinevezett megyefőnök, a szintén ezen vidékből származott Djerbulesku? Bizonyára nem.

(Folytatása következik.)

hitelrészvény 690.75—692.25. Államvasuti részvény 877.—677.75. Közúti vasút 566.—korona.

A déli tőzsde változatlán.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 696.—696.50. Osztrák hitelrészvény 691—691.—. Államvasuti részvény 677.—677.75. Rimamurányi 494.75—495.—. Közúti vasúti részvény 564.75—565.— korona.

Forgalomba került: Magyar nyeremény-kölcsön 174.—176.—. Konkupir 1800.—1820.—. Városi vasút 296.—297.— korona.

Utóközse. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 688.75. Magyar hitelrészvény 695.—. Leszámlító bank 437.—. Rimamurányi vasút-részvény 495.—. Osztrák-Magyar államvasút 678.50. Közúti vasút részvény 565.—. Városi villamos vasút részvény 296.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű bangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ártályamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 88.—43.— korona, vörös aprózemű 38.—38.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsági — korona, közpészemű 40.—43.— korona, nagyzemű 45.—48.— korona. Disznózsír: budapesti: 49.—49.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 40.50—41.— korona, 3 darabos 42.50—43.— korona. füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.50 korona 120 darabos — korona. 100 darabos 13.50—14.— korona, 85 darabos 15.25—15.50 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.25—11.50 korona, 100 darabos 12.—12.50 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—19.75 korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, május 23. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A porosz földművelési kormányának a vetések állásáról ma kiadott jelentése tényleg nem hozott semmi javuláslórt. Ma is sűrűn voltak fedezeti vásárlások. A kereslet erősen jelentkezett s az irányzat szilárdult, noha London nyugodt magatartást és New-York gyöngébb ártályamokat jelentett. Rozs folyó határidőre 10 fillérrel javult, buza és őszl zab 7—8, őszl rozs és zab folyó határidőre 4, tengeri 2 fillérrel emelkedett. Tekintettel arra, hogy Berlin szilárd irányzatot jelentett, zárlatkor az ártályamok általában tartottak voltak.

Küttettek: buza máj.—júniusra 7.86—7.74, őszre 7.93—7.99, rozs máj.—júniusra 7.57—7.64, őszre 7.06—7.08, zab őszre 6.10—6.14, tengeri máj.—júniusra 5.58—5.59, július—augusztusra 5.64, zab máj.—júniusra 7.15—7.18, repce augusztus—szeptemberre 13.70—13.80 korona.

Felmondottak 2000 métermáza búzát és 1500 métermáza zabot.

Zárlatkor maradtak: buza máj.—júniusra 7.73, őszre 7.99, rozs máj.—júniusra 7.56, őszre 7.09, zab őszre 6.13, tengeri máj.—júniusra 5.57—5.58 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén valamivel megcsappant az irányzat, az expozéknak a Balkán-államokra vonatkozó része miatt. Ultimo prolongáció simán folyt, 4% százalékkal mellett.

Déli tőzsde jól indult.

Zárlat csendes, Berlinre.

Bécs, május 23. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-os aranyárjádék 117.35. Íszi és szegedi kölcsön sorsjegy 141.60. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.10. Magyar keleti vasúti állam kölcsön 118.75. Magyar érszámitók- és pénzváltóbank 434.—. Rimamurányi vasútrészvény 496.—. Magyar koronajárjádék 92.90. 4 1/2-os Magyar földleherm. kölcsön 92.40. Magyar hitelbank részvény 690.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 174.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény 366.50 Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1825.

Bécs, május 23. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2-os papírjárjádék 98.50. 4 1/2-os osztr. aranyárjádék 117.90, 1890-os sorsjegy 140.25. Osztrák hitelsorsjegy 402.—. Angol-osztrák bank 280.—. Bécsi bankjegyesület 488.—. Osztrák-magyar bank 1873. Déli vasút 90.50. Dunagőzhajózási részvény 831.—. Dohányrészvény 274.50 (szász és királyi arany 11.35. Német bankváltór 113.10. 4 1/2-os ezüst járjádék 98.10. Osztrák koronajárjádék 97.15. 1894-ik. sorsjegy 211.25. Osztrák hitelintézeti részvény 691.50. Unionbank 561.25. Osztrák Länderbank 417.—. Osztrák-magyar államvasút 677.20. Elbavölgyi vasút 503.—. Alpesi bányarészvény 469.50. 20 irank, arany 19.08. Londoni váltór 240.42. Bécsi Tramway Ltt B. 254.—. Bécsi Tramway Ltt A. 257.—. Lipót kohó 440.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 23. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déli tőzsdén magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 690.25. Magyar hitelrészvény 697.—. Angol-Osztrák bank 280.50. Bécsi bankjegyesület 488.—. Union bank 562.—. Länderbank 417.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 677.—. Lombard 90.50. Elbavölgyi vasút 504.—. Északnyugati vasút részvény 485.50. Dohányrészvény 295.—. Rimamurányi vasú 497.—. Alpesi bányarészvény 463.50. Májusi járjádék 98.50. Magyar korona-

járjádék 92.90. Török sorsjegyek 108.50. Német birodalmi márká 117.55—57. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 23. (Tőzsdéi tudósítás.) Állandó kedvetlenség és a vetések állásáról szóló kedvezőtlen jelentés hatása alatt az üzlet nagyon szűk keretben mozgott. Bank- és bányarészek alacsonyabban állottak. Kohórészvényeket kissé tartották a fedezési vételek. Svájci észak-keleti vasút állítólag kényszerelődésekre nagyon nyomottak. Ultimópénz 3 1/2%-o. Magánleszámlítókat kamatlab 3 1/2%o.

Berlin, május 23. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárjádék —, 4 1/2%-os osztrák aranyjárjádék 100.40. Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajárjádék 93.60. Osztrák-magyar államvasút 145.—. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltór 85.05. Magyar vasút beruházási kölcsön 102.80. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 187.50. Általános villamosági Edison 202.—. Gelsenkircheni 176.—. Laura-kohó 211.30. 4 1/2%-os ezüstjárjádék 98.10. 4 1/2%-os magyar aranyjárjádék 98.80. Osztrák hitelrészvény 217.—. Déli vasút 23.—. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/2%-os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járjádék 96.30. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 168.—. Harpeni 176.80. Az irányzat bágyadt.

Berlin, május 23. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2%-os osztrák aranyjárjádék 98.80. Magyar koronajárjádék 93.60. Osztrák hitelrészvény 216.50. Osztrák-magyar államvasút 144.90. Déli vasút 23.—. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy készpénz 216.25. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ulumo.) Lombard —.

Hamburg, május 23. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárjádék 98.40. 1860. sorsjegy 140.50. Déli vasút 23.—. 4 1/2%-os osztrák aranyjárjádék 98.10. Osztrák hitelrészvény 217.—. Osztrák-magyar államvasút 145.25. Olasz járjádék 95.60. 4 1/2%-os Magyar aranyjárjádék 99.90. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, május 23. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárjádék 98.40. 4 1/2%-os osztrák aranyjárjádék 100.30. Magyar koronajárjádék 93.55. Osztrák-magyar bank 120.40. Déli vasút 23.20. Elbavölgyi vasút 128.30. Londoni váltór 204.45. Bécsi bankjegyesület 121.50. Villamos részvény 125.—. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 83.70. 4 1/2%-os ezüstjárjádék 98.05. 4 1/2%-os magyar aranyjárjádék 98.65. Osztrák hitelrészvény 216.80. Osztrák-magyar államvasút 145.10. Északnyugati vasút 120.20. Bécsi váltór 850.33. Párisi váltór 8120. Uno bank —. Alpesi bányarészvény 233.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, május 23. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártályamok januúra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 216.50. Osztrák-magyar államvasút —. Déli vasút —. Osztrák aranyjárjádék —. Olasz járjádék —. Laura-kohó 210.75. Harpeni 175.75. Discont 188.25. Alpesi —. Bécsi bankjegyesület —. Hilberniai 176.90. Gelsenkircheni 175.50.

Páris, május 23. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárjádék 99.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2%-os francia járjádék 101.27. Ottomanbank 655.—. 3 1/2%-os francia járjádék 101.55. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút 130.—. 4 1/2%-os magyar aranyjárjádék 99.80. Párisi bankrészvény 1100. Olasz járjádék 97.07. Francia törleszt. járjádék 99.75. Osztrák földhitelezési részvény —. Török dohányrészvény 323.—. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 23. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések árt. I. Magyar elsőrendű: Oreg nehez (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 78—80 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehez (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 86—88 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehez (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehez (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban. — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehez (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehez (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) 86—88 fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—84 fillérig.

Sertésletszám 1901. május 21. napján volt készlet 55.355 darab. — 1901. május 22. napján felhajtott 799 darab. 1901. május 22. napján elszállított 1363 darab. 1901. május 23. napjára maradt készletben 54.796 darab.

Napirend.

Napló. Péntek, május 24. — Római katolikus: M. ker. segit. — Protestáns: Eszter, Jank. — Görög-orosz: (május 11.) Móc vt. — Zsidó: Sivan 6. Schabonoth. — Nap két: 3 óra 57 percek. — Nyugszk 7 óra 24 percek. — Hold két: 10 óra 34 percek. — Nyugszk: délelőtt. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Régisgát. Nyitva délelőtt 9 órától 11 óráig. Többi társi 1 korona belépődíjjal tekinthető meg. Tavaszi nemzetközi kiállítás a Múzeumokban délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődíj 1 korona. Nemzeti Szalon képképzőművészeti kiállítás délelőtt 9 órától este 7-ig. Belépődíj 50 fillér. A magyar népközművészeti és iparképzőművészeti és iparcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától este 6-ig. Belépődíj 1 korona. Országos Képtár és metszkiállítás az Akadémiában délelőtt 9 órától 1-ig. Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum és a párisi műipari tárgyak kiállítása. Nyitva délelőtt 9—12-ig és d. u. 2—5-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerespesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Kereskedelmi múzeum az iparcsarnokban d. e. 9 órától 2 óráig. Közlekedési Múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig, d. n. 3—5-ig. Földtani intézet múzeuma zárva.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-kört 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva d. e. 10—12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árszámítások is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 23. —

Kinevezések, áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sergy Mihály csongrádi és Salgó József bányfügyv. nyitva délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Ügyvédi kamarák hírei. A budapesti ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy dr. Benjámín Jenő (L. Aszódon) és dr. Kiss Adolf (I. VI. Utca 20. sz.) ügyvédek, a kamara lajstromba folytatólag felvételtek. — Dr. Héray Andor budapesti ügyvéd kir. ajárlásbíróvá kinevezetése, Petrávich Antal budapesti ügyvéd Egerbe előkötése, és dr. Bittó Gyula budapesti ügyvéd elhalálása következtében fenti lajstromból kitöröltek s utóbbi ügyvédek irántja részére gondnokul dr. Dömötör László budapesti ügyvéd nevezetett ki. Dr. Neumann Aurél budapesti ügyvéd vezetéknévét Dobaira változtatta át. — Plesch Mátyás ügyvédjelölt Bachruch Gyula budapesti ügyvédnél való gyakorlóról szóló 40/901. sz. igazolványát elvesztvén, az semmisen nyilváníttatik. A szabadkai ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy dr. Manojlovics János és dr. Kriszthaber Gyula szabadkai lakos ügyvédek, Szabadka székhelyre, az ügyvédekől vezetett lajstromba felvette.

Pályázatok. A kolozsvári tudományegyetemen szolgái állás június hó 19-éig; — a székeiyhidi kir. közjegyzői állás három hét alatt; — a zilahi kir. járásbírósnál II. oszt. hivatalosági állás négy hét alatt; — a rimaszombati kir. pénzügyigazgatóságnál négy pénzügyi állás július 10-ig; — a megyei mezőgazdasági tanintézetnél egy főtanítói állás július 1-ig; — a mágási kir. pénzügyigazgatóságnál számvizsgálói állás két hét alatt. — Az abauj-szántói kir. adóhivatalnál adótitási állás két hét alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, május 23.

A helyzet lényegében változatlan, amennyiben a délkeleti határok kivéve az egész kontinent magas nyomon borítja, amelynek maximuma Norvégia felett áll. Az idő európaszerű — és így nálunk is — tulnyomóan derült és a Fekete-tenger környékét kivéve száraz volt. A hőmérséklet eloszlása általában változatlan. Kiáltás: Enyhe és tulnyomóan száraz idő várható.

Viz állás.

Table with columns for location (Máj. 23., Máj. 22.), water level (Máj. 23., Máj. 22.), and change (Máj. 23., Máj. 22.). Rows include Inn, Dunna, Sándor, Bács, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Magyarfalva, Szolnok, Trecsenő, Győr, Péttau, Zákány, Barva, Eszék, M. Szordah., Száva, Zágráb, Erišek, Mitrovica, Deča, Svatmar, Krasna N.-Majstény, Latorca, Labarca, Ung, Tisza, M.-Ságot, Tókeháza, V.-Námény, Tokaj, Tisza-Füred, Szolnok, Csongrád, Szeged, Török-Bocsa, Békés, Barta, Ondóva, Topolya, Bodrog, Sajó, Hernád, Berettyó, Kőrös, Csúcs, Soborszó, Arad, Gyoma, Maros, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborszó, Arad, Makó, K.-Kostály, Kiszert, Temesvár, Beacerek.

Tavaszi és nyári évad 1901.

Valódi brünni szövetek

Egy 3-10 méter hosszú szelvény, elegáns teljes férföltözetre (kabát, mellény- és nadrág) ára csak 2.75, 3.70, 4.80, 6.90, 7.25, 8.65, 10. — frt legfinomabb és legeslegfinomabb szövetek.

Egy szelvényt szalon-öltönyhöz 10. — frtért, valamint felöltő-szövetet, turista-jelent, legfinomabb kammargombokat szalmit gyári áron a legjobb hirtvetnek és szállónak ellátni posztó gyáraktól.

Siegel-Imhof Brünnben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánvevőknek, a szöveteket közvetlenül a fenti cégnek a gyár székelyén megrendeli, előnyei jelentősek.

Uj Kataphorese Uj gyógymód

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK. radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. MITZGER kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. l. em

Uj Kataphorese Uj gyógymód. IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK. radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. MITZGER kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. l. em

Uj Kataphorese Uj gyógymód. IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK. radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. MITZGER kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. l. em

Uj Kataphorese Uj gyógymód. IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK. radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. MITZGER kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. l. em

Nincs ember ki a

KHINAI

események iránt nem érdeklődnek! Egész KHINÁT s annak népét ismertető gyönyörű könyv jelent meg a napokban Choloogy Jenőtől

Sárkányok országa cím alatt 200 eredeti képpel.

Kapható Kőves Béla könyvkiadóhivatalában Veszprémben. — Füzve 10, diszkóbítésben 13 kor. ért utánvét vagy az összeg beküldése ellenében.

Képes levelezőlapok

színésznők brom-észtes kivitelű arcképeivel díszítve. Páratlan szép gyűjtemény. Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 db-ot tartalmaz, ára bérmentes ajánlattal küldéssel 1 fnt 80 kr. (3 K. 60 fl.). Az összeg beküldése után küldi a „Budapesti Napló” kiadóhivatala József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hozatja, az 48 helyett 52 képet kap.

C. Ámon Margit, Bárdy Gabi, Blaha Sárka, Fáy Szeréna, Hegyesi Mari, Hogyi Aranka, Haraszthy Hermin, Láncozy Ilka, Lukács Julianna, Maróthy Margit, Sziágyi Arabella, Varga Anna.

WADLSTEINER F.

raktára mindennemű üveg-porcellán és Christofle-ezüst

árakban most Budapest, VII., Mária Valéria-utca 5. sz. alatt létezik.

Félszázad óta

ittünönek elismert

Arany érem Dr. SICHULTZKY-féle Arany érem Páris-London. Pécs-Temesv.

Arckenöcs és mozdóvíz

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírű és bámulatos hatásuk képezik. Megbizható sikerrel használhatók szepül és májfoltok, a forrósej vagy fagy által keletkezett prosztag s a bőr minden tisztálansága ellen. Egy nagy üveg ára 1 kor. 40 fillér, egy kis üveg 70 fill. Egy nagy üveg mozdóvíz 2 kor., egy kis üveg 1 kor. Hozzávaló mandola-körpa szappan 50 fillér, Siehulsky-féle szappan 60 fillér.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és széplítő-szer. Kitiűnő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kitiűnések elűzésére. Egy üveg ára 3 kor. 10 fill.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsás és sárga színben. Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. — Az arcra láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 1 korona 60 fillér, egy kis doboz 1 korona.

JOLIESSANTE-FOGFOR

legbiztosabb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és büzdösük eltávolítására s megővésére, a mely által egyuttal a foghúrá s a legelőkelőbb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 korona.

JOLIESSANTE-SZAPPAN

már kellemes illatú foga s a legkedveltebb tojlet-szappan a bőr finom és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, tiszta kinézetét. Kivántra mintadarabok ingyen adtnak. Egy darab ára 80 fillér.

HAJ-RESTORER

biztos szer a megsejtesült haj eredeti természetes színeinek visszaállítására, 1 üveg 2 korona.

Kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán.

Bpsten: Török J. gyógyszerész, Király-utca 12.

Titkos betegségek. gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalata alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista. gyógyít legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: huygesófolysát, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az únfertőzéstől támadó idegbetegségeket. Meglepi az eredmény férful gyengeségnél (Impotentia) egy fiatal, mint öregebb egyőnéknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjlatlanul válasz; kívánatra gyógyszereket. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet). Bejdrát a lépcsőnél. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9-3 lg. este 6-8 lg.

A nekünk bemutatott asztalban megbízható, hiteles közönségre folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézetet a legmelegebben ajánlható. Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett. TITKOS BETEGSÉGEKET huygesófolysókat és sebeket, az únfertőzést utóbaajt, az elgyengült férful, magömiések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idősök is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokója és börtbetegségeket gyógyít uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és orvostudós, volt oszák. kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatik és gyógyszeréről is gondoskodva lesz. Nőknek külön váróterem. Ugyanott megjelent és szerzője: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NEPSZERU UTHUTATÓ (már a 16-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségeket és ezek ószserü gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becomagozva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

BUDAPESTI NAPLÓ ingyen biztosítja előfizetőit baleset által okozott halál rokkantság ellen halál esetén 2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 korona erejéig. A biztosítás egész költségét a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatala fedezi. Mindenki annyi időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet. A biztosítást a Mannheimi Biztosító Társaság magyarországi vezérképviselősege végzi. Minden előfizető, régi és új egyaránt, jogérvényes biztosítási kötvényt kap. Előfizetés: egész évre 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 korona 40 fillér (1 frt 20 kr.). A „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadóhivatala VIII., József-körút 18.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1901. május hó 24-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ,
Péntek, 1901. május hó 24-én.

A b o r.

Paraszt-vígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.
Személyek:
Baracs Imre Gyenes Eszter Gerő L.
Matyi Rózsahegyí Göre Gábor Ujházi
Baracsné Aleszgyó Görenő Vizvári
Szunyogné Györgyné Durbint Vizvári
Rózi Ligeti Káca Faludi
Mihály Gabányi Bige Narcizsz
Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. május hó 24-én.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzerzte: Davidsohn Emanuel.
Személyek:
Monaóh Mátrai Szulamit Sötér
Aron Erdős Abigail Ledófszky
Absolon Odry Cingitang Kardos
Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. május hó 24-én.
Az angol operett-társulat előadása.

New-York szépe.

Operett 2 felvonásban, 6 képben. Szövegírt Irta Hugh Morton. Zenéjét szerzerzte Kerker Gusztáv.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. május hó 24-én.

Előszór:

Kölcsonkért völegény.

Operett 3 felv. Irta M. Ordennave. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerzerzte Edmond Audran.
Személyek:
Rigaud Kovács Benoit Tollagi
Rose Hegyi Canada Parányi
Oclavo Raskó Frivolet Bojár
Philoméle Krecsányi Marcol Kápolnai
Jen Bernard Szirmai Madeleine Harmath
Zéphirin Szerdahelyi Thomas Ujvári
Kezdeté 7 1/2 órákor.

URÁK SZÍNHÁZ
Péntek, 1901. május hó 24-én.

A tánc.

Irta: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYIRI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. május hó 24-én.

Cyrano de Bergerac.

Romantikus dráma 5 felv. Irta Edmond Rostand. Franciából fordította Abrányi Emil.
Személyek:
Cyrano Pethes Carbon Farkas
Roxan Tóth Il. Lignière Leóvey
A Duenna Havasi Valvert Pázmán
Guiche gróf Klenovits Ragueneau Krémer
Neuvellette Czakó Liza Szentmiklósy
Le Bret Sébestyén Montfleury Faragó
Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. május hó 24-én.

Uriel Acosta.

Zenésített dráma 4 szakaszban. Gutzkow után magyar színpad alkalmazta Derék Antal. Zenéjét szerzerzte Király Péter.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

TARCSA GYÓGYFÜRDŐ VASMEGYÉBEN.

Glaubersó tartalma szénsavdús források.
A legújabb módszerek szerint berendezett pezsgő- és ásványvíz, valamint vaslevegőfürdők. Kellőme, hűvös éjszaki, a kényelem minden igénynek megfelelő csendes lakások; villanvilágítás; két jó vendéglő, gyógykert, naponta kétszeres, szép kirándulások. A női szerek bántalmak, népkór, vörhenyes, továbbá a legújabb és emésztési szervek bajait ellen kiváló orvosi tekinthetőség ajánlják.
Évad május hó 26-tól szeptember hó 20-ig. Az évkezdőtől június 15-ig és augusztus 15-től szeptember 20-ig tetemesen olcsóbb árak. Földvilágításos szolgálat és kivanulási prospektusok küld a furdőigazgatóhoz. Aludni furdőorvos: Dr. RHODER ALADÁR t. m. főorvos. Tarcsai Károly-forrás különösen mint óvóvíz járny esetén kiváló ajánlható. Megrendelések Tarcsafurdő igazgatóságához és Budapestben Eötvös utca 11. ca. 6. k. ir. udvari szálláshoz (V. ker., Erzsébet-tér 8. sz.) intézendők. Posta- és távírási-állomás helyben. Vasúti állomás Felső-Eő, a szombathelyi-pinkafői vonalon, honnan a 30 percnyire (6-6 kilométer) fekvő furdőbe a kötelekkel kényelmes bér- és társasok (omnibusok) kerülnek; egy négyüléses bárkocsit ára 4 korona 50 fillér. Társasoknál egy hely 80 fillér. Jegyek válthatók a vasúti kálsruzálnál Szombathely és Felső-Eő között.

WULFF EDE CIRKUSZA.
Ma pénteken, május 24-én, este 1/28-kor:

nagy disz-estély
tökéletesen új műsorral.

Fellép a teljes művészcsomóval, valamint fellép Wulff igazgató az ő legújabb eredeti mesteri idomításával.

UNTHAN!!
UJ: Az előadás végén az oly nagy tetszést aratott UJ: Transvaali epizódok a boer háborúból.

Szenzáció! Szenzáció!
Egy 7 méter magas fal meghorbanása a boerok által.

ŐS-BUDAVARA
Ma tündéres kivilágítás mellett

ELITE-ESTÉLY
a Korvintéri nagy színpadon, Horváth világhírű Midget-csoportja teltelével és az összes különlegességekkel.

A teljes m. kir. honvédszék hangversenye a karnagy személyes vezetésével.

A „Follies Caprice“ vendéjátéka
BEEN-ALL-BEY. Amerikai scaling-rink. varázsszínház.

Színes villamos vizesés. Pompás új sétaterék.
Belépődíj 1 korona. A dohánytörzsdékben váltott kedvezményes árú jegyek 40 fill. felülfizetéssel érvényesek

Somossy-Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 3-kor. Kezdeté 8-kor.
Csak rövid ideig még a szenzációs májusi műsor. — Ma fellép:

MICHAELI ADA k. a.
a jelenkor legjobb excentrikus szubrettje,
Will Mora's Krasucky ur
nyújtóművészek. osodlatos majmaival.

A zongorán játszó kutya
Fracht-féle kutyaedzés.

Armin Kätthe és József
új színházi paródiával.

AMON, előképeivel énekkel.
Ugymint az összes nagyszerű művészek.

Nyáriidény helyárák:
Proscenium páholy I. Ugyanaz II. em. I. sor 1.50
em. (6 személy) — 10. — Ugyanaz II. em. II. sor 1. —
I. em. páholy (4 szem.) — 8. — Balkonulés 1-4. sor — 1.20
II. — 5. — Zencarkulés — — — 1.50
Idegenpályulés föld. — Belépti a pénztárnál — — 1. —
sz. vagy I. em. I. sor — 2. — Belépti az előtét
Ugyanaz II. sor. — — — 1.50 tőzsdékben — — — 30

Jegyek elővetelben kaphatók Weisz A. nagytörzsdékjében, Károly-körút 28., tőzsdé Andrássy-út 28. és 38. sz. alatt ugymint a Somossy Mulató pénztáránál.

„Siófok“ Balatonfürdő
Megnyitás május 25-én.

Budapesttől 2 1/2 órányira a déli vasut mentén. Legalkalmasabb nyaralási és kirándulási hely. Olcsó menet-terti jegyek május-szeptemberre. Közvetlenül a vízpartján fekvő terület. Kitűnő ivóvíz (vizezetők). Villanvilágítás. Pompás tőrd felségek idegedző hullámvérselet. Helyközi és helyi telefonösszeköttetés. Előszór június hó, a szabadránál 40% engedménnyel. Szállást szobákra rendeltet elfogad és felvilágosítással és ajánlatokkal készségesen szolgálnak a „Siófok“ Balatonfürdő R.-T.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházfőrők, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.
Árjegyzéket 35 kr. levéljegyzék beküldése ellen bérmentve küld mellé cég II. osztálya.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Szombat	Endreás Johanna	Az utazó táncosnő	New-York szépe	Kölcsonkért völegény	A gésák
d. n. Vasárnap este	Az ember tragédiája	A tévedt nő	Ocskay brigadéros	Kölcsonkért völegény	A gésák
	Fry Pál		New-York szépe		

Kevés gond!

!Kevés aggodalom!

nyugtalanítja az embert, ha a

Budapesti Naplóra előfizet, mert

nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy

2000 koronára

van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

A Budapesti Napló minden előfizetőjét

ingyen biztosítja baleset ellen

halál esetén 2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 kor. erejéig.

A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadóhivatala fedezi.

Mindenki annyit időre van ingyen biztosítva, amennyit időre előfizet. A biztosítást a manheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviseletége végzi. Minden előfizető, régi és új egyaránt, egy mint a következő jogérvényes biztosítási kötvényt kap:

Mannheimi biztosító-társaság Mannheimban.

Magyarországi vezérképviseletőség Budapestben, VI., Kemnitzer-utca 10.

Alapítók: Nyolc millió márká. Erre befizetve: Két millió márká. Tartalék alap: Két millió márká. A részvényesek váltóiban a még be nem fizetett részvénytőke felel.

Balesetbiztosítási kötvény.

A Mannheimi biztosító-társaság biztosít jelen kötvény által, a tulajdoni általános feltételek mellett,

T..... urnak urnának (lakóhely) (a név sa.átkezdőleg beírandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjének az általános esetére: Kétezer korona összeget, a munkaképességének előfizetési díj elvételével (teljes rokkantság) esetére: Kétezer korona összeget, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget. A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetési díj lefizetett. — A biztosítás kezdődik az előfizetési díj postára adását, vagy kifizetését követő déli 12 órákor és végződik az előfizetési lejárat után való napon déli 12 órákor.

Mannheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviseletőség Budapestben.

Fényes, igazgató.

Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 frt), felévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 frt 20 kr.). Az előfizetési összegek a kiadóhivatalnál készpénz-árut 18. küldendők.

„Budapesti Napló“ kiadóhivatalnál készpénz-árut 18. küldendők.

Elégedetlenség lehetetlen!

Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik.

Havelok gallérral 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindezt tiszta gyapjuból). Rothberger Jakab eszáz. és kir. udvari ruhaszállító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

MEGYEI TÉRKÉP-ATLASZ
MAGYARORSZÁG ÖSSZES MEGYÉVEL.

Készítette **HÁTSEK IGNÁCZ,** m. kir. térképész.

RÉSZLETES JEGYZÉK:

- 1. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun m. 30 f.
- 2. Bács-Bodrog 40 f.
- 3. Nógrád 40 f.
- 4. Heves 40 f.
- 5. Bars 40 f.
- 6. Zolymon 40 f.
- 7. Lippó 40 f.
- 8. Arva 40 f.
- 9. Turóc 40 f.
- 10. Trencsén 40 f.
- 11. Nyitra 40 f.
- 12. Pozsony 40 f.
- 13. Komárom 40 f.
- 14. Esztergom 40 f.
- 15. Győr 40 f.
- 16. Sopron 40 f.
- 17. Vas 40 f.
- 18. Zala 40 f.
- 19. Zemplén 40 f.
- 20. Szabolcs 40 f.
- 21. Tolna 40 f.
- 22. Baranya 40 f.
- 23. Jász-Nagy-Kun-Szolnok 40 f.
- 24. Heves 40 f.
- 25. Borsod 40 f.
- 26. Gömör és Kis-Hont-m. 40 f.
- 27. Abauj-Torna 40 f.
- 28. Szarvas 40 f.
- 29. Szeged 40 f.
- 30. Sáros 40 f.
- 31. Zemplén 40 f.
- 32. Ung 40 f.
- 33. Bereg 40 f.
- 34. Ugocsa 40 f.
- 35. Máramaros 40 f.
- 36. Szatmár 40 f.
- 37. Szabolcs 40 f.
- 38. Haidu 40 f.
- 39. Bihar 40 f.
- 40. Csongrád 40 f.
- 41. Csanád 40 f.
- 42. Arad 40 f.
- 43. Torontál 40 f.
- 44. Temes 40 f.
- 45. Krassó-Szörény 40 f.
- 46. Hunyad 40 f.
- 47. Székely 40 f.
- 48. Alsó-Fehér 40 f.
- 49. Torda-Aranyos 40 f.
- 50. Koczis 40 f.
- 51. Szolnok-Doboka 40 f.
- 52. Beszterce-Naszód 40 f.
- 53. Csik 40 f.
- 54. Maros-Torda 40 f.
- 55. Udvarhely 40 f.
- 56. N.-Küküllő 40 f.
- 57. K.-Küküllő 40 f.
- 58. Fogaras 40 f.
- 59. Baross 40 f.
- 60. Hármaszék 40 f.
- 61. Fiume város és kerület 40 f.
- 62. Zágráb-m. 40 f.
- 63. Varsád 40 f.
- 64. Szerém 40 f.
- 65. Pétervárdi ker. 40 f.
- 66. Bani ker. 40 f.
- 67. Gradiskai ker. 40 f.
- 68. Bani ker. 40 f.
- 69. Ogulin-Szilaki kerület 40 f.
- 70. Belovár 40 f.
- 71. Lika-Ötöcsáni kerület 40 f.
- 72. Magyarországi átmeneti térképe 40 f.

Méretük 1:500,000.
Minden térkép egyenként kapható.

Ezen atlasz a német vallás- és közműv. miniszter (fővárosi oktatás osztály) az összes hazai iskoláknak rendelteti uton használni ajánlotta.

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadása
Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám a.

Az egész 81 térképből álló atlasz, ha egyszerre megrendeljük, diszkrétben 24 kor. előfizetési áron részletfizetésre is kapható. — E ozéira kérjük az alábbi rendelőlapot felhasználni, illetve kiválni és aláírva hozzánk beküldeni.

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésnek
Budapestben, VI. ker., Andrássy-út 21. sz. alatt.
Ezenél megrendelem

A Naisok-féle MEGYEI TÉRKÉP-ATLASZT 24 kor. értökben

Fizetendő 2 koronás havi részletekben a szállítást követő második héten. Budapestben a csúg könyvkereskedésben. Az esedékes és le nem fizetett részletek a csúgok jogában áll költségmre postai megbízással bevonnai. A részletek pontos ledolgozásának elmulasztása esetén a teljes utólag azonnal esedékesé válik. A rendelés vissza nem vonható. Az első részlet a szállítástól fizetendő utánvételként.

Név és cím: .....

Kelt .....

Lakhely .....

Fizetendő Budapestben.

